

gemeente BERGEN

Omgevingsvisie

Gemeente Bergen

Omgevingsvisie

Gemeente Bergen

gemeente BERGEN

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Versie: Ontwerp omgevingsvisie gemeente Bergen
Datum: 03 juni 2021

Voorwoord

De gemeente Bergen bevindt zich op de balans tussen de rust van zee, strand en de leegte van de kop van Noord-Holland en de reuring van de stad Alkmaar en de metropool Amsterdam. Over die balans van rust en reuring maken we in deze omgevingsvisie ook onze keuzes op weg naar het Bergen van 2040.

Bergen in 2040... hoe kunnen we ons daar een voorstelling van maken? Denk eens 20 jaar terug, naar het jaar 2001. In dat jaar mocht je nog roken in de trein en andere publieke ruimten. 2001 was het jaar van de eerste toepassingen van draadloos internet. Wim Kok was nog minister president en de gemeente Bergen zoals we hem nu kennen bestond nog uit drie afzonderlijke gemeenten. Dit alles lijkt erg lang geleden. Wetende dat veranderingen zich steeds sneller voltrekken, lijken voorspellingen voor 2040 dan ook een onmogelijkheid.

Toch vraagt de Omgevingswet ons om in onze omgevingsvisie vooruit te kijken. Naar de lange termijn. Juist door over die lange termijn na te denken, kunnen we loskomen van de belemmeringen voor dat wat we eigenlijk wensen voor de toekomst; de stip op de horizon. Het helpt ons om echt te kiezen. En keuzes stap voor stap uit te rollen in de tijd. Steeds reflecterend en met aanpassingen als dat nodig is. En dat sluit weer goed aan op de cyclus van beleid die ook in de Omgevingswet wordt bepleit.

In deze omgevingsvisie wordt die stip op de horizon omschreven. De keuzes die daarvoor worden gemaakt hebben te maken met de balans tussen rust en reuring, met respect tonen en ruimte geven. In onze aantrekkelijke kustgemeente vinden we reuring in het hart van onze kernen met voorzieningen voor jong en oud, voor bewoners en bezoekers. Ons buitengebied en onze woonwijken ademen de rust van een fijne omgeving om in te wonen en te recreëren. In het Bergen van 2040 staan onze waarden centraal. Dit is ons landschap, onze natuur en ons cultuurhistorisch erfgoed, waar we met respect mee omgaan. Niet als in een museum maar als onderdeel van een omgeving en samenleving die altijd in beweging blijft. Daarvoor bieden we ruimte; ruimte voor onze samenleving, en voor elkaar.

Klaas Valkering,
Wethouder Ruimtelijke Ordening

Voorwoord

Inhoud

1	Waarom een omgevingsvisie en hoe kwam deze tot stand?	5
1.1	Waarom een omgevingsvisie?	5
1.2	De Omgevingswet en de omgevingsvisie	5
1.3	Wat betekent de omgevingsvisie voor de gemeente en voor de samenleving?	5
1.4	Hoe kwam onze omgevingsvisie tot stand?	6
1.5	Wat staat waar in deze omgevingsvisie?	6
2	Wat is onze stip op de horizon?	8
2.1	Gemeente Bergen een van de mooiste plekken om te wonen en te zijn	8
2.2	Keuzes aan de hand van rust, reuring, respect en ruimte	8
2.3	Hoe werken we de stip op de horizon en de daarbij horende keuzes uit?	11
3	Wat zijn onze waarden?	17
3.1	De waardenkaart	17
3.2	Waarden van onze gemeente als geheel	17
3.3	Drie landschappelijke deelgebieden	19
4	Wat zijn onze speerpunten?	24
4.1	Leefbare kernen	24
4.2	Toekomstbestendig buitengebied	27
4.3	Gezond, samen en inclusief	28
4.4	Duurzaam en bereikbaar	29
5	Wat is onze visie op gebieden?	33
5.1	Buitengebied (van strand en duinen tot strandvlakte)	33
5.2	Kernen	34
5.3	Verbindingen	44
6	Hoe voeren we onze visie uit?	47
6.1	Onze kernprincipes	47
6.2	Afweging van initiatieven	47
6.3	Kosten bij ontwikkelingen en financiële bijdragen	48
6.4	Hoe lang geldt de visie en welk beleid blijft gelden	48
6.5	Doorwerking in het omgevingsplan	49
6.6	Uitvoering van de speerpunten en rol van de gemeente	49

Bijlagen

50

Een omgevingsvisie is een toekomstvisie op hoofdlijnen. Een koersbepaling die aangeeft wat we belangrijk vinden en waar we ons voor in zetten. Door deelname van veel inwoners, ondernemers en organisaties is de voorliggende omgevingsvisie tot stand gekomen. Een visie van de gemeente maar zeker ook van alle mensen die een bijdrage hebben geleverd.

1.1 Waarom een omgevingsvisie?

Een omgevingsvisie stellen we op omdat er veel aanleidingen voor onze gemeente zijn om koers te bepalen. Er is een grote druk op de ruimte, veel vraag naar woningen, er is noodzaak tot een andere manier van gebruik van de ruimte met het oog op gezondheid, de energievoorziening en het inspelen op veranderingen van het klimaat. En dit zijn nog maar enkele voorbeelden. Daarnaast bestaat er ook een wettelijke aanleiding. De Omgevingswet, die naar alle waarschijnlijkheid in 2022 in werking treedt, schrijft voor dat iedere gemeente een omgevingsvisie opstelt.

1.2 De Omgevingswet en de omgevingsvisie

Een omgevingsvisie gaat, volgens de Omgevingswet, over de fysieke leefomgeving. Dat is heel breed. Het gaat over onze woon- en leefomgeving. Woningen, bedrijven, wegen, water, bodem en lucht, landschap, natuur en cultureel erfgoed, al deze zaken vallen onder de fysieke leefomgeving. Ook het milieu en hoe we onze gemeente veilig en gezond houden, hoort bij een omgevingsvisie. Sociaal maatschappelijke onderwerpen zoals ruimte voor ontmoeten of gelijke kansen en mogelijkheden voor iedereen horen ook thuis in de omgevingsvisie. Vooral daar waar ze invloed hebben op de inrichting van onze omgeving. De Omgevingswet markeert dat we al deze onderwerpen in samenhang moeten bekijken. En dat als eerste in de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is het instrument dat de structuurvisie (zoals we die kennen in de Wet ruimtelijke ordening) vervangt.

Omdat de tijd waarin we leven veel veranderingen kent, geeft de Omgevingswet aan dat we flexibele visies en plannen moeten maken en deze regelmatig bij moeten werken. Dat wordt de beleidscyclus genoemd.

Ook voor onze omgevingsvisie wordt van tijd tot tijd gekeken of er aanleiding is om de visie aan te passen. Vanwege de veranderlijke tijd waarin we leven, gaat een omgevingsvisie in de eerste plaats over wat we in de toekomst willen bereiken. Dit noemen we langetermijndoelen. Deze langetermijndoelen staan centraal. De gemeente geeft in het hoofdstuk uitvoering aan hoe ze met deze doelen aan de slag gaat. De gemeente is natuurlijk al langer met doelen bezig. Daarom zult u ook veel onderdelen van bestaand beleid terug zien komen.

1.3 Wat betekent de omgevingsvisie voor de gemeente en voor de samenleving?

De omgevingsvisie is bindend voor de gemeente. Als er goede reden is om van de omgevingsvisie af te wijken, dan kan dat. Maar dan moet er een stevige onderbouwing zijn. Als zoiets zich voordoet zal dat ook vaak aanleiding zijn om de omgevingsvisie op onderdelen aan te passen.

De omgevingsvisie is ook belangrijk voor inwoners en ondernemers in de gemeente. Als er een verzoek is dat niet in het omgevingsplan¹ past, dan kijken we of het verzoek past bij de waarden en doelen die in de omgevingsvisie staan.

¹ Het omgevingsplan komt bij inwerkingtreding van de Omgevingswet in de plaats van het bestemmingsplan.

1.4 Hoe kwam onze omgevingsvisie tot stand?

De omgevingsvisie kwam tot stand op basis van een analyse van de gemeente², en na vele stappen van participatie. De participatie startte met een eerste ronde die plaatsvond in de eerste helft van 2020 en waarvan verslag is gedaan in een notitie hoofdlijnen en opgaven uit de participatie³. Deze ronde stond in het teken van het ophalen.

Eerste ronde participatie:

- participatiebijeenkomsten;
- digitale enquête;
- flitspeiling onder jongeren;
- digitale consultatie van experts.

Totaal hebben ruim 800 mensen een bijdrage geleverd.

Op basis van de eerste ronde van participatie zijn concepten opgesteld van de bestaande waarden die in onze gemeente belangrijk zijn, en de speerpunten die we belangrijk vinden voor de toekomst. Ook is gekeken naar dilemma's. Deze dilemma's gaan over keuzes; daar waar het schuurt tussen het ene of het andere belang.

Het concept voor waarden en speerpunten en de dilemma's zijn in de tweede participatieronde teruggelegd bij de samenleving. Op basis hiervan ontstond de Visie op hoofdlijnen Bergen. Deze Visie op hoofdlijnen is uitgewerkt en verfijnd in de voorliggende omgevingsvisie.

Tweede ronde participatie:

- participatiebijeenkomsten;
- digitale enquête;
- bijeenkomst met experts.

Totaal ruim 800 mensen die een bijdrage hebben geleverd.

1.5 Wat staat waar in deze omgevingsvisie?

In hoofdstuk 2 kijken we vooruit naar het jaar 2040. Hoe zou onze gemeente er dan uitzien? Wat is onze stip op de horizon en met welke keuzes kunnen we die stip ook werkelijkheid laten worden? Hoofdstuk 3 gaat over de waarden van de gemeente als geheel. Dat zijn bestaande waarden die we belangrijk vinden. Zij vormen ons vertrekpunt. Hoofdstuk 4 gaat nader in op onze speerpunten. Dit zijn doelen die we in de toekomst willen bereiken. In hoofdstuk 5 zien we wat dat betekent voor de verschillende deelgebieden en kernen in de gemeente. Tot slot gaan we in het laatste hoofdstuk in op alle zaken die met uitvoering van de visie te maken hebben. We vertellen wat onze kernprincipes zijn; principes die altijd gelden. Die onze handelwijze laten zien. We geven aan hoe we initiatieven die niet in het omgevingsplan passen toetsen. We gaan in op de doorberekening van kosten bij initiatieven. In dit hoofdstuk staat ook tot hoe lang de omgevingsvisie geldt. En welk bestaande structuurvisies voor delen van de gemeente geldig blijven als onderdeel van deze omgevingsvisie. We geven een doorkijkje naar het nog op te stellen omgevingsplan. En tot slot geven we aan dat in de verschillende hoofdstukken actiepunten zijn genoemd en verhelderen we de rol van de gemeente bij de uitvoeringskant van deze visie.

In bijlage 1 zitten de schema's waarin alle actiepunten zijn terug te vinden. Bijlage 2 gaat over de trends en ontwikkelingen die belangrijk zijn geweest bij het opstellen van deze visie. Bijlage 3 geeft een overzicht van de hoofdlijnen van beleid van Rijk, Provincie en regio. Tot slot wordt in Bijlage 4 ingegaan op het onderwerp milieu en milieuonderzoek.

2 Notitie analyse gemeente Bergen, helemaal Bergen d.d.24 september 2020.

3 Notitie hoofdlijnen en opgaven uit de participatie omgevingsvisie gemeente Bergen d.d. 24 september 2020.

Bergen in 2040, hoe ziet onze gemeente er dan uit?

Onze gemeente is in 2040 nog steeds een van de mooiste plekken om te wonen en te zijn. De lucht is er zuiver. Je kan er volop in beweging komen. Zee, zand, duin, binnenduinrand en polder zijn in hun karakter en hun waarde voor de natuur versterkt. De fiets en (zelfrijdende) elektrische voertuigen zijn de manier waarop we ons voornamelijk verplaatsen. Wegen en straten door onze dorpen zijn weer van ons geworden. Er zijn beduidend minder auto's, en minder lawaai. Ruimte voor het parkeren kon zelfs op sommige plekken plaatsmaken voor groen en waterberging. Zaken die hard nodig zijn in een veranderend klimaat.

Ten opzichte van 2020 is de balans tussen oud en jong sterk verbeterd. Door precies de goede woning en woonomgeving te bieden, konden jongeren hier wonen of blijven wonen. Belangrijke voorzieningen bleven daardoor overeind. Onze dorpen zijn uitgegroeid tot krachtige kernen die goed verbonden zijn met het buitengebied en met elkaar. Dorpen met aantrekkelijke centra waar altijd het altijd levendig is. En met veilige, comfortabele wijken daaromheen waar het wonen centraal staat.

Bezoekers die hier verblijven passen bij de rust, de natuur, kunst en cultuur die onze gemeente bijzonder maken. Ondernemers richten zich op deze doelgroepen met vormen van verblijfsrecreatie die inspelen op gezondheid, kunst, cultuur en duurzaamheid. Daarnaast is het strand een kwaliteit op zichzelf. Het strand is er nog steeds voor iedereen. Waarbij badplaatsen en kustgebonden horeca zich onderscheidend hebben ontwikkeld. Camperduin en Hargen; sterk, stoer en sober. Ultieme ervaring van weer, wind en uitzicht, en tot aan de zee toegankelijk voor iedereen. Schoorl aan Zee voor de echte rust- en natuurliefhebber die wil fietsen, wandelen of vogels kijken. Bergen aan Zee als kleinschalige familiebadplaats verbonden met en omringd door natuur. Met een sterk opgeknapt centrum. Auto's zijn kunstig half verdiept ondergronds geplaatst onder gebouwen en duintjes. Wat een verbetering! En Egmond aan Zee, een levendige familiebadplaats waar de historie als vissersplaats kleur geeft. Met een geschiedenis van overleven, spanning en zelfredzaamheid. Maar ook met zorg voor elkaar. Zeven dorpen, zeven smaken. Ieder dorp is uniek. En meerdere buurtschappen daaromheen. En dat bijzondere is versterkt door nieuwe ontwikkelingen stuk voor stuk te laten inspelen op de identiteit en mogelijkheden van de plek. Zoals altijd zeven dorpen met een mondige bevolking. Maar met betere methodes om er samen uit te komen. En dat maakt dat onze samenleving ook hechter is geworden. Andere vormen van wonen helpen daarbij. Woonstraten waarbij de voortuinen zijn ingewisseld voor gezamenlijk en natuurlijk groen. Straten waarin auto's worden gedeeld. Nieuwe wooncomplexen waar verschillende huishoudens ruimten delen en naar elkaar omzien.

En ons buitengebied? Dat is dik voor elkaar. Onze polder wordt grotendeels onderhouden door agrarische ondernemers. Maar het boeren is wel wat anders geworden dan voorheen. Specialistische agrarische bedrijven gericht op natuur, landschap en duurzaam geproduceerde agrarische producten wisselen af met gemengde bedrijven met zorg, recreatie of energieopwekking als neventak. De bedrijven zien er goed uit, oude karakteristieke stolpen zijn in ere gehouden en de bedrijfsbebouwing wordt door erfbeplanting ondersteund. Er is een prachtig netwerk van paden en waterlopen dat uitnodigt om te wandelen, kanoën en alle andere vormen van routegebonden recreatie.

Zijn we duurzaam? Nou en of. We halen het maximum aan energie uit onze gebouwen. Inmiddels worden niet alleen daken maar ook gevels en ramen benut om zonne-energie op te wekken. In de plaats Bergen werden de eerste gebouwen gerealiseerd met een schil die volledig gericht is op duurzame opwekking van energie en isolatie. Deze mooi vormgegeven gebouwen zijn een aanwinst in een kern waar altijd al bijzondere architectuur verscheen.

Daarnaast hebben we de grootste parkeervoorzieningen in onze gemeente voorzien van een zonnedak. Voor de verwarming van huizen gebruiken we warmte uit lucht, bodem en water. Innovaties in de opslag van energie helpen ons verder richting klimaatneutraliteit.

In Egmond-Binnen is de nieuwe woonbuurt ontworpen op duurzaam vervoer. De fietsenberging is direct bij de voordeur. Elektrische deelauto's staan op enige afstand bij de entree van de buurt. Simpel te boeken via de buurtapp. Een overkapping met zonnepanelen levert de benodigde energie. Dat moet snel in een aantal andere kernen ook zo geregeld worden.

Bij Schoorl en Groet is het gelukt om een van de recreatierreinen om te zetten naar permanent wonen. Daar hebben veel jonge huishoudens van kunnen profiteren. Voorwaarde was dat bij de nieuwbouw oude bouwmaterialen werden hergebruikt. Zo ontstond de eerste circulaire woonbuurt in onze gemeente. Het werd een sport om tot en met de inrichting van huis en tuin materialen en spullen een tweede kans te geven.

2.1 Gemeente Bergen een van de mooiste plekken om te wonen en te zijn

Gemeente Bergen NH in de regio

De betekenis van onze gemeente in het grotere geheel is samen te vatten in wonen, werken en recreëren in een natuurlijke en cultuurrijke omgeving. De functie als aantrekkelijk woon- en recreatiegebied is alom bekend. Gelegen aan de prachtige brede kustzone met volop strand, badplaatsen, duinen, bossen, een afwisselend overgangsgedebied in de binnenduinstrand en al even waardevolle strandvlakte met droogmakerijen.

Natuur- en cultuurliefhebbers weten onze gemeente te vinden. De gemeente is rijk aan natuurwaarden en cultuur; zowel in de zin van cultuur(historie) als in de zin van kunst en evenementen. De meeste banen worden gevonden in de regio Alkmaar e.o. gevolgd door banen in de gemeente zelf en daaropvolgend in Groot Amsterdam. Voor de economie zijn toerisme en recreatie belangrijk maar ook het werk dat ongeacht de locatie waar je zit kan worden uitgevoerd als onderdeel van aantrekkelijk wonen.

Onze gemeente is één van de mooiste plekken om te wonen en te zijn; nu maar ook in 2040. Dat is onze ambitie. Kunnen we dan achterover leunen? Nee in tegendeel. Daar moeten we alles aan doen. Het vraagt veel omdat er veel opgaven om ruimte vragen. En omdat deze opgaven ook een hoge maatschappelijke urgentie hebben. Het behoud van de waarden die de gemeente nu bezit is geen vanzelfsprekendheid. Dat behoud van waarden moeten we bereiken door een uitgebalanceerde koers. Een koers waarmee bestaande waarden voldoende worden gerespecteerd, maar waarbij ook inhoud wordt gegeven aan toekomstgerichte opgaven. Dit zijn opgaven zoals een evenwichtige bevolkingsopbouw en daarbij passende woningvoorraad, gezondheid, energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit.

2.2 Keuzes aan de hand van rust, reuring, respect en ruimte

Keuzes voor deze visie maken we langs vier kernbegrippen: Rust, Reuring, Ruimte en Respect. Dit zijn losse begrippen maar grijpen in de uitwerking in elkaar.

Bij deze keuze voor rust en reuring kiezen we voor een soort zonerings, wat past bij de functie van een gebied, zoals rust in woonwijken, de natuur en het buitengebied. Maar ook voor reuring in de centra van de kernen en door de aanwas van voornamelijk jongere bevolking. Keuzes voor ontwikkeling betekent dan ook dat we daaraan ruimte bieden en respect tonen en voortbouwen op de waarden die daar aanwezig zijn. Hieronder werken we keuzes verder uit.

RUST

De groei van toerisme en recreatie zorgt voor een toenemende druk. Druk op leefbaarheid, bereikbaarheid en op onze natuur. We kiezen daarom op verschillende punten voor rust.

Toerist

We richten ons op verblijfsrecreatie met kwaliteit; op hoogwaardig toerisme, Minder toeristen die meer uitgeven. En toeristen die voorzichtig omgaan met onze natuur. Initiatieven die gericht zijn op de omvorming naar hoogwaardige accommodaties willen we faciliteren. Daarnaast zien we ruimte voor versterking van het dagrecreatieve aanbod in de horeca- en winkelcentra van Bergen en Egmond aan Zee.

Kernen

Ook binnen onze kernen zorgen we voor voldoende rust. En dan met name in onze woonwijken. We werken toe naar woonwijken die meer autoluw zijn. Dit kan niet ineens, maar dat bouwen we geleidelijk op. Bijvoorbeeld door in nieuwe wijken te experimenteren met deelauto's of door bestaande buurten uit te nodigen om deel te nemen aan een pilot. Het doel is om op termijn het verkeer en het parkeren meer buiten de directe woonstraten en -erven te situeren. Waardoor in 2040 tenminste 25% van de straten groen en autoluw zijn ingericht. Rust in de woonwijken betekent ook dat voor bedrijven die daarin niet goed passen, een alternatieve plek wordt gezocht. Waarmee we ondernemers verleiden om de woonwijken te verlaten. Het handhaven van rust in de woonwijken wordt verder ondersteund door het beleid voor Airbnb.

Buitengebied

Bergen kiest er voor om de rust in het buitengebied te handhaven. Dat betekent dat onze duingebieden er in eerste instantie zijn voor natuurontwikkeling en in tweede instantie pas voor toerisme en recreatie. Dit past bij een mogelijke status van Nationaal Park. We willen met de verschillende belanghebbenden afspraken maken over de zonering binnen het duingebied.

De binnenduinrand krijgt daarbij een belangrijke functie. In dit landschap is ruimte voor meer (natte) natuur, het areaal bos en voor versterking van de recreatieve functie. Ook dit zal een geleidelijk proces zijn. Zittende landbouwbedrijven kunnen door blijven boeren en/of een rol krijgen in deze veranderingen. Als globaal perspectief voor 2040 zien we dat in dit gebied het areaal bos en natuur binnen dit ruime tijdvak met 10% is toegenomen.

In onze polders zetten we in op versterking van stiltegebieden. We blijven ruimte bieden aan de landbouw. En ook aan uitbreiding van rustige vormen van recreatie (bijvoorbeeld fietsen, wandelen en kanovaren).

REURING

Onze gemeente is een vergrijzende gemeente. Het aandeel ouderen neemt in een rap tempo toe. Dit holt een deel van onze voorzieningen uit. Scholen zijn gedwongen om te fuseren en ook andere voorzieningen staan onder druk. Ook wordt onze beroepsbevolking kleiner. We kiezen daarom voor reuring. Reuring door een evenwichtige opbouw van onze bevolkingsopbouw. En door economische activiteit daar waar het kan.

Bevolking

We buigen de vergrijzing gedreven krimp van de afgelopen jaren om. Dit doen we door woonruimte te bieden voor jongeren en jonge gezinnen. Voor de geplande woningbouw sluiten we aan bij de aantallen uit het behoefte onderzoek 'Bergense Behoefte'. Dit onderzoek geeft het aantal mee tot 2029⁴. Ook met andere ondersteunende middelen maken we het makkelijker voor jongeren om in Bergen te wonen of te blijven wonen. De ambitie is om in de periode na 2029, tot welk jaar al een flinke woningbouw tot stand is gekomen, te blijven bouwen met een bescheiden aanbod per jaar. We gaan voorsnog uit van een organische groei van de woningvoorraad. Dit is nodig om aan de vraag te kunnen blijven voldoen, met gemiddeld 1% per jaar. Op termijn zorgt dat er voor dat de gemiddelde leeftijd in 2040 niet is gestegen, maar is gedaald.

Voorzieningen

Met de keuze voor reuring kiezen we ook voor behoud en aanvulling van voorzieningen. Met gerichte voorzieningen kunnen we jongeren en jonge gezinnen verleiden om in Bergen te komen wonen. Zoals doorfietspaden die zorgen voor een snelle verbinding met locaties voor werk, studie of openbaar vervoer. Met werkplekken voor ZZP'ers en mensen die thuis geen gelegenheid hebben om op afstand te werken of te studeren.

Centra

Reuring, in de vorm van gezellige drukte van toeristen en recreanten, is de economische kurk waarop onze gemeente drijft. We kiezen ervoor om die reuring te concentreren in onze centra. Die centra zelf zullen op termijn veranderen. De winkelcentra worden compacter. Aan de randen kunnen centra geleidelijk transformeren naar wonen. Ook komt er meer ruimte voor andere voorzieningen dan winkels in de winkelstraten. Bijvoorbeeld beleefcentra om producten uit te proberen. Of dagrecreatieve voorzieningen in de sfeer van kunst en cultuur. Om de centra aantrekkelijker te maken worden deze op termijn meer autoluw. Dit met voldoende ruimte om de auto uit het zicht te plaatsen. En met grotere pleinen waar ruimte is voor ontmoeten, flaneren en verblijven. Bij geconcentreerde reuring in de centra hoort de vrijheid voor de horeca om in die centra terrassen te exploiteren.

4 Zie bijlage 2 Trends en Ontwikkelingen, onder 3 Demografie

RESPECT

Veel gemeenten claimen het. Bergen is het: de mooiste gemeente van Nederland. Dat behouden we alleen als we met respect omgaan met ons landschap, onze natuur en ons cultuurhistorisch erfgoed.

Landschap

Respectvol omgaan met ons landschap betekent dat er het nodige kan, zeker in de geest van de Omgevingswet, maar dat we ook duidelijk zijn over wat er niet kan. In onze gemeente wordt al veel door de hogere overheden beschermd⁵. Dit komt omdat ons strand, onze duinen en onze natuurgebieden belangrijk zijn op internationaal, nationaal en provinciaal niveau.

Voor de binnenduintrand is al aangegeven dat wij in deze rand ruimte zien voor meer (natte) natuur, bos en recreatieve functies. In deze rand is de beleving van enerzijds de beboste duinen en anderzijds de open polder waardevol. Doorkijkjes naar de duintrand of de polder zijn hier belangrijk. Deze houden we in tact. In de binnenduintrand zien we mogelijkheden voor natuurinclusieve landbouw die veranderingen in het landschap met zich meebrengt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan voedselbos of het omzetten van weiland naar akkerland.

De openheid van onze polders is een groot goed en laat in basis geen aantasting toe. (Natuurinclusieve) agrarische bedrijven in het buitengebied kunnen groeien maar dan compact binnen de kaders voor omvang die de provincie hiervoor stelt. Respect voor het landschap brengt met zich mee dat er grenzen zitten aan de groei. Dat betekent dat we in deze visie een harde grens stellen voor woningbouw en andere nieuwe stedelijke functies buiten de huidige kernen. In verband met zorgvuldig ruimtegebruik benutten we eventuele mogelijkheden om verouderde recreatieterreinen om te zetten naar wonen op plekken waar dat kan.

In de periode tot 2040 mag per saldo maximaal 0.5% van de oppervlakte van onze gemeente voor de stedelijke functies gebruikt worden.

Erfgoed

Uit respect voor onze rijke cultuurgeschiedenis kiezen we voor behoud en versterking van ons cultureel erfgoed. Dat betekent dat we de bescherming van beeldbepalende panden verruimen. Het aantal beschermde gemeentelijke monumenten kan in de periode tot 2040 met 10% worden vergroot⁶. Daarnaast zetten we in op de bescherming van specifieke ensembles. Bestaande landschapselementen en historische structuren krijgen een eigen meer specifieke bescherming via het omgevingsplan.

Groen

Respect geldt ook voor de wereld waarin we leven. Een wereld waarin we komende generaties ook een prettig leven gunnen. Daarom werken we aan het voorkomen van klimaatverandering. Hier hangt veel mee samen; de verduurzaming van onze energievoorziening, duurzame mobiliteit, de voorbereiding op veranderingen in het klimaat die sowieso zullen optreden en het bijdragen aan biodiversiteit. En ook de zorgvuldige omgang met grondstoffen en producten in een samenleving die circulair wordt.

RUIMTE

Elkaar de ruimte geven om te leven. In Bergen is dat als uitgestrekte gemeente fysiek al snel mogelijk maar het vraagt ook om duidelijke keuzes.

Samenleving

Ruimte voor de samenleving betekent dat de gemeente in haar besluitvorming de samenleving op een nog eerder moment betreft. We dringen er bij initiatiefnemers op aan, om dit ook te doen. Geleidelijk veranderen rollen van overheid en samenleving. We groeien toe naar een samenleving waarin de gemeente zorgt voor een veilige basis en het initiatief steeds vaker door bewoners (collectieven) wordt gedragen. Wijken krijgen daarbij bijvoorbeeld de kans om een eigen burgerbegroting op te stellen. Dit kan om het groenonderhoud van de gemeente over te nemen of door zelf een beweegtuintje op te zetten voor jong en oud. Zo creëren we meer eigenaarschap en een actieve rol van onze inwoners als echte 'dorpdoeners' die met elkaar de toekomst van de dorpen maken.

5 Zie bijlage 3

6 Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen voor sommige onderhoudswerkzaamheden subsidie aanvragen

Elkaar

Kiezen voor ruimte voor elkaar brengt met zich mee dat we veel aandacht besteden aan ontmoeten. Dit doen we door de openbare ruimte zo in te richten dat ontmoeten wordt gestimuleerd. En door initiatieven voor gemeenschappelijke woonvormen, zoals hofjes, te ondersteunen. Ook kiest de gemeente ervoor om in wijken woningen voor verschillende doelgroepen aan te bieden. Geen gebied is specifiek gereserveerd voor arm of rijk. Ruimte voor elkaar betekent ook ruimte om veilig en gezond te leven. Waar wordt gewoond is, zeker buiten de centra, geen ruimte voor milieuoverlast. Er wordt in woonwijken geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Omgevingswet biedt om milieunormeringen te verruimen.

Regie

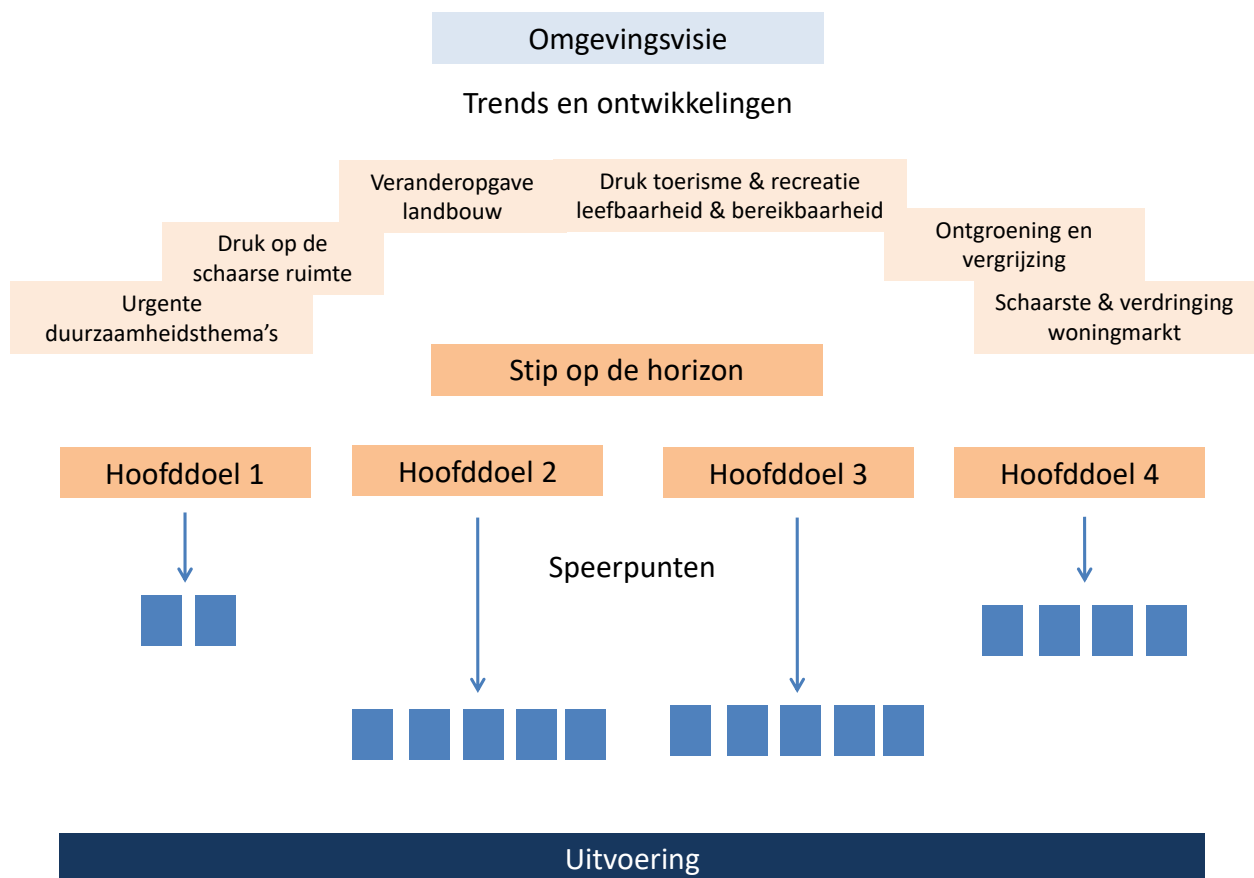
Hoewel de vrije markt, zeker in de gemeente Bergen, van oudsher wordt gezien als een groot goed heeft iedere markt een marktmeester nodig. Op lokaal niveau is dat de gemeente Bergen. De gemeente doet dit door de verwezenlijking van de keuzes in deze paragraaf te stimuleren. Door inzet van mensen en middelen. En ook door daar waar nodig de regelgeving in het omgevingsplan op deze keuzes af te stemmen.

2.3 Hoe werken we de stip op de horizon en de daarbij horende keuzes uit?

Om onze stip op de horizon waar te maken en onze keuzes uit te werken, kiezen we vier ingangen:

- leefbare kernen;
- een toekomstbestendig buitengebied;
- gezond, samen en inclusief, en;
- duurzaam en bereikbaar.

In de hierbij opgenomen figuur is de samenhang tussen de stip op de horizon en andere onderdelen van deze visie verbeeld.

Figuur 1 laat de samenhang zien tussen de verschillende onderdelen van de omgevingsvisie. Bij trends en ontwikkelingen zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor Bergen aangegeven. Een volledig overzicht van trends en ontwikkelingen is te vinden in bijlage 2 van deze omgevingsvisie

Leefbare kernen zijn kernen waar het goed wonen is. Kernen die een eigen karakter hebben waar de bewoners zich verbonden mee voelen en trots op kunnen zijn. Kernen waar een goede balans is tussen rust en levendigheid. En kernen waar woningen beschikbaar zijn voor verschillende doelgroepen. Zo dat vrienden en familie desgewenst bij elkaar in de buurt kunnen wonen. En zo dat verschillende mensen met elkaar in contact komen. Leefbare kernen zijn ook kernen waarin maatschappelijke voorzieningen en zorg bereikbaar zijn. Dit kan doordat deze voorzieningen in het eigen dorp beschikbaar zijn, of in een naburig dorp waarmee goede verbindingen bestaan. Leefbare kernen hebben een openbare ruimte die er goed uitziet. Een ruimte die het makkelijk maakt om elkaar te ontmoeten, die uitnodigt tot beweging, sport en spel. En een openbare ruimte die duurzaam en veilig is. We geven invulling aan leefbare kernen aan de hand van vijf speerpunten.

Onze speerpunten zijn:-

- we ontwikkelen met respect voor onze waarden; de cultuurhistorie en de identiteit van onze kernen;
- onze kernen zijn vitaal en aantrekkelijk, met goede basisvoorzieningen;
- in onze kernen kunnen jong en oud een woning vinden en elkaar ontmoeten;
- verspreid over onze kernen is een netwerk van maatschappelijke voorzieningen en zorg aanwezig;
- in onze openbare ruimte komen alle maatschappelijke opgaven⁷ samen.

⁷ Met maatschappelijke opgaven doelen we op inclusiviteit, uitnodigend om te bewegen en te ontmoeten, en inspelend op duurzaamheid.

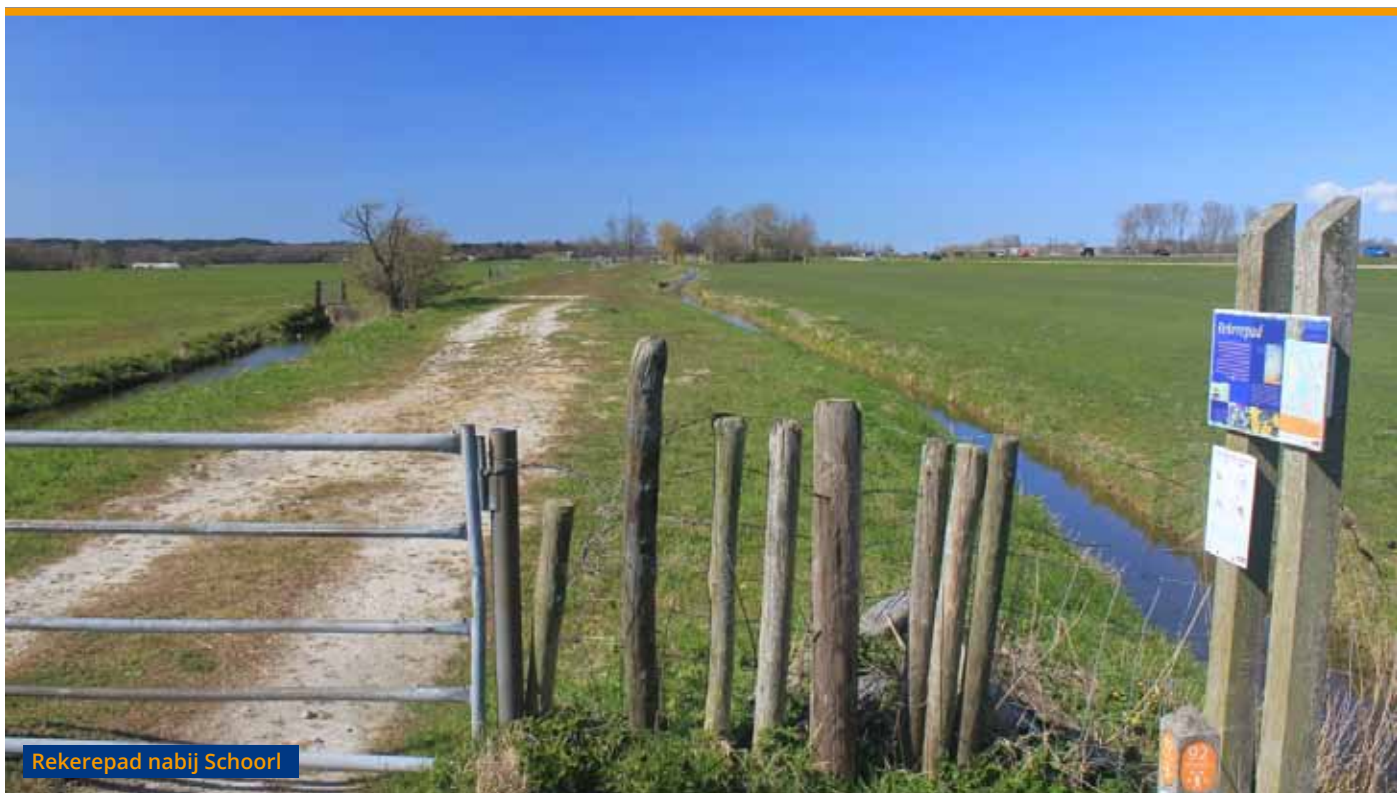
Een toekomstbestendig buitengebied is een buitengebied waar het prettig vertoeven is. Groen is alom aanwezig. En het doet er toe. Vooral het duingebied heeft natuurwaarden die tot op Europees niveau belangrijk zijn. Maar ook delen van de polder hebben een functie als natuurgebied. Bebouwing in ons buitengebied is ondergeschikt aan het groen. De verschillen tussen dorpen en buitengebied en de landschappen strand, duinen, binnenduinrand en polder zijn groot en herkenbaar. Het landschap is 'leesbaar'. Inwoners en bezoekers krijgen een idee van de ontstaansgeschiedenis. Dit komt door cultuurhistorisch belangrijke bebouwing, door karakteristieke historische landschapselementen en gebieden. En door cultuurhistorische informatie.

Ondernemen in de polder en binnenduinrand gaat vooral over landbouw en recreatie met daarbij functies voor natuur, wonen, zorg, en waterberging. Voorop staat dat het buitengebied haar aantrekkelijkheid heeft en dat ondernemen in het buitengebied lonend kan zijn. Agrarische ondernemers hebben keuzemogelijkheden. Ze kunnen bijvoorbeeld kiezen voor schaalvergroting, voor mengvormen van landbouw en natuur of voor de ontwikkeling van nevenfuncties. Samen met een bedrijfsvoering die stap voor stap meer circulair wordt. Zo dat samenwerkende bedrijven elkaars producten en reststoffen gebruiken. En zo dat er zo min mogelijk grondstoffen worden verspild en weinig transport nodig is.

In ieder landschapstype zijn wandelen, fietsen en/of andere vormen van dagrecreatie mogelijk. Delen van de polder en binnenduinrand zijn daarnaast ook via de vaarten toegankelijk. De openbare ruimte in het buitengebied nodigt uit om te bezoeken en te bewegen. Daarbij is verspreid over het gemeentelijke grondgebied aandacht voor de toegankelijkheid voor alle doelgroepen. Bijvoorbeeld voor jongeren en ouderen en voor mensen met een beperking. Tegelijkertijd is het padennetwerk en het netwerk van vaarten de plek waar koppelingen worden gemaakt met andere functies. Waar de natuurwaarden van bermen, vaarten en oevers wordt vergroot en het waterbergend vermogen wordt geoptimaliseerd.

We geven invulling aan het toekomstbestendige buitengebied aan de hand van 5 speerpunten:

- we ontwikkelen met respect voor onze waarden; de cultuurhistorie, het landschap en onze natuur;
- ons buitengebied is vitaal en aantrekkelijk, met als decor het silhouet van de kernen;
- ondernemen in het buitengebied is toekomstbestendig én lonend;
- de openbare ruimte in het buitengebied wordt zo ingericht en beheerd dat onze maatschappelijke opgaven hier samen komen.

Rekerepad nabij Schoorl

Gezond, samen en inclusief heeft alles te maken met hoe mensen zich voelen; hoe gezond maar ook hoe verbonden met anderen. Gezondheid wordt steeds belangrijker. We kijken daarbij vooraf hoe we gezondheid kunnen stimuleren en ziek zijn kunnen voorkomen. Een gezonde omgeving is een omgeving die uitnodigt tot gezonde keuzes én bescherming biedt tegen dat wat ongezond of onveilig is. We hebben 't dan over een omgeving die aanleiding geeft om te bewegen, te sporten of te spelen. En over een omgeving waarin plek is om elkaar te ontmoeten. Dat kan in de openbare ruimte maar bijvoorbeeld ook door daarop gerichte vormen van wonen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan wonen in een hofje, kangoeroewoningen of woningen die binnen of buitenontmoetingsplekken delen.

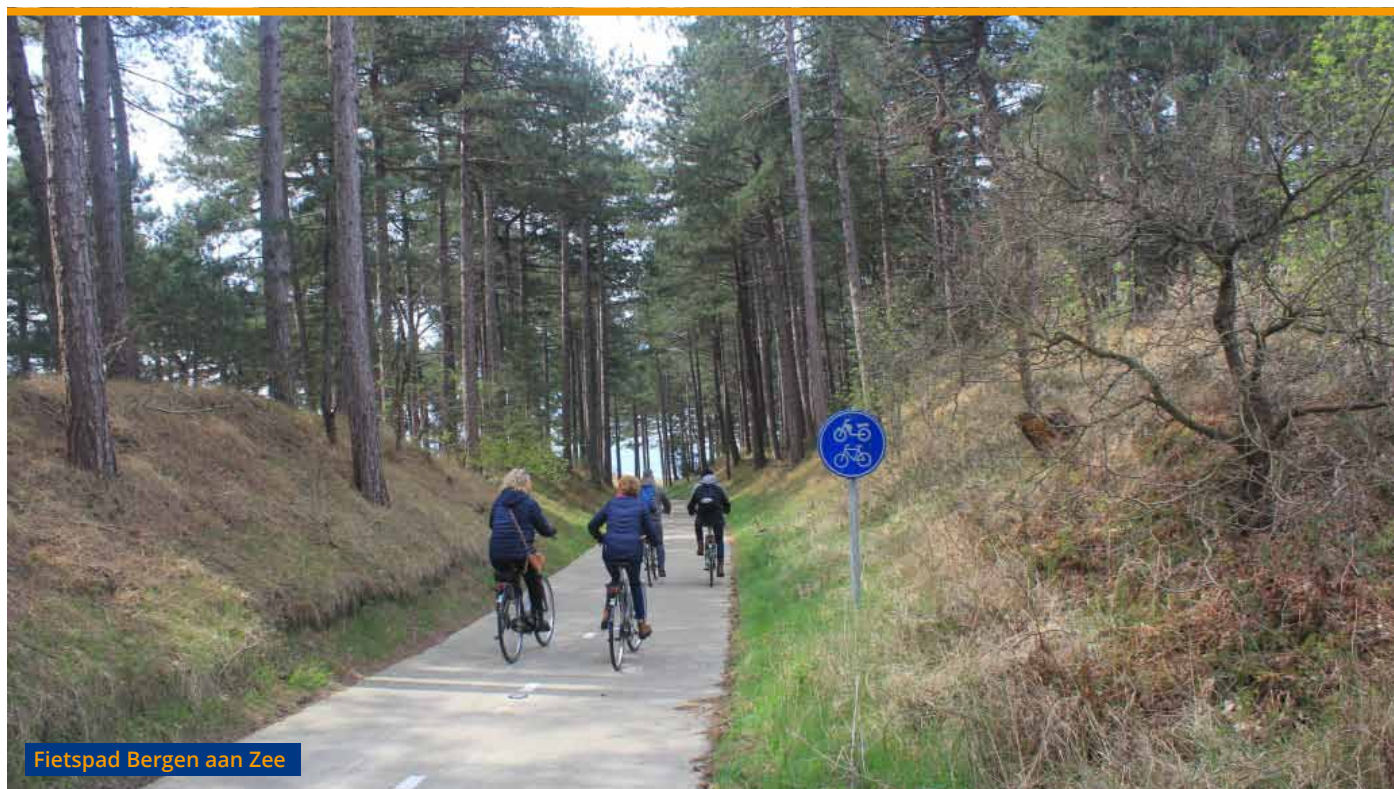
Een gezonde leefomgeving betekent bovendien dat de omgeving groen is met een goede kwaliteit van water, bodem en lucht. Het betekent een omgeving waarin we giftige stoffen vermijden. En waar wonen en druk verkeer of bedrijvigheid van elkaar worden gescheiden.

De Omgevingswet benadrukt dat de rollen van overheid en samenleving veranderen. Meer dan in het verleden is samenwerking nodig en vertrouwen. Er zijn belangrijke opgaven, zoals klimaatadaptatie, energietransitie en zorg voor elkaar die door alle partijen, overheid, particulieren en bedrijfsleven, moeten worden opgepakt. Het is nodig om daar een goede manier voor te vinden. Om samen aan belangrijke maatschappelijke opgaven te werken. Om het eens te worden op momenten dat meningen uit elkaar lopen. Of om te accepteren dat bij verschil van mening toch een keuze wordt gemaakt.

Tot slot hoort bij dit hoofddoel dat we mensen gelijk behandelen en gelijke kansen geven. Voor onze fysieke omgeving betekent dat bijvoorbeeld dat plekken goed toegankelijk zijn zodat je er met een rolstoel, rollator of kinderwagen kunt komen. Dat geldt voor de openbare ruimte maar ook voor openbare gebouwen, woningen of vakantiehuizen.

Gezond, samen en inclusief vullen we in aan de hand van vier speerpunten:

- onze omgeving is gezond;
- de inrichting van onze ruimte nodigt uit tot gezond gedrag;
- we zijn een samenleving waarin iedereen mee kan doen en zich betrokken voelt;
- we werken in goede samenwerking aan onze maatschappelijke opgaven.

Fietspad Bergen aan Zee

Duurzaamheid en bereikbaarheid zijn overkoepelende thema's. Thema's die gelden voor de hele gemeente. Duurzaamheid omvat klimaat en energie, biodiversiteit en circulariteit. Alle zaken die horen bij de zorg voor onze omgeving voor komende generaties. Door energie te besparen en onze energie zoveel mogelijk duurzaam op te wekken kunnen we de opwarming van de aarde beperken. Dit kan voor een deel door onze gebouwen te isoleren en te voorzien van zonnepanelen. Maar dat alleen is niet genoeg.

Tegelijkertijd nemen we maatregelen voor de veranderingen in het klimaat waarvan we weten dat deze op gaan treden. Dit doen we door ons te wapenen tegen zware regenval, overstroming, hitte en droogte. Door het realiseren van voldoende waterberging, door water zoveel mogelijk op de plek te laten infiltreren waar het valt. Door bomen te planten voor schaduw en door water te bergen als voorraad voor tijden van droogte.

Hard nodig is ook het verbeteren van de biodiversiteit. Wereldwijd maar zeker ook in Nederland is het aantal planten en dieren sterk afgenomen. Dat is bedreigend voor de natuur maar ook voor onze landbouwgewassen en uiteindelijk voor het leven op aarde. In onze leefomgeving geven we daarom ruimte voor meer verschillende soorten planten en dieren. Dit doet de gemeente in de openbare ruimte, maar we nodigen ook inwoners en ondernemers uit om daaraan bij te dragen. Als onderdeel van de landbouw⁸, maar ook op tuinen en erven van particulieren. Het planten van bomen en struiken, vooral de soorten die thuishoren in ons gebied, helpt voor de biodiversiteit. Maar ook het extensief beheren van landbouwgrond of bermen. En het inrichten van natuurlijke oevers of het herstellen van duinrellen.

Circulariteit gaat over de schaarste van grondstoffen. In een circulaire samenleving gaan we zo zuinig mogelijk om met grondstoffen. En zorgen we zoveel mogelijk voor hergebruik van reststoffen. Circulariteit vraagt vaak om samenwerking. Bijvoorbeeld tussen bedrijven die elkaars restproducten kunnen gebruiken. Deze samenwerking zoeken we zoveel mogelijk in de directe omgeving om onnodig transport te voorkomen. Voorbeelden van circulariteit zijn bijvoorbeeld hergebruik van overgebleven voedsel vanuit horeca of detailhandel, kringlooplandbouw en circulair gebruik van bouwmaterialen.

Voor alle functies in onze gemeente is vervolgens van belang dat ze bereikbaar zijn. Bereikbaarheid om van wonen naar werk of onderwijs te komen, bereikbaarheid om voorzieningen te bezoeken, bereikbaarheid om te kunnen recreëren. Om familie of vrienden te bezoeken en bereikbaarheid van onze kust om toeristen en recreanten te kunnen ontvangen. Tegelijkertijd moet ook onze mobiliteit duurzamer worden. Goed bereikbaar betekent veilig, duurzaam, betaalbaar, voor alle doelgroepen en zonder al te veel wachttijden. Naast fysieke bereikbaarheid is ook digitale bereikbaarheid onmisbaar in onze samenleving. Goede digitale verbindingen geven mogelijkheid om te werken, studeren en diensten te verlenen op afstand. Deze digitale ontsluiting kan echter nooit een volledige vervanger voor fysieke bereikbaarheid zijn.

8 Zie voor de uitwerking van het onderwerp landbouw het hoofddoel toekomstbestendig buitengebied.

Duurzaam en bereikbaar vullen we in aan de hand van de volgende speerpunten:

- we zijn een duurzame gemeente waarin de landelijke en provinciale doelen op het gebied van energie, klimaatadaptatie, circulariteit en biodiversiteit zijn vertaald naar onze gemeente;
- wonen, werken en voorzieningen zijn goed en duurzaam bereikbaar.

Hoe we in onze gemeente inhoud geven aan de speerpunten is nader uitgewerkt in hoofdstuk 4.

Jan Oldeburglaan Bergen

3.1 De waardenkaart

De waardenkaart gaat over de bestaande waarden van onze gemeente. De met een kleur aangegeven deelgebieden en de kernen hebben elk een eigen karakter. Bewoners en experts van verschillende organisaties hebben aangegeven welke bestaande waarden zij belangrijk vinden in onze gemeente. Dat hebben we gebruikt om de Waardenkaart samen te stellen. In dit hoofdstuk gaat het over de waarden van de gemeente als geheel en de deelgebieden daarbinnen. De waarden van de kernen zijn benoemd in hoofdstuk 5 waarin het gebiedsgerichte beleid wordt toegelicht.

De waarden op de waardenkaart zijn herkenbaar voor bewoners en bezoekers van de gemeente. Doorleefde waarden zou je kunnen zeggen. Bij plannen van de gemeente zelf en van initiatiefnemers spelen we in op deze waarden.

Onze omgeving is altijd veranderlijk geweest en ook in de toekomst komen er veel veranderingen op ons af. Inspelen op de waarden betekent dan ook niet dat we ontwikkelingen Onze omgeving is altijd veranderlijk geweest en ook in de toekomst komen er veel veranderingen op ons af. Inspelen op de waarden betekent dan ook niet dat we ontwikkelingen op voorhand willen uitsluiten. Inspelen op de waarden gaat meer over HOE iets kan, dan OF iets kan.

Bij het benoemen van de waarden zijn de woorden gebruikt van alle mensen die mee hebben gedaan bij de totstandkoming van deze omgevingsvisie. Er is veel over dit soort woorden gesproken. Sluitende definities kan je hier niet van geven. Inwoners van Egmond-Binnen, van Groet of van Bergen hebben elk hun beeld van dorps of kleinschalig; een beeld vanuit de context van hun kern. Om toch een handvat te bieden is bij de beschrijving van de kernen aandacht besteed aan de schaal en sfeer op dit moment. Tevens is in het hoofdstuk 5 ingegaan op de manier waarop we op deze aard en schaal in kunnen spelen.

3.2 Waarden van onze gemeente als geheel

Vragen we naar de waarden van onze gemeente als geheel? Dan spreken onze inwoners over een gewilde woon- en recreatiegemeente met strand, duinen en waardevolle natuur, een rijke cultuurhistorie en een mooi en open polderlandschap. Woorden die daarbij passen zijn:

- groen karakter;
- oude kernen met kerk(en) in de duinen en binnenduinrand;
- waardevolle natuur;
- fraai en afwisselend landschap;
- landschappen met een leesbare ontstaansgeschiedenis;
- rust en stilte, dit afgezien van de pieken in recreatieve druk?;
- diversiteit aan kernen;
- dorps sfeer;
- kleinschaligheid;
- historie (monumenten, beschermde dorpsgezichten, jong erfgoed: WO II, wederopbouw);
- kunst;
- bovengemiddeld niveau van voorzieningen (horeca, musea, sport, winkels);
- veel mogelijkheden om te sporten en bewegen, met accent op wandelen, fietsen, watersport, tennis en voetbal;
- toeristische recreatieve inrichting en toeristisch recreatieve aantrekkingskracht die ver boven het lokale niveau uitstijgt;
- nabijheid van (hoog)stedelijke voorzieningen.

9 In verkeer en vervoer, op toeristisch aantrekkelijke locaties, op toeristisch aantrekkelijke momenten.

Onze gemeente bestaat uit drie verschillende deelgebieden met ieder een eigen karakter. Dit zijn:

- de zee, het strand en de duinen;
- de binnenduinrand, en;
- de strandvlakte met de droogmakerijen.

De waarden van deze gebieden zijn hierna verbeeld en verwoord. Bij alle soorten ontwikkeling van herinrichting van de openbare ruimte tot het bouwen van woningen of voorzieningen gebruiken we de bestaande waarden als inspiratiebron.

Fraai en afwisselend landschap

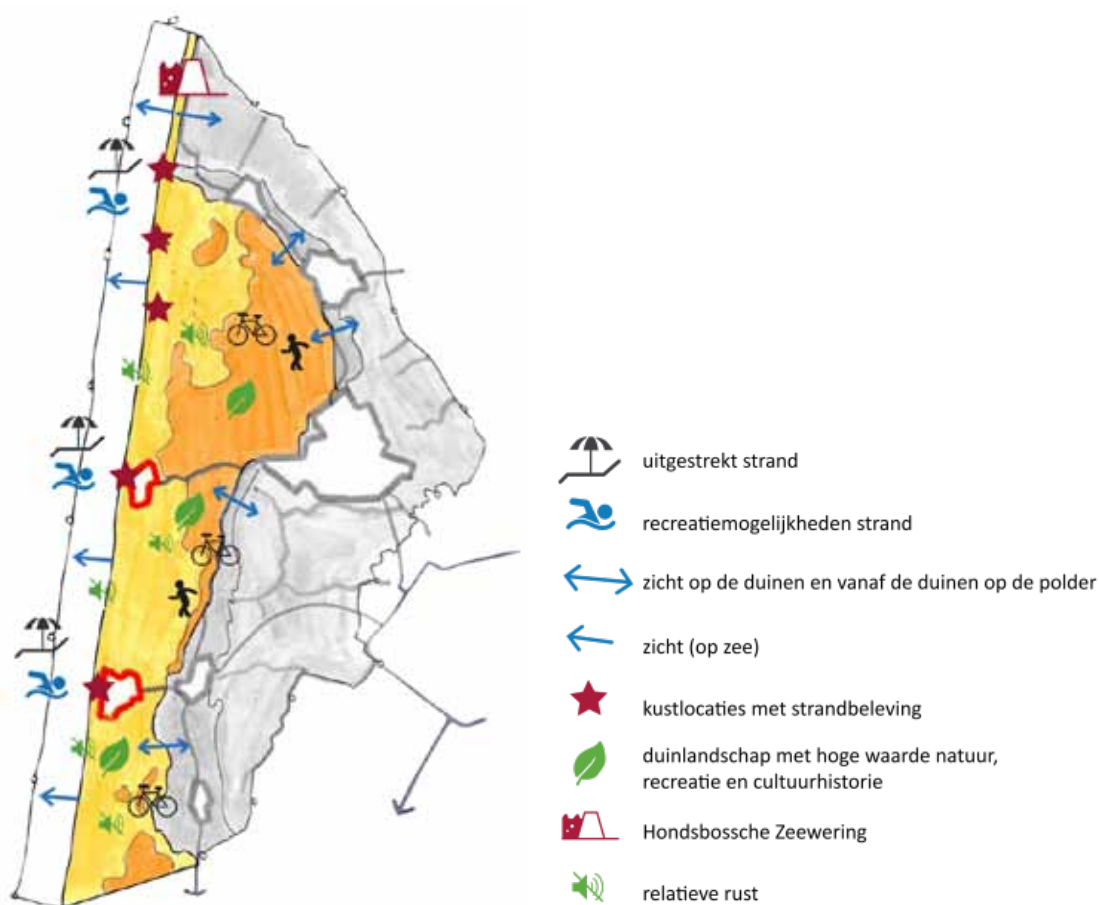
3.3 Drie landschappelijke deelgebieden

STRAND- EN DUINGEBIED

De zee, het strand- en duingebied van onze gemeente behoeven nauwelijks enige introductie. Gemeente Bergen heeft een lange en gevarieerde kustlijn met badplaatsen en kustlocaties die ieder hun eigen charme hebben. Van de Hondsbossche Duinen naar de stoere stranden van Camperduin en Hargen, via het rustige strand van Schoorl aan Zee naar de boulevards van badplaatsen Bergen aan Zee, Egmond aan Zee en het rustige strand van Egmond-Binnen. Plekken die ieder hun eigen karakter hebben. Dat strand is de rand van een natuurlijk duingebied van formaat, op zijn breedst en hoogst in het gebied tussen Camperduin, Groet, Schoorl en Bergen. Het gehele duingebied is afwisselend met duinvalleien, duingraslanden, struwelen, bossen en ruigten. Een grotendeels toegankelijk gebied met grote waarde voor de natuur, het landschap, toerisme en recreatie.

Waarden van het strand en de duinen zijn:

- uitgestrekt strand met zicht op de duinen en de zee;
- badplaatsen Bergen aan Zee en Egmond aan Zee en kustlocaties Camperduin, Hargen aan Zee, Schoorl aan Zee, Egmond-Binnen met daarbij horende strandbeleving en evenementen;
- aaneengesloten afwisselend duinlandschap met hoge natuurwaarden, recreatieve waarde en cultuurhistorische betekenis;
- silhouet van duinenrij en beboste binnenduinrand;
- relatief onbebouwd karakter;
- cultuurhistorisch waardevolle Hondsbossche Zeewering met nieuwe duinvorming en zicht op polder en zee;
- rust, afgezien van de pieken in recreatieve druk¹⁰;
- ruimte;
- toegankelijkheid van strand, duinen en bos voor wandelaars, hardlopers, fietsers en watersporters.

10 In verkeer en vervoer, op toeristisch aantrekkelijke locaties, op toeristisch aantrekkelijke momenten.

BINNENDUINRAND

De binnenduinrand is een gebied vol waarden vanwege de overgang van duinen naar polder. Hier sta je op de rand van een door zee en wind ontstaan natuurlijk en reliëfrijk duingebied. En in contrast daarmee de vlakke door de mens benutte open polder. Ook sta je in het gebied waar de oorsprong van bewoning ligt met de Herenweg/Heereweg als oorspronkelijk lint. Veel afleesbare geschiedenis, veel waardevolle zichtlijnen in combinatie met schoon kwelwater uit het duingebied en daarbij horende natuur. In de binnenduinrand liggen de dorpen van de gemeente. De waarden van deze kernen worden zoals eerder aangegeven in kaart gebracht in hoofdstuk 5. Echter de gemeente heeft ook een groot aantal buurtschappen die sterk verweven zijn met het omringende landschap. Vrijwel al deze buurtschappen ontstonden in het gebied van de binnenduinrand. Vaak hadden zij een agrarische oorsprong. Bij deze buurtschappen zijn in de naoorlogse periode veelal recreatieparken en in een enkel geval een woonwijk ontstaan. We hebben het hier van noord naar zuid over de buurtschappen Camperduin, Hargen, Catrijp, Bregtdorp, Aagtdorp, 't Woud, Wimmenum en Rinnegom. De buurtschappen Hargen, Bregtdorp en ook het buurtschap SchoorIdam dat in de polder is ontstaan zijn opgenomen op de kaarten en in de beschrijving van hoofdstuk 5. Dit vanwege de ruimtelijke samenhang met Groet en Schoorl. Op de overige buurtschappen wordt in het navolgende ingegaan.

Camperduin ligt op de scheiding van het strand, de duinen, de polder en de Hondsbossche Zeewering/ Duinen. Vlak langs de dijk, nabij dit buurtschap, ligt het vogelreservaat de Putten. Camperduin is zowel gericht op het toerisme als op het wonen. Er is een parkeervoorziening en veel recreanten en bezoekers maken hiervan gebruik. Bijvoorbeeld om de nabijgelegen lagune te bezoeken. In Camperduin zijn verschillende mogelijkheden voor recreatief verblijf. De Campergeesten is de woonwijk van Camperduin waarin meer planmatige bebouwing is gerealiseerd.

Catrijp is gelegen tussen Schoorl en Groet. Het buurtschap heeft vrijstaande woonbebouwing langs de Heereweg en een woonwijk met planmatige bebouwing in het Jan van Scorelpark. In het buurtschap is een woonzorgcomplex Hoog Duinen gevestigd en het dorpscentrum De Blinkerd. Ten oosten van Catrijp, in de aangrenzende polder, ligt het natuurgebied Catrijpermoor.

Aagtdorp is een buurtschap ten zuiden van het dorp Schoorl. Het buurtschap ontwikkelde zich vanuit de Duinweg en Teugelaan. Langs deze oude wegen zien we vooral vrijstaande woningen in het groen. Inmiddels strekt het buurtschap zich uit tot redelijk ver in de polder. In dit gebied zien we afwisselend open groene ruimten en vakantieparken. Zowel de veelal vrijstaande woningen als de vakantieparken zijn omgeven met beplanting. Dit maakt dat Aagtdorp een behoorlijk groen karakter heeft. Naast het wonen en recreatieve wonen is in de polder tevens een grote zorginstelling gevestigd.

't Woud is gelegen tussen Bergen en Egmond aan den Hoef aan de Herenweg. Het is een bekend startpunt voor wandeling in het duinreservaat. Dit kleine buurtschap ontstond aan de oude bochtige loop van de Herenweg. Hier zie je dan ook het oorspronkelijke bebouwinglint. Voor het doorgaande verkeer is in de jaren '50 van de vorige eeuw een bypass gemaakt die aan beide zijden is beplant. Het buurtschap heeft een horecavoorziening, enkele bedrijven en woningen royaal voorzien van omringende opgaande beplanting.

Ook **Wimmenum** ontstond aan de voet van het duin aan de Herenweg ten noorden van het dorp Egmond aan den Hoef. We zien hier en aan de Zandweg een kleinschalige afwisseling van stolpen en vrijstaande woningen in het groen op ruime kavels. Rond dit buurtschap heeft zich recreatie ontwikkeld in de vorm van huisjesterreinen en campings.

Rinnegom is een klein buurtschap gelegen tussen Egmond aan den Hoef en Egmond Binnen aan de Herenweg midden tussen de bollenvelden. Dit buurtschap omvat naast woningen onder andere maneges, een horecavoorziening, een camping en een hostel.

Waarden van de binnenduinrand en de daarin gelegen buurtschappen zijn:

- waardevol overgangsgebied van duinen naar polder;
- historische plek waar bebouwing in de vorm van linten en kernen ontstond;
- de buurtschappen Camperduin, Catrijp, Aagtdorp, 't Woud, Wimmenum en Rinnegom met hun kenmerkende lintbebouwing, hun recreatieve voorzieningen, hun zorgvoorzieningen en met het plaatselijk sterke groene karakter;
- dorps huis de Blinkerd in Catrijp;
- de historische Herenweg/Heereweg als verbindende binnenduinrandweg met afwisselende bebouwing;
- aanwezigheid van karakteristieke historische bebouwing en openbare ruimte (o.m. stolpen, kloosters);
- doorkijkjes naar duinen en polder;
- plaatselijke nollen, akkertjes en bollenland;
- plaatselijk kwel vanuit het duingebied met (potentieel) waardevolle natuur en duinrellen;
- plek waar vroeger blekerijen waren die nog herkenbaar zijn (binnenduinrand bij de Egmond).

STRANDVLAKTE EN DROOGMAKERIJEN

De strandvlakte en droogmakerijen zijn ontstaan vanuit bewoning op de strandwal. Het agrarische gebruik begon klein maar kon zich door bedijking en droogmakerijen ontwikkelen over een groot gebied. Een bij uitstek vlak en open gebied waar veeteelt, bollenteelt en natuur belangrijk zijn. Koeien, weidevogels en bollen zijn afwisselend in de hoofdrol. Een toegankelijk gebied met waardevolle wegen en waterlopen, stolpen en recreatieparken.

Waarden van de strandvlakte en droogmakerijen zijn:

- relatief open en onbebouwd buitengebied met zicht op het duingebied;
- oorspronkelijke verkavelingsvormen, wegen en vaarten;
- een van de mooiste polderlandschappen met duinrellen, laag gelegen strandvlakten en molens in kleine droogmakerijen en randpolders;
- karakteristieke stolpen in het groen;
- agrarische functie;
- natuurwaarden;
- betekenis van een aanzienlijk deel van het buitengebied voor weidevogels;
- recreatieve toegankelijkheid (wandelen, hardlopen, fietsen, paardrijden en kleinschalige vaarrecreatie).

Toeristisch recreatieve voorzieningen

4

Wat zijn onze speerpunten?

Aan de hand van 'leefbare kernen', 'toekomstbestendig buitengebied', 'gezond', samen en inclusief en 'duurzaam en bereikbaar', zijn in paragraaf 2.3 speerpunten benoemd. Deze speerpunten gaan over doelen die we in de toekomst willen bereiken. Door te sturen op doelen zijn we flexibel. Het gaat niet om de oplossing maar om het bereiken van een doel.

Speerpunten zijn langetermijndoelen. Om die doelen te bereiken maken we een start. Maar de hele periode tot 2040 kunnen we niet overzien. We stellen daarom de vraag wat we de komende jaren (dus op de korte termijn) gaan doen om deze speerpunten inhoud te geven. Bij de tweejaarlijkse aanpassing van de omgevingsvisie is het juist dit onderdeel van de visie dat geactualiseerd wordt (zie ook paragraaf 6.4).

De speerpunten geven een heel breed beeld van de doelen die we in de toekomst nastreven. Alles is belangrijk. Maar soms moet er gekozen worden. In de tweede participatieronde, bij de totstandkoming van deze omgevingsvisie, hebben we keuzes voorgelegd aan inwoners, ondernemers en andere belangstellenden.

We hebben gevraagd welke drie speerpunten de deelnemers aan de enquête het meest belangrijk vonden. Ruim 400 mensen hebben deze vraag beantwoord. Bijna 70% hiervan had het speerpunt ontwikkelen met respect voor onze waarden in de top 3. Bijna 50% had het speerpunt toekomstbestendige gemeente/duurzaamheid in de top 3. En tot slot had bijna 35 % het speerpunt over plek om te wonen in de top 3. Deze drie speerpunten zijn door de respondenten het meest gekozen.

4.1 Leefbare kernen

Onze speerpunten zijn:

1. we ontwikkelen met respect voor onze waarden; de cultuurhistorie en de identiteit van onze kernen;
2. onze kernen zijn vitaal en aantrekkelijk;
3. in onze kernen kunnen jong en oud een woning krijgen;
4. verspreid over onze kernen is een netwerk van maatschappelijke voorzieningen en zorg aanwezig;
5. in onze openbare ruimte komen alle maatschappelijke opgaven samen.

Ad 1. **Ontwikkelen met respect voor onze waarden** doen we door bij plannen van de gemeente als eerste stap een analyse naar de bestaande waarden te doen. We gebruiken daarbij de waardenkaart uit hoofdstuk 3 en de kernenkaarten uit hoofdstuk 5. Daarnaast gebruiken we deze kaarten bij de afweging van verzoeken vanuit de samenleving die niet in het omgevingsplan passen. In het hoofdstuk Uitvoering wordt hier nader op ingegaan. Respect voor de waarden betekent ook dat in voorkomende gevallen een grote waarde beter beleefbaar en zichtbaar wordt gemaakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de verbinding van de kustplaatsen met het strand en de zee. Dit is nader uitgewerkt bij het gebiedsgerichte beleid (zie hoofdstuk 5). Onderdeel van dit speerpunt is tevens de in hoofdstuk 2 aangekondigde uitbreiding van het aantal beschermde gemeentelijke monumenten.

Tevens zullen ensembles van monumenten, landschapselementen en historische structuren een specifieke bescherming krijgen in het omgevingsplan.

Woningen en voorzieningen voor jong en oud

Ad 2. **Vitale en aantrekkelijke kernen** bevorderen we door in iedere kern ruimte te geven voor publieksgerichte voorzieningen zoals winkels. Als er op dat punt initiatieven zijn is in elke kern een centraal gebied waar een dergelijk voorziening mogelijk is. Ook ondersteunen we de vitaliteit door bij iedere kern de toevoeging van permanente woonfuncties mogelijk te maken. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van functieverandering of verdichting binnen de bestaande contouren van een kern. Of in de vorm van een uitbreiding. Omdat we zorgvuldig om willen gaan met de ruimte doen we eerst onderzoek naar de mogelijkheden binnen kernen voordat we nieuwe plannen maken om uit te breiden. Zorgvuldig ruimtegebruik past bij het in hoofdstuk 2 opgenomen streven om tot het jaar 2040 niet meer dan 0,5% van de oppervlakte van de gemeente te benutten voor verstedelijking. We vinden het daarbij ook belangrijk dat waardevol groen in kernen behouden blijft.

Onderdeel van dit speerpunt is tevens de in hoofdstuk 2 genoemde wens om op den duur meer compacte winkelcentra te maken. Centra die autoluw zijn en waarin het mogelijk is om uit het zicht de auto te parkeren. Waar de horeca de ruimte heeft om terrassen te exploiteren. En winkelcentra waarin ook andere publieksgerichte functies dan winkels en horeca een plek kunnen vinden.

Bij dit speerpunt hoort bovendien dat we niet alleen zorgen voor reuring in de centra maar ook voor rust in de woonwijken. Die bereiken we onder meer door het zoeken naar alternatieve plekken voor slecht passende bedrijvigheid. Door op termijn toe te werken naar autoluwe woonwijken (zie hiervoor ook de tekst onder Ad 5). Door ons te richten op hoogwaardig toerisme (minder toeristen die meer uitgeven). En rust door uitvoering van het Airbnb beleid.

Ad 3. Het zorgen voor voldoende **woningen voor jong en oud** is een behoorlijke opgave. De gemeente Bergen heeft te maken met woningschaarste. Bergen heeft een grote aantrekkingskracht op huishoudens van buiten de gemeente en een bovengemiddeld dure woningvoorraad. Daarnaast vindt in de gemeente onttrekking van reguliere woningen door tweede woningbezit of recreatieve verhuur plaats. Door verscherping van het beleid en handhaving willen we dit weglekken van permanente woningen voorkomen.

Naast schaarste aan woningen hebben we te maken met een vergrijzing gedreven krimp. En er is ruimte nodig voor huisvesting van bijzondere doelgroepen bijvoorbeeld in de vorm van beschermd wonen. Er zijn meer jongeren die uitstromen dan ouderen. Dit zonder dat werkgelegenheid hieraan ten grondslag ligt. Deze krimp heeft negatieve gevolgen voor de leefbaarheid. Door sturing op de woningvoorraad en aanwezige voorzieningen zetten we in op het behouden van de helft van de jongeren, die anders zouden verhuizen naar een andere gemeente in de regio Alkmaar. De verwachting is dat hierdoor het aantal huishoudens in Bergen met ruim 1000 zal toenemen in de periode 2019 - 2029. Om de krimp tegen te gaan zetten we in op een ambitieus woningbouwprogramma.

Voor een groot deel van de benodigde woningen is reeds een ruimtelijke procedure gestart. Dit gebeurt voor een belangrijk deel op locaties binnen kernen. Bijvoorbeeld op plekken waar een functie kan veranderen naar wonen. Hoe dat uitpakt per kern, is uitgewerkt in hoofdstuk 5.

We besteden extra aandacht aan woningen voor starters, jongeren, jonge gezinnen, voor geschikte huisvesting voor ouderen en huisvesting voor kwetsbare groepen. We verbeteren daardoor de doorstroming op de woningmarkt. In overleg met de ketenpartners zetten we naast gerichte nieuwbouw ook in op gerichte verbouw van woningen. Bijvoorbeeld om woningen levensloopbestendig en energiezuinig te maken. Initiatieven voor nieuwe woonconcepten in de sfeer van autoluw wonen en wonen gericht op zorg voor elkaar worden als waardevolle aanvulling gezien op het huidige aanbod.

Onderdeel van dit speerpunt is het zorgen voor betaalbare woningen voor jongeren. En daarnaast voor voorzieningen die het wonen in gemeente Bergen aantrekkelijk maken. Hierbij horen goede verbindingen (doorfietspaden en goed OV) en werkplekken voor mensen die thuis geen gelegenheid hebben om op afstand te werken of studeren (zie ook onder Ad 4).

Ad 4. Het netwerk van **maatschappelijke voorzieningen** en zorg helpen wij zoveel mogelijk in stand te houden. Scholen, dorpshuizen, sport- en bewegingsvoorzieningen zijn daarin belangrijk. Waar zich kansen voordoen, ondersteunen we combinaties tussen verschillende maatschappelijke voorzieningen. Bijvoorbeeld in de vorm van multifunctionele centra (mfa's). We bieden ruimte voor meervoudig gebruik van maatschappelijk vastgoed. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het aanbieden van mogelijkheden tot studeren

of werken in een dorps huis voor mensen die daar thuis onvoldoende ruimte voor hebben. We zoeken samenwerkingsvormen met (recreatie)ondernemers en inwoners om ontmoeting, sport, onderwijs en cultuur beschikbaar te houden in de verschillende kernen. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van een sportvoorziening in een hotel door ouderen uit het dorp.

Ad 5. Als er onderhoudswerk is aan onze **openbare ruimte** of als we de openbare ruimte opnieuw inrichten kijken we goed naar alle maatschappelijke opgaven die aandacht nodig hebben. Dit zijn onder meer klimaatadaptatie, energietransitie¹¹ en biodiversiteit. Hierbij kijken we ook goed naar de bodem en ondergrond. Dit onder meer voor waterafvoer en voor de noodzakelijke leidingen. De nutsvoorzieningen bundelen we zo veel mogelijk. Ook om voldoende ruimte te houden voor de wortels van bomen. Andere maatschappelijke opgaven zijn het bieden van veilige en toegankelijke plekken om te ontmoeten, spelen, bewegen en sporten. Daarbij richten we plekken waar mogelijk zo in dat er meerdere doelgroepen gebruik van kunnen maken. Om reden van duurzaamheid kijken we naar plekken voor elektrische laadpunten en/of deelauto's en goede inpassing van de noodzakelijke transformatorvoorzieningen. En met het oog op belevingswaarde kijken we naar plekken voor kunst.

Onderdeel van dit speerpunt is het in hoofdstuk 2 aangekondigde streven om in 2040 tenminste 25% van de straten groen en autoluw te hebben ingericht.

4.2 Toekomstbestendig buitengebied

Onze speerpunten zijn:

1. we ontwikkelen met respect voor onze waarden; de cultuurhistorie, het landschap en onze natuur;
2. ons buitengebied is vitaal en aantrekkelijk;
3. ondernemen in het buitengebied is toekomstbestendig én lonend;
4. ons buitengebied is goed toegankelijk voor wandelen, fietsen, watersport en andere vormen van dagrecreatie;
5. de openbare ruimte in het buitengebied richten we zo in en beheren we zo dat onze maatschappelijke opgaven hier samen komen.

Ad 1. **Ontwikkelen met respect voor onze waarden** doen we ook in het buitengebied door gebruik te maken van de waardenkaart. En van het bestaande beleid dat al op het gebied van cultuurhistorie en identiteit is ontwikkeld¹². Daarnaast gebruiken we de waardenkaart bij de afweging van verzoeken vanuit de samenleving die niet in het omgevingsplan passen. Specifiek voor het buitengebied versterken we het beleid en de inzet op natuur, landschap en cultuurhistorie in samenwerking met ketenpartners, ondernemers en bewoners. De insteek is daarbij om de ontwikkeling naar kringlooplandbouw zoveel mogelijk te ondersteunen.

Onderdeel van dit speerpunt is tevens de in hoofdstuk 2 aangekondigde uitbreiding van het aantal beschermde gemeentelijke monumenten, die voor een deel ook in ons buitengebied zullen liggen. Tevens zullen ensembles van monumenten, landschapselementen en historische structuren een specifieke bescherming krijgen in het omgevingsplan.

Ad 2. **Een vitaal en aantrekkelijk buitengebied** bevorderen we door goede voorzieningen gericht op betrokken inwoners en bezoekers. We streven naar meer spreiding en sturing van de recreatieve druk in ruimte, tijd en soort recreatie. Uitbreiding van op toerisme en recreatie gerichte bedrijven is mogelijk maar dan moet het wel een toevoeging zijn op het bestaande aanbod en een verbetering van de kwaliteit. We vragen ondernemers om daarbij aan te sluiten bij de karakterisering van de kernen zoals omschreven in hoofdstuk 5.

Onderdeel van dit speerpunt is dat we met het oog op rust willen inzetten op hoogwaardig toerisme (minder toeristen die meer uitgeven). En dat we voor het buitengebied met name inzetten op uitbreiding van de rustige vormen van recreatie (zoals wandelen, fietsen en kanovaren).

11 Toekomstige oplossingen voor warmteopwekking, verzwaring kabels voor elektriciteit, bodemenergiesystemen en plek voor elektrische laadpunten

12 Dit beleid is vastgelegd in de Structuurvisie landelijk gebied, zie ook paragraaf 6.4.

Ad 3 Grote delen van ons buitengebied worden onderhouden door agrarische ondernemers. Zij moeten de kans hebben om op een **toekomstbestendige en lonende manier een bedrijf te runnen**. Zij kunnen kiezen voor schaalvergroting binnen de grenzen die de provincie daaraan stelt. En daarnaast kunnen zij ook kiezen voor combinaties met landschapsonderhoud, onderhoud van de natuur, nevenfuncties voor de opwekking van duurzame energie, waterberging of nevenfuncties in de zorg of recreatie. Het moet daarbij gaan om activiteiten die geen grote verkeersaantrekkende werking hebben. Dit omdat we rust in het buitengebied belangrijk vinden en wegen en paden (uitgezonderd de doorgaande wegen) met name voor het agrarische verkeer en voor rustige vormen van recreatie zijn ingericht.

Agrarische bedrijven wordt gevraagd de stap te maken naar een duurzame bedrijfsvoering. Als gemeente zorgen we ervoor dat we ondernemers daar de ruimte voor geven binnen de voor het gebied omschreven waarden. Als bedrijven meer circulair en duurzaam willen worden, als ze nevenfuncties willen ontwikkelen of willen stoppen. Voor stoppende ondernemers voorzien we in mogelijkheden om vrijkomende gebouwen her te gebruiken. En we onderzoeken of we bouwrechten van overtollige niet karakteristieke schuren ook kunnen verplaatsen. Dit past bij ons streven om het buitengebied zo groen mogelijk te houden en bouwen zoveel mogelijk te concentreren bij kernen.

Ad 4 en 5. Een **toegankelijk** buitengebied is gunstig voor de mogelijkheden van inwoners en bezoekers om te recreëren. Paden, bermen en waterlopen in eigendom van de gemeente richten we zo in dat ze behalve de recreatieve functie ook andere maatschappelijke functies vervullen. Net als bij de openbare ruimte in de kernen zijn dit klimaatadaptie, biodiversiteit, en toegankelijke plekken om te ontmoeten, bewegen en te sporten.

In overleg met de terreinbeheerders en eigenaren van onze natuurgebieden en onze polder kijken we naar een goed netwerk van paden voor verschillende doelgroepen. Niet alleen ten gunste van de recreatie maar ook om het duurzame vervoer met de fiets te stimuleren ten opzichte van de auto (zie ook paragraaf 4.4).

4.3 Gezond, samen en inclusief

Onze speerpunten zijn:

1. onze omgeving is gezond;
2. de inrichting van onze ruimte nodigt uit tot gezond gedrag;
3. we zijn een samenleving waarin iedereen mee kan doen en zich betrokken voelt;
4. we werken in goede samenwerking aan onze maatschappelijke opgaven.

Ad 1. Het waken over een **gezonde omgeving** is een van de kerntaken van de gemeente en andere overheden. De gemeente vervult haar taak nu en in de toekomst door naleving en handhaving van wet- en regelgeving. Daarnaast ziet zij toe op een goede leefomgeving bij de beoordeling van plannen uit de samenleving en planning van nieuwe locaties voor kwetsbare functies zoals wonen. Om een goed woon- en leefklimaat in woonwijken te houden zal de gemeente in woonwijken géén gebruik maken van de mogelijkheid om milieunormen te verruimen.

Samen zijn we verantwoordelijk voor een schone omgeving. Een omgeving zonder zwerfafval. De gemeente en strandexploitanten zetten zich in voor schone stranden. Schone lucht wordt mede bereikt in samenhang met de verduurzaming van ons vervoer. Meer elektrische auto's en meer fietsen levert minder ongezonde uitlaatgassen. Schone bodem en schoon water bereiken we onder meer door de verduurzaming van de landbouw en door minimalisering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bestrijdingsmiddelen. Een schone bodem is niet alleen belangrijk voor onze gezondheid in het algemeen, maar ook voor de natuur en de landbouw. Het herstel van het bodemleven is belangrijk. Een gezonde bodem geeft gezonde voeding met meer voedingsstoffen. Ook houdt een gezonde bodem het water beter vast. CO₂ wordt opgeslagen, de productie van landbouwgronden verbetert. En dit zonder dat daar (veel) kunstmest voor nodig is.

Ad 2. Een gezonde omgeving betekent ook dat onze omgeving uitnodigt tot **gezond gedrag**. We zorgen door inrichting van de openbare ruimte en sportvoorzieningen dat bewegen, sporten en ontmoeten worden aangemoedigd. Actieve vervoerwijzen worden gestimuleerd. Dit kan bijvoorbeeld door de fietsenstalling dichterbij de bestemming te plaatsen dan de parkeerterrein voor

auto's. Of door de route te voet of met de fiets beduidend sneller te maken dan die met de auto.

In de openbare ruimte willen we per saldo meer aandacht voor groen, verblijfskwaliteit en bewegingsmogelijkheden en minder voor de auto. Bij nieuwe woonwijken en bij herinrichting van bestaande woonwijken krijgt dat aandacht.

Ad 3 en 4. Dat **iedereen mee kan doen** komt tot uiting in het (ver)bouwen van woningen voor alle doelgroepen. In woonwijken streven we naar menging van verschillende typen woningen voor een verscheidenheid aan doelgroepen. Dat iedereen mee kan doen komt ook tot uitdrukking bij de aandacht voor toegankelijkheid van de openbare ruimte en van publieke voorzieningen. Of het nu gaat om kwetsbare mensen, of mensen met een beperking, in onze fysieke leefomgeving houden we rekening met al die doelgroepen. Dit betekent dat we overal letten op voldoende doorloopruimte op trottoirs. En dat we op logische plekken extra voorzieningen maken. Het gaat dan bijvoorbeeld om blindengeleidestroken of parkeerplaatsen voor gehandicapten.

Het **samen werken** aan maatschappelijke opgaven stimuleren we vooral door participatie vanaf het begin van ieder plan of ontwikkeling. Dit geldt voor plannen van de gemeente maar wij vragen dat ook van initiatiefnemers met een plan. Onderdeel van dit speerpunt is ook dat we toegroeien naar een samenleving waarin bewoners of bewonerscollectieven steeds meer het initiatief nemen en daartoe ook ruimte en soms ook middelen kunnen krijgen.

We beseffen dat het voor sommige doelgroepen moeilijker is om aan te sluiten bij noodzakelijke veranderingen dan anderen. Zo hebben mensen met beperkte financiële middelen minder mogelijkheden om hun woning te verduurzamen. We willen energiegearmoede zoals dat wel wordt genoemd voorkomen.

4.4 Duurzaam en bereikbaar

Onze speerpunten zijn:

1. onze gemeente is duurzaam, de landelijke en provinciale doelen op het gebied van vermindering van CO₂, duurzame mobiliteit, klimaatadaptatie, circulariteit en biodiversiteit zijn vertaald naar onze gemeente;
2. wonen, werken en voorzieningen zijn goed en duurzaam bereikbaar.

Voor ons beleid op het gebied van duurzaamheid werken we veel samen met de regio. Alle gemeenten staan voor dezelfde opgaven. CO₂, duurzame mobiliteit, klimaat, biodiversiteit en circulariteit zijn onderwerpen waarin juist veel relaties liggen met de bredere omgeving. De Regionale Energiestrategie (RES) loopt gelijktijdig met deze omgevingsvisie. De onderdelen van het energiebeleid die al duidelijk zijn, zijn opgenomen in voorliggende visie. Na besluitvorming in het proces van de RES zullen ook deze besluiten in de omgevingsvisie worden verwerkt. Hetzelfde geldt voor het beleid op het gebied van klimaatadaptatie; wat al duidelijk is, is hier opgenomen. Daarnaast wordt ook op het gebied van duurzame mobiliteit op regionale schaal samengewerkt aan het Regionaal Mobiliteit Programma (RMP). En moet iedere gemeente een Transitievisie Warmte opstellen.

Ad 1. Om inhoud te geven aan onze opgave om op termijn **CO₂-neutraal** te worden zetten we als eerste optimaal in op energiebesparing. Daarnaast zetten we in op het duurzaam opwekken van energie. Dit doen we met respect voor onze natuur, ons landschap en onze cultuurhistorie. We zoeken zoveel mogelijk de combinatie met veranderingen die al gaande zijn. Dit zijn bijvoorbeeld ontwikkelingen zoals de bouw en verbouw van woningen, bedrijfsgebouwen of vakantiehuisjes.

Duurzame opwek van energie wordt in ieder geval mogelijk gevonden op gebouwen. Ook grote parkeerplaatsen lenen zich voor overkappingen met zonnedaken. Plannen voor duurzame opwek die invloed hebben op de omgeving willen we goed begeleiden door mogelijkheden te geven voor proces- en financiële participatie.

Naast aandacht voor energiebesparing en duurzame opwek stellen wij een Transitievisie Warmte op. In deze visie geven we inhoud aan het voornemen om wijken of buurten af te koppelen van aardgas. Iedere gemeente maakt hiervoor een planning. Daarbij hoort een visie op de alternatieve meer duurzame wijze waarop warmte opgewekt gaat worden.

Voor **duurzame mobiliteit** is het belangrijk om het aansluitend vervoer van de treinstations naar de dorpen en de kust te verbeteren. We geven veel aandacht aan de vervoersmogelijkheden op eigen kracht (met de fiets of te voet) naast vormen van schoon collectief of gedeeld vervoer. Een goed voorbeeld is het realiseren van een doorfietsroute tussen Heerhugowaard en Uitgeest/Velsen. Op deze route wordt ook Bergen aangesloten.

Bij locatiekeuzes voor woningbouw of werkgelegenheid sturen we op duurzame vervoersmogelijkheden. Ten behoeve van elektrische fietsen en auto's zorgen we voor voldoende laadpunten. We stabiliseren waar mogelijk het aantal parkeerplaatsen om duurzame alternatieven aantrekkelijker te maken. Op nieuwe woonplekken of als pilot voor bestaande buurten experimenteren we met autoluw wonen en/of deelauto's.

Voor **klimaatadaptatie** werken we volgens de trits besparen, vasthouden, bergen, aanpassen en afvoeren. Dit betekent dat we inzetten op waterbesparing. En daar waar het regenwater valt inzetten op het vasthouden en bergen van water alvorens het af te voeren. Bij de inrichting van de openbare ruimte nemen we maatregelen tegen wateroverlast, voor wateropvang en tegen hittestress. We vergroten het bewustzijn bij inwoners en ondernemers. Dit doen we opdat zij ook in hun tuin of op hun erf rekening houden met de veranderingen in het klimaat. We zetten in op maatregelen die nodig zijn i.v.m. de zeespiegelstijging, bodemdaling, verzilting, zoetwaterbeschikbaarheid en biodiversiteit. Dit betekent dat we voldoende ruimte maken voor water en groen en in sommige situaties een ander grondwaterbeheer toepassen. Het bodem- en watersysteem wordt meer en meer bepalend voor de mogelijkheden van gebruik.

Om de **biodiversiteit** te vergroten maken we het mogelijk om natuurpotenties van de duinen, binnenduinrand en polder verder te vergroten. Een belangrijke kans daarbij is het herstellen van duinrellen in de binnenduinrand waar relatief schoon kwelwater uit het duinpakket optreedt. Door aanplant en beheer versterken we daarnaast de biodiversiteit in groenvoorzieningen en bermen van het openbaar gebied in onze dorpen en wijken. Tot slot liggen er ook stevige kansen voor natuurinclusieve landbouw. Dit soort landbouw heeft een gunstig effect op de nabijgelegen natuurgebieden.

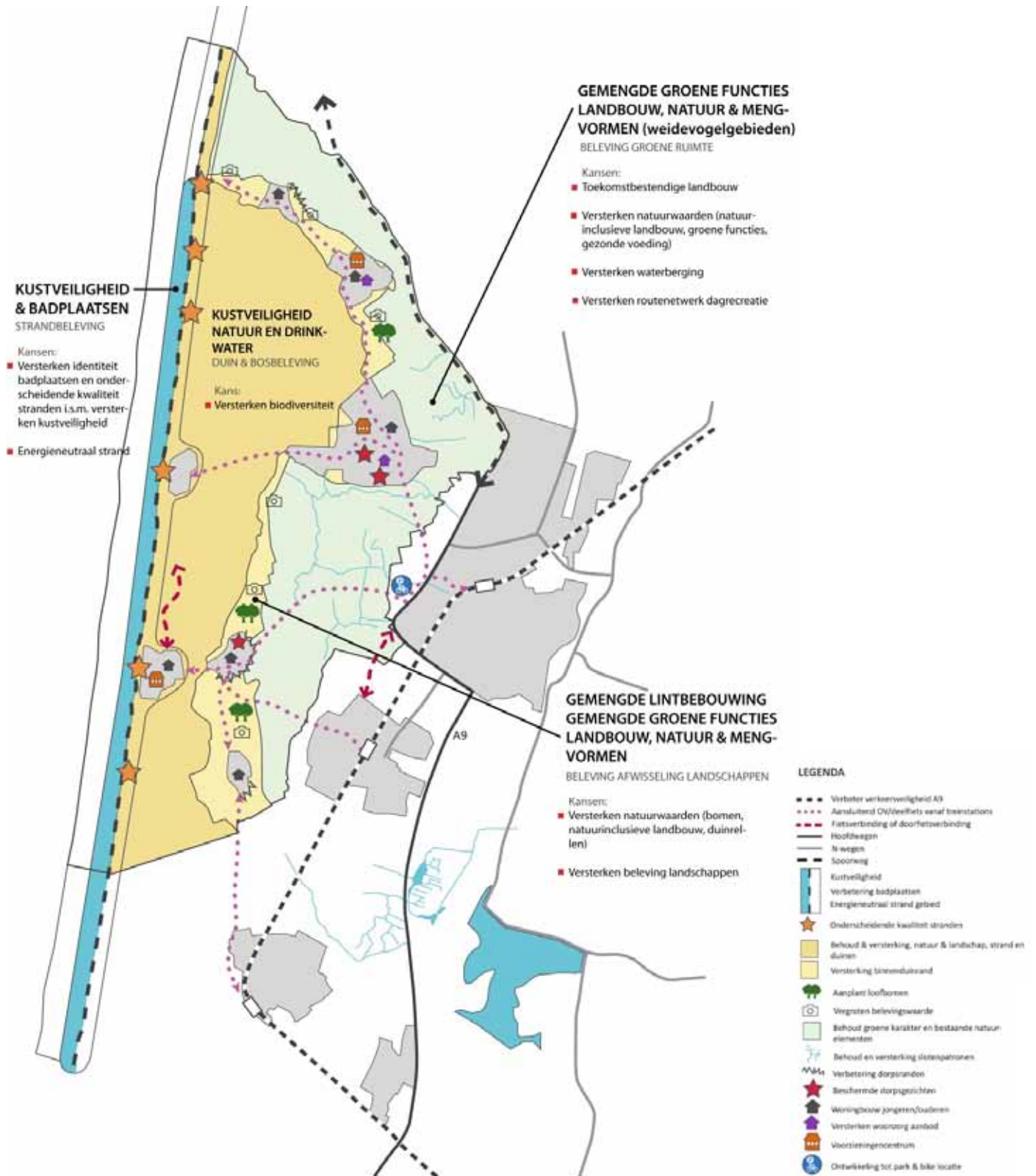
Voor **circulariteit** stellen we eisen bij de circulariteit van bouwmaterialen. Dit geldt voor nieuwbouw en verbouw van woningen of bedrijfspanden. We onderzoeken of de afvalstraat en kringloopwinkel aan elkaar gekoppeld kunnen worden waarbij combinaties worden gelegd met het opknappen van tweedehands goederen en hergebruik van materialen. We stimuleren kringlooplandbouw en circulair ondernemerschap in andere sectoren. Samen maken we van hergebruik de norm.

Op het gebied van **bereikbaarheid** moeten wonen, werken en voorzieningen, voor iedereen op een duurzaam veilige manier ontsloten zijn. En dat zonder onevenredige overlast of schade aan de omgeving. De gemeente werkt op dit punt veel samen met de regio. Dit gebeurt onder meer om de veiligheid van de N9 te verbeteren. Daarnaast is in onze recreatief aantrekkelijke gemeente veel aandacht nodig voor de veiligheid van de verschillende vormen van fietsen in relatie tot elkaar en het auto en landbouwverkeer.

In het bijzonder is het voor bereikbaarheid van de kust goed om de fietsbereikbaarheid te verbeteren en transferia aan te leggen. Vanaf deze transferia moet het makkelijk worden om per fiets of schone collectieve voorziening naar de plaats van bestemming te komen. Ook de verbindingen tussen de dorpen moeten beter worden. Dit kan bijvoorbeeld door vraggestuurde vormen van OV. Op het niveau van de dorpen werken we aan een verandering waarbij openbare ruimte meer op verblijf en veiligheid is gericht dan op de auto. Hierbij past dat een snelheidsregime van 30 km/uur de norm is, en 50 km/uur de uitzondering.

Smitstraat en vuurtoren Egmond aan Zee

In het hoofdstuk 4 zijn de speerpunten uitgewerkt. In dit hoofdstuk geven we aan waar deze speerpunten leiden tot gebiedsgerichte keuzes. In de hierbij horende visiekaart en kernenkaarten is dit tevens in beeld gebracht. We maken onderscheid tussen buitengebieden, kernen en verbindingen.

5.1 Buitengebied (van strand en duinen tot strandvlakte)

Onze omgeving is ons goud. Ieder deelgebied heeft zijn eigen hoofdfuncties, zijn eigen identiteit en zijn specifieke kansen.

Bij het **strand** is die hoofdfunctie die van kustveiligheid, badplaatsen en stranden. De hele strook functioneert daarnaast als recreatieve zone; waar je kan wandelen, vliegeren, (water)sport beoefenen enzovoort; kortom strandbeleving.

Werkzaamheden voor kustveiligheid zijn noodzakelijk en kunnen gecombineerd worden met het versterken van de eigen identiteit van de badplaatsen en onderscheidende kwaliteit van de stranden. Zo wordt de strandzone meer uitgesproken en trekt ieder deel zijn eigen publiek. Camperduin en Hargen; sterk, stoer en sober. Schoorl aan Zee voor de echte rust- en natuurliefhebber. Bergen aan Zee als kleinschalige familiebadplaats en Egmond aan Zee als een levendige badplaats waar de historie als vissersplaats kleur geeft. Tot slot Egmond-Binnen voor een ruim strand dat relatief rustig is. Voor activiteiten en mogelijkheden voor bouwwerken houden we vast aan de afspraken uit het Kustpact. In dit Kustpact zijn delen van het strand voor de meer actieve vormen van recreatie aangewezen en anderen voor relatieve rust en natuur.

De ambitie is om het strand energieneutraal te maken. Elk strandpaviljoen zou daarbij voorzien in zijn eigen energiebehoefte. Dit kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van omgevingswarmte.

Bij de **duinen** is de hoofdfunctie kustveiligheid, natuur en drinkwatervoorziening. Daarnaast is het gebied belangrijk vanwege de mogelijkheden voor recreatie. De rust en de beleving van bos en duinen en de daaraan verbonden natuur staan daarbij centraal. Kansen in dit gebied liggen in het nog biodiverser en daardoor veerkrachtiger maken van de natuur. Onderdeel van het gebiedsgerichte beleid is dat we met alle belanghebbenden in gesprek gaan over een zonering van het duingebied. Dit opdat de rust in dit natuurgebied zoveel mogelijk bewaard kan blijven.

De **binnenduinrand** is het gebied met gemengde functies; zowel in de bebouwing als in de groene functies. Naast woningen zijn er veel campings en huisjesterreinen te vinden. Een gebied waar naast veeteelt veel bollenteelt aanwezig is. Afwisseling is hier troef. De beleving van de verschillende landschappen naast elkaar is hier een kwaliteit. Het gebied biedt bij uitstek kansen voor versterking van zowel natuurwaarden als landschapsbeleving. De aanplant van loofbomen dient de biodiversiteit, legt CO₂ vast en zorgt voor vermindering van hittestress. Deze aanplant kan samen gaan met de verbetering van enkele dorpsranden die op dit moment minder fraai zijn. Ook initiatieven voor kleine voedselbossen kunnen in beperkte mate in de randen van dorpen een plek krijgen. De reconstructie van duinrellen leidt tot schoon water met de daarbij horende natuur. Natuurinclusieve landbouw helpt om biodiversiteit te vergroten en kwaliteit van bodem en water te verbeteren. Onderdeel van het gebiedsgerichte beleid is het doel om in de periode tot 2040 het areaal bos en natuur in dit gebied met 10% te vergroten.

In het deelgebied **strandvlakte en droogmakerijen** zijn groene functies in de hoofdrol. Het gaat om landbouw, natuur en alle mengvormen daar tussenin. De landbouw speelt een cruciale rol omdat landbouwbedrijven grote delen van dit gebied beheren. Ook in de toekomst zal dat in belangrijk mate zo blijven. Waarbij agrarische ondernemers zoals eerder aangeven keuzemogelijkheden hebben om zich verder in de (kringloop) landbouw te specialiseren of om combinaties te maken met andere bronnen van inkomsten. Zolang de duurzame kwaliteit van het buitengebied en de relatieve rust in dit gebied voorop staan, zijn beide ontwikkelingen mogelijk.

Qua beleving is in dit deelgebied vooral de groene ruimte en de relatieve stilte belangrijk. Openheid is van belang vanwege het contrast met de binnenduinrand en de duinen. Zolang het gaat om verduurzaming, groen en gezond zijn ook functies denkbaar die opgaande gewassen met zich meebrengen als dit in aansluiting op dorpen gebeurt en niet op de plekken waar doorzichten belangrijk zijn. Ook gebieden die van belang zijn voor de weidevogels zijn hiervan uitgesloten. Functies in de sfeer van zonne-energie zijn denkbaar mits hier voldoende draagvlak en participatiemogelijkheden zijn vanuit bewoners en ondernemers. En mits dergelijke ontwikkelingen goed landschappelijk worden ingepast. Ook versterking van het waterbergende vermogen is een kans. Dit met het oog op klimaatadaptatie en biodiversiteit. Op recreatief gebied liggen er kansen om het recreatieve routenetwerk te versterken voor rustige vormen van recreatie. Dit geeft tevens goede mogelijkheden voor sport en beweging vanuit de kernen. Onderdeel van het gebiedsgerichte beleid is dat we de stiltegebieden in de polder willen versterken.

5.2 Kernen

We geven hier aan welke waarden belangrijk zijn in de verschillende kernen van de gemeente. En hoe de keuzes van de gemeente en de speerpunten hun beslag krijgen op kernniveau. We beginnen bij de kustdorpen Bergen aan Zee en Egmond aan Zee. En behandelen daarna de kernen die van noord naar zuid op de strandwal zijn gesitueerd.

Kustdorpen

Bergen aan Zee is een kleine nog relatief jonge badplaats. Een familiebadplaats aan het einde van de Zeeweg; ingebed en verbonden met de natuur. De badplaats werd aan het begin van de 20e eeuw gesticht. En is ontworpen door de bekende landschapsarchitect Springer; ontwerper in de Engelse landschapsstijl. Een plaats met een compact hart daar waar het dorp de zee raakt. En met aan weerszijden villa's aan meanderende wegen rond het Engelse veld en Parnasiapark. In het hart staat hogere bebouwing, maar rond de beide groene ruimtes staat overwegend bebouwing in een of twee bouwlagen met een kap.

De waarden van Bergen aan Zee zijn:

- kleinschalige familie badplaats;
- overwegend lage kleinschalige villabebouwing;
- historische koloniehuisen en kerkje;
- boulevard badplaats;
- in Engelse landschapsstijl ontworpen recreatiedorp;
- omringd door en verbonden met de natuur;
- horecavoorzieningen en zeeaquarium;
- zee en strand.

BERGEN AAN ZEE

Kleinschalige familiebadplaats omringd door en verbonden met de natuur

Kansen:

- Meer mogelijkheden voor permanente bewoning/aanwezigheid

←---→ Verbeteren centrum en relatie met de zee

←--- Verbeteren bereikbaarheid

Behoud:

Compact centrum

De twee groene enclaves Parnassiapark en Engelse veld

Kerkje en koloniehuisen

Overwegend lage bebouwing met verspreid gelegen villa's in de natuur

In **Bergen aan Zee** richten we ons op het behoud en de versterking van deze kleinschalige familiebadplaats, als plek om te wonen en als belangrijke recreatiekern. De sfeer van een dorp dat omringd is door de natuur en hiermee verbonden is houden we vast. De kwaliteit van het hart van het dorp kan beter. In de Structuurvisie Bergen aan Zee is dit goed omschreven. Belangrijk daarbij is het versterken van de verblijfskwaliteit. En het versterken van de binding met het strand en de zee. Ook de bereikbaarheid van het dorp vraagt om aandacht.

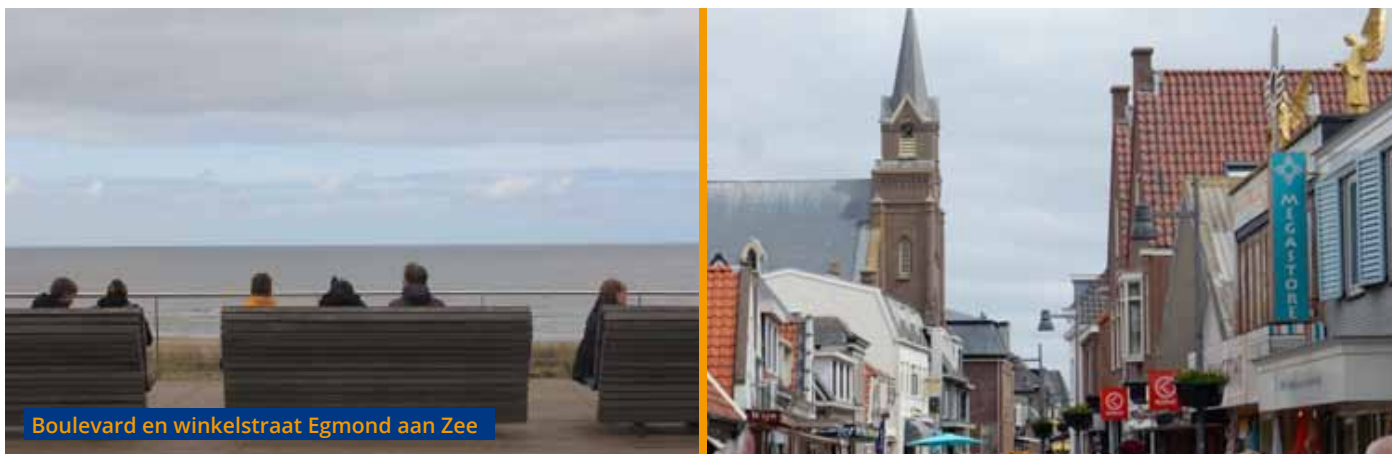
Bergen aan Zee is geen plaats voor structurele woninguitbreidingen. Het dorp heeft geen daarop gerichte voorzieningen en ligt in kwetsbaar en beschermd gebied. Wel is het voor de leefbaarheid gewenst dat er in de bestaande woningvoorraad meer jaarrond aanwezigheid en betrokkenheid komt in het dorp. In daarvoor geschikte situaties zijn functieveranderingen naar permanente woningen daarom mogelijk.

Het bebouwingsbeeld van Bergen aan Zee blijft een beeld met één tot twee bouwlagen met kap uitgezonderd de gebouwen in het centrum en de karakteristieke koloniehuisen.

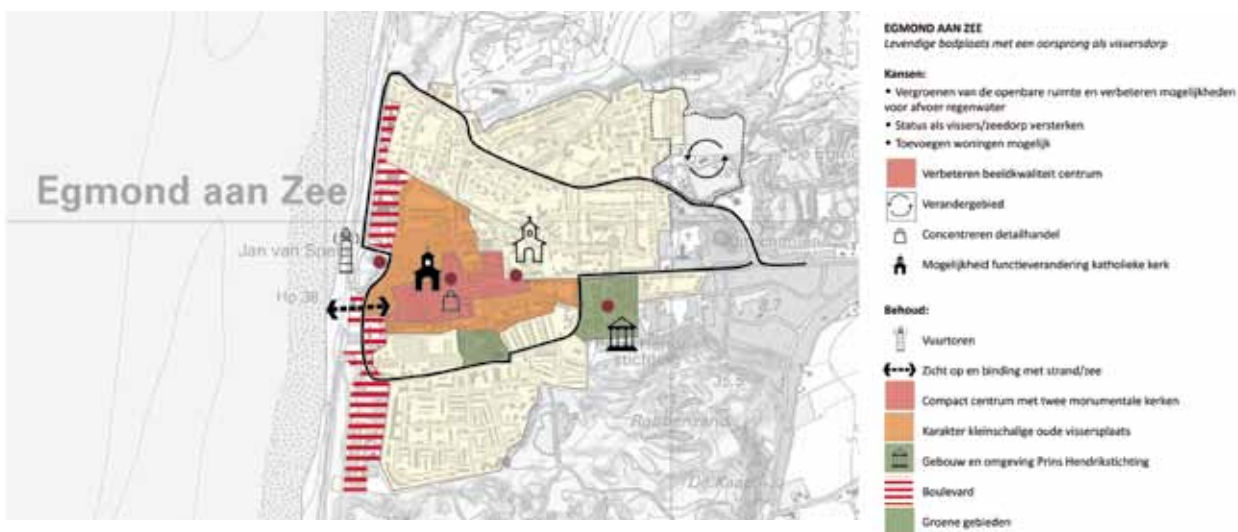
Egmond aan Zee is ontstaan als vissersplaats. In de Tweede Wereldoorlog moest bijna de gehele bevolking het dorp verlaten. Een gehavend dorp werd in de naoorlogse periode herbouwd tot de badplaats die het nu is. Egmond aan Zee is een levendige kustplaats, waarin het vissersverleden nog afleesbaar is. De oude kern is compact en kleinschalig. Bebouwing in een tot twee bouwlagen met kap is hier het beeld. De boulevard met uitzicht op de zee wordt geflankeerd door een reeks van stevige, hoge hotel- en woongebouwen. Ook langs de Zeeweg staat hogere bebouwing. De vuurtoren en het vuurtorenduin vormen de voor Egmond kenmerkende onderbreking tussen het noordelijke en zuidelijke deel van deze boulevard.

De waarden van Egmond aan Zee zijn:

- levendige badplaats met een vissershart;
- overwegend kleinschalige bebouwing, uitgezonderd de boulevard en het koloniehuis;
- boulevard badplaats;
- de vuurtoren, visserswoningen en Prins Hendrikstichting als bijzondere kwaliteit;
- stevige toeristische economie;
- centrum met horecavoorzieningen en winkels;
- dorps huis Post aan Zee;
- zee en strand;
- sportvoorzieningen.

Boulevard en winkelstraat Egmond aan Zee

In **Egmond aan Zee** staat behoud en versterking van deze levendige badplaats centraal. De beeldkwaliteit van het centrum willen we verbeteren. De voorzieningen zoals winkels en horeca houden we zoveel mogelijk geconcentreerd in het hart. Egmond aan Zee is één van de kernen waarbij het dagrecreatieve aanbod in het horeca- en winkelcentrum verder kan worden versterkt. De status van het dorp als vissersplaats/zeemansdorp is daarbij een belangrijke bron om de aantrekkelijkheid en belevingswaarde van het dorp te vergroten

Op de locatie van de sportvelden en sporthal komt grond vrij. Dit is een kans om de verbindingen tussen verschillende omliggende natuurgebieden te versterken en mogelijk ook een kans voor woningbouw. Dit laatste op de plek van de sporthal. Daarnaast zijn er in het dorp kansen voor een woonfunctie bij gebouwen die hun functie verliezen.

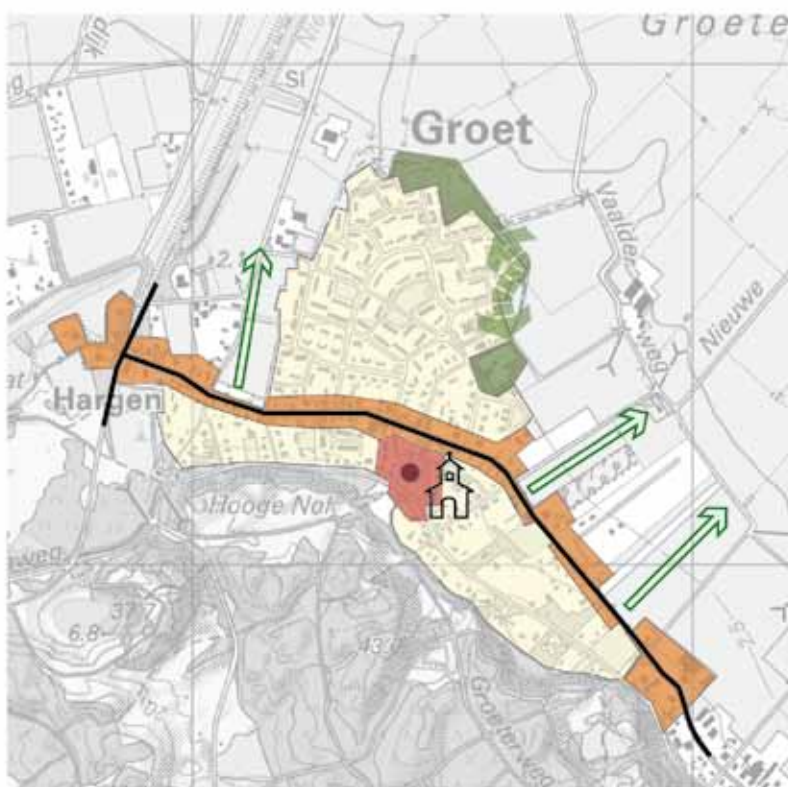
Door aanwezigheid van een echt centrum van voorzieningen en een boulevard leent Egmond aan Zee zich om ook goed ingepaste gestapelde bouw te realiseren naast grondgebonden woningen in een tot twee bouwlagen. Gestapelde bouw is maatwerk; de plek moet er geschikt voor zijn. En het vraagt om goede architectuur. Er vindt geen uitbreiding plaats in het duingebied.

DORPEN OP DE STRANDWAL

Groet is de meest noordelijke van de reeks dorpen op de strandwal. Groet gaat aan de noordzijde over in het buurtschap **Hargen** met nog westelijker het buurtschap **Camperduin**. De oude kern van Groet ligt rond het witte kerkje en aan deze kerkbrink ligt ook het voormalige 17e-eeuwse raadhuis. Dit is het kleinschalige hart van het dorp. Verder bestaat Groet en ook Hargen uit de lintbebouwing langs de Heereweg. Smalle paden, veel groen en bebouwing in een bouwlaag met kap met zo af een stolpboerderij, dat is het landelijke beeld van de Heereweg. Ter hoogte van Hargen bestaat een prachtig doorzicht richting de polder over de Hargervaart. De latere uitbreidingen bij Groet/Hargen hebben een gemoedelijk karakter met bebouwing in een tot twee bouwlagen met kap.

De waarden van Groet/Hargen zijn:

- kleinschalig en gemoedelijke dorps kern van Groet rondom historisch kerkje;
- typerende lintbebouwing met stolpen langs de Heereweg;
- zichtlijnen tussen dorpslint en polder;
- horecavoorzieningen en winkels;
- sportvoorziening en jachthaven.

GROET EN HARGEN

Gemoedelijke dorps kern rond historische kerk

Kansen:

- Toevoeging woningen mogelijk
- Verbeteren bereikbaarheid

Verbeteren dorpsranden

Behoud:

- Compact centrum
- Karakteristieke linten, stolpen
- Kerk
- Doorzichten
- Bestaand groen

In **Groet** richten we ons op behoud en versterking van deze kleinschalige en gemoedelijke dorps kern. We houden vast aan een compact centrum. In dit gebied zijn voorzieningen mogelijk.

In Groet/Hargen is de bereikbaarheid een blijvend aandachtspunt. De Heereweg is druk en smal. Door de beperkte ruimte en het intensieve gebruik is er spanning tussen fietsers en gemotoriseerd verkeer. Via de Achterweg is echter wel een goed alternatief voor de fietser aanwezig.

Het vergroten van het aantal woningen is in Groet mogelijk vanwege de aanwezigheid van voorzieningen voor de dagelijkse levensbehoefte en de nabijheid van buurdorp Schoorl. Dit kan door functieverandering naar wonen of door een uitbreiding die in schaal aansluit bij de beperkte omvang van het dorp. Het bebouwingsbeeld blijft overwegend een tot twee bouwlagen met kap. Slechts incidenteel kan daarvan worden afgeweken. In dat geval moet de plek zich daarvoor lenen en moet door zorgvuldige inpassing en vormgeving harmonie worden bereikt met de omringende bebouwing.

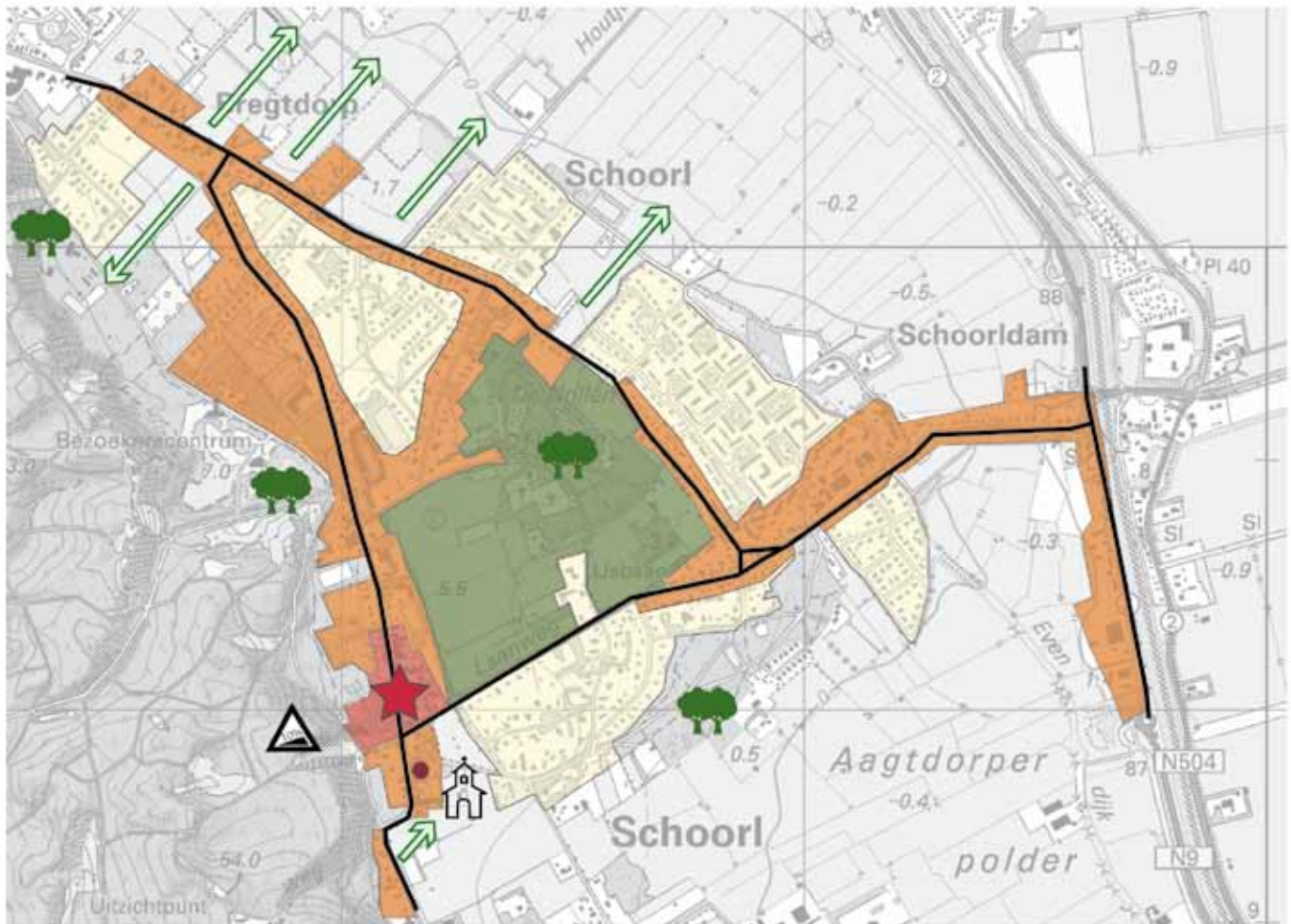
Plaatselijk willen we de overgangen van de nieuwbouwuurten naar het landelijke gebied verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld met groen en water.

Schoorl is een duindorp met een agrarische oorsprong dat zich in de 19e eeuw ontwikkelde tot een aantrekkelijke plaats voor toeristen. Aan de noordzijde gaat Schoorl over in het buurtschap **Bregtdorp** en **Catrijp** en aan de oostzijde in **Schoorldam**. Ten zuiden van Schoorl ligt het buurtschap **Aagtdorp**. Schoorl is vooral bekend vanwege het hoge klimduin in het centrum van Schoorl. Het contrast tussen de hoge, deels begroeiende duinen, de dorpskom en de begrensde open ruimte aan de oostzijde van de Sportlaan maakt Schoorl tot een afwisselend en bijzonder dorp. Schoorl/Bregtdorp groeiden vanuit de lintbebouwing langs de Heereweg. In het hart van Schoorl is die lintbebouwing aaneengesloten; geleed in individuele panden, maar dicht opeen gesitueerd. Het dorp kent geleidelijke overgangen naar een meer landelijk bebouwingsbeeld, zowel aan de noord- als zuidkant. Aan de oostzijde zijn de uitbreidingswijken grotendeels opgezet in een tot twee bouwlagen met kap. Alleen maatschappelijke voorzieningen zoals de Sanderij zijn afwijkend van het overheersende bebouwingsbeeld. Schoorldam bestaat vooral uit lintbebouwing. Dit buurtschap ontwikkelde zich aan de rand van de polder. Het ligt langs het Noordhollandsch Kanaal rond de (vlot)bruggen. De oorspronkelijke bebouwingsstructuur langs en gericht op het water is nog goed herkenbaar.

De waarden van Schoorl/Bregtdorp/Schoorldam zijn:

- hoog klimduin, onderdeel van de hoogste en breedste duinen van Nederland;
- hoogste punt van Noord-Holland en hoogste duin (Catrijper Nok);
- woon- en recreatiedorp en buurtschappen met veel recreatieparken;
- het groene hart van Schoorl;
- typerende lintbebouwing Schoorl/Bregtdorp langs de Heereweg. In het hart van Schoorl aaneengesloten. In het noorden en zuiden van Schoorl en in Bregtdorp met doorzichten naar de open polder;
- typerende lintbebouwing Schoorldam langs de Rijksweg gericht op het kanaal;
- omgeving hervormde kerk in Schoorl als bijzondere kwaliteit;
- oorspronkelijke agrarisch karakter is afleesbaar aan stolpboerderijen en de molen Kijkduin;
- buitencentrum van SBB als speelvoorziening en startpunt voor tochten;
- centrum met horecavoorzieningen en winkelstraat;
- zorgvoorzieningen.

SCHOORL, BREGTDORP EN SCHOORLDAM

Dorp met centrum, klimduin en groene enclave

Kansen:

- Toevoeging woningen mogelijk
- Ruimte voor knarrenhof/tiny houses
- Clusteren van zorgvoorzieningen met aandacht bereikbaarheid/toegankelijkheid
- Waterberging
- Rconstructie duinrellen
- Verbeteren bereikbaarheid en parkeersituatie
- Noord-zuid fietsverbinding beter en veiliger maken

 Compact en aantrekkelijk centrum

Behoud:

- Centrum
- Klimduin
- Karakteristieke linten, stolpen
- Kerk
- Groene enclave, nollen en bomenrijkdom

In het dorp **Schoorl** staat behoud en versterking van dit recreatief aantrekkelijke dorp centraal. Het centrum willen we daarbij compacter en wervender maken, met een goede verbinding met het klimduin. Het mooie gegeven dat het dorp zich vouwt om een groene enclave wordt gekoesterd.

Bezoekers en bewoners die per auto of fiets het centrum bezoeken willen we beter ontvangen. De inrichting van het parkeerterrein aan de Sportlaan kan aantrekkelijker. De bereikbaarheid kan beter. De Duinweg heeft een beperkte breedte en veel verkeer.

Hierdoor zijn fietsers kwetsbaar. Er zijn weinig mogelijkheden om deze situatie te verbeteren. Wel kan aandacht uitgaan naar goede overzichtelijke mogelijkheden om bij kruispunten over te steken. Dit wordt betrokken bij het verbeteringsplan voor het dorpshart.

Schoorl/Bregtdorp is prima geschikt voor een versteviging van de woningvoorraad. Dat kan in de vorm van functieverandering of passende uitbreiding bij het dorp. Vanwege de aanwezigheid van zorgcomplexen is het dorp ook geschikt voor woonconcepten zoals een knarrenhof die kunnen meeprofiteren van de nabijgelegen voorzieningen. Zorgvoorzieningen worden zoveel mogelijk geclusterd met extra aandacht voor toegankelijkheid en bereikbaarheid.

In Schoorl/Bregtdorp/Schoorldam wordt hoofdzakelijk gebouwd in een tot twee bouwlagen met kap. Bescheiden en goed ingepaste gestapelde bouw is in het dorp Schoorl mogelijk. Net als in de andere grotere kernen is dit maatwerk; de plek moet er geschikt voor zijn en door goede architectuur moet aansluiting worden gezocht bij de schaal van belendende bebouwing.

Bergen is het grootste dorp van de gemeente. Bergen heeft door het voorzieningenniveau op het gebied van winkels, horeca, zorg, sport, kunst en cultuur een bovenlokale betekenis en enigszins exclusieve uitstraling. Bergen is ontstaan uit een reeks buurtschappen. Een van die buurtschappen lag op de plek van de huidige ruïnekerk en maakt deel uit van het huidige dorpshart, tevens beschermd dorpsgezicht. Ten zuiden van Bergen ligt op enige afstand van het dorp het kleinschalige buurtschap 't Woud. Het dorp Bergen heeft een groot aantal monumenten. De kern, heeft in een aantal wijken bijzondere architectuur en beschikt over waardevol groen in de vorm van lanen, parken en boomrijke woongebieden. In de ontstaansgeschiedenis van Bergen kan Het Oude Hof niet ontbreken. Al in de 17e eeuw werd deze buitenplaats aangelegd bestaande uit een vierkant gebied met het huis en een rechthoekig deel dat ooit bestemd was voor de jacht. In het bijzonder zijn de Sparrenlaan en Eeuwige laan als onderdeel van de aanleg van buitenplaats het Oude Hof als waarde te benoemen. En de, Noordlaan en Zuidlaan als belangrijke lanen in de wijk Bosrand.

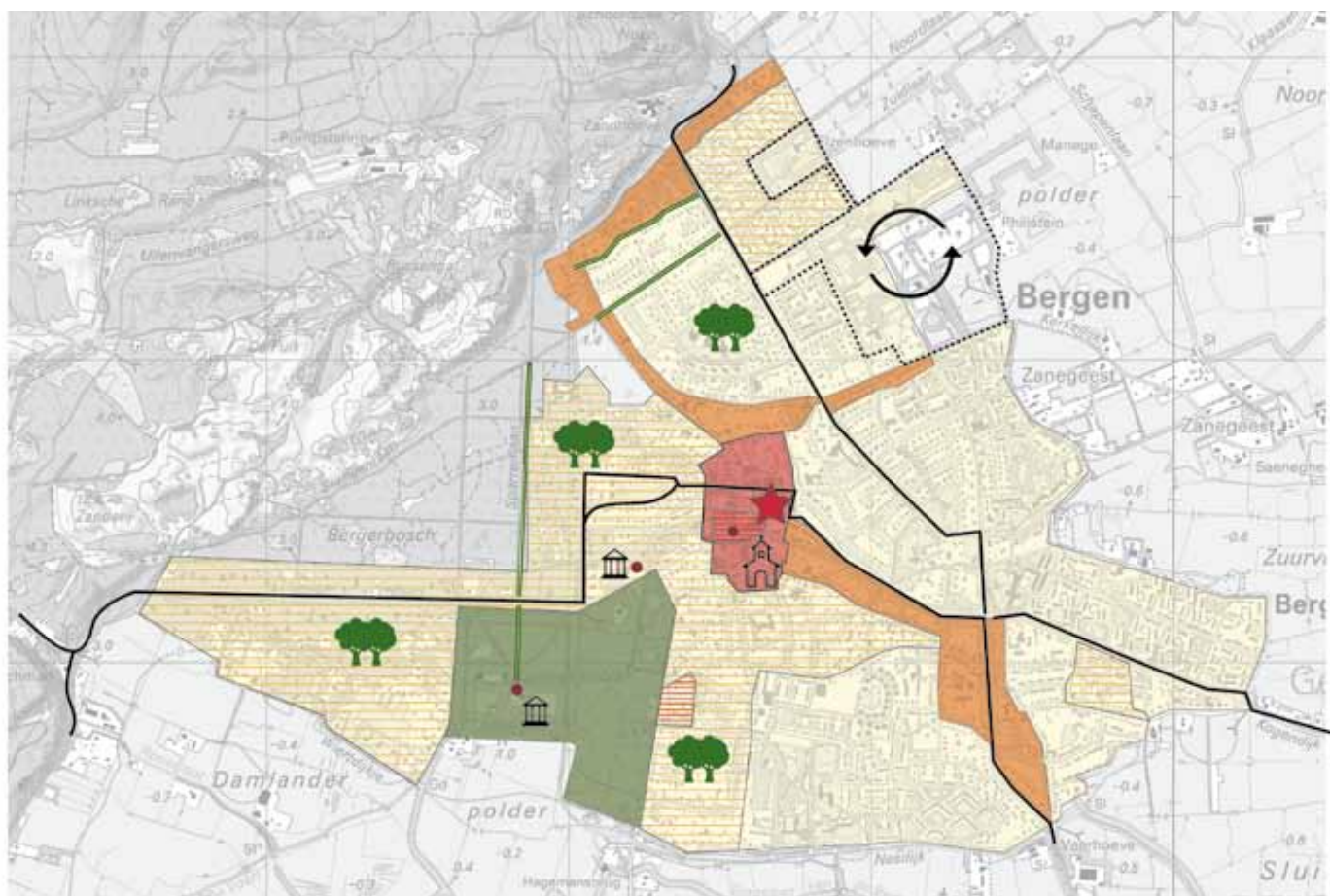
Bergen is een bijzondere plaats, vooral bekend vanwege het museum Kranenburgh en het algehele goede klimaat voor kunstenaars en kunstliefhebbers. De bebouwing in Bergen is gevarieerd. Er is een redelijk groot aantal villawijken met grote woningen op grote percelen en veel lanen en bomen. In de meeste wijken is in een tot twee bouwlagen met kap gebouwd. In enkele wijken zoals Bergen Noord zijn ook plat afgedekte villa's aanwezig. De wijk De Nessen is geheel in platte bouw gerealiseerd. Hier komt ook hogere bebouwing voor. Dit geldt ook voor het centrum van Bergen en bij bijzondere bebouwing zoals zorg- of sportvoorzieningen waarbij meerlaagse bebouwing aanwezig is.

De waarden van Bergen zijn:

- beschermd dorpsgezicht met ruïnekerk en monumenten in het hart van het dorp;
- kunstenaarsdorp en -klimaat, musea, galerieën en culturele evenementen;
- veel variatie in woonwijken;
- bijzondere waarde van het beschermd dorpsgezicht park Meerwijk (A'damse school), landschappelijk, cultuur- en architectuurhistorische waardevol Tuindorp, Westdorp, van Reenenpark, Breelaan en Geestbuurt met pensions en villa's in krachtige groene opzet en karakteristieke naoorlogse woonwijk De Nessen;
- monumentale bebouwing en landgoed van het Oude Hof;
- typerende lintbebouwing;
- groen, bos en bomenrijk dorp met veel lanen en een hertenkamp;
- gevarieerd aanbod aan voorzieningen, centrum met horeca en winkels en exclusieve uitstraling;
- bovenlokale voorzieningen zoals sportvoorzieningen, een zwembad, zorgvoorzieningen, voortgezet onderwijs.

Woningen en ruinekerk Bergen

BERGEN

Dorp met bovenlokale betekenis in voorzieningen, kunst en cultuur

Kansen:

- Toevoegen woningen
- Versterking van status als kunstenaarsdorp

Verandergebied Bergen Oost

Opwaarderen inrichting centrum (Mooi Bergen)

Verbeteren ontsluitingsstructuur (meer verblijfskwaliteit in het hart, minder verkeersoverlast)

Behoud:

Beschermde dorpsgezichten

Ruinekerk

Karakteristieke bebouwing Oude Hof en Kranenburg

Oude Hof en omgeving

Karakteristieke linten

Compact centrum

Waardevolle woonwijken met bijzondere architectuur

Rijkdom aan bomen en lanen

Het kunstdorp **Bergen** heeft duidelijk een bovenlokale betekenis die we willen houden. Het hart en centrum van het dorp speelt daarin een belangrijke rol. Dit dorpshart wordt opgeknapt aan de hand van de uitgangspunten in de Structuurvisie en het beeldkwaliteitsplan Mooi Bergen 2.0. Dit met de aanvullingen op deze stukken uit de verdere participatie. We houden vast aan een compact centrum. Het dagrecreatieve aanbod in dit centrum kan verder worden versterkt.

De ontsluitingsstructuur van Bergen is zoals bij veel kernen in de gemeente aandachtspunt. We zoeken daarbij steeds naar de beste oplossingen om de verblijfskwaliteit in het hart van het dorp zo goed mogelijk te maken en de overlast van (doorgaand) verkeer te beperken.

Naast verbeteringen in het centrum spelen er veel veranderingen in het noordoostelijke deel van het dorp. Daar gaan een aantal functieveranderingen plaatsvinden; vooral van voorzieningen naar wonen. De ontsluitingsstructuur van het gebied wordt aan deze ontwikkelingen aangepast. Het groen-blauwe netwerk van beplantingen en waterlopen wordt versterkt. Uitvoering vindt plaats aan de hand van de structuurvisie Bergen Oost.

Bij alle verandering in Bergen geldt dat de status van het dorp als kunstdorp een belangrijke inspiratiebron is om de aantrekkelijkheid en belevingswaarde van het dorp te vergroten. Ook geldt dat de bomenrijkdom en het veelvuldig voorkomen van lanen een kwaliteit is die we willen behouden en versterken.

In Bergen kan zowel door functieverandering als uitbreiding woningbouw plaatsvinden. In hoofdzaak zal dit plaatsvinden in een tot twee bouwlagen met of zonder kap. Maar voor locaties die daarvoor geschikt zijn is goed ingepaste gestapelde bouw ook mogelijk. En vanwege de toenemende vraag naar één- tot twee persoonshuishoudens in de buurt van voorzieningen, ook wenselijk. Net als bij de andere kernen past hier maatwerk en kwalitatieve architectuur.

Egmond aan den Hoef heeft zijn ontstaan te danken aan het kasteel van Egmond. De ruïne en de omliggende oude bebouwing, de gracht en het bijbehorende park vormen het waardevolle beschermde dorpsgezicht van dit dorp. De bebouwing is hier zeer kleinschalig; één bouwlaag met een kap. Egmond aan de Hoef ligt aan de Herenweg met afwisselende bebouwing in een tot twee bouwlagen met kap. Een bebouwingslint met veel variatie en zo af en toe een stolpboerderij of ander bijzonder pand. In Egmond aan de Hoef komt vooral bebouwing voor in een tot twee bouwlagen met een kap. Even ten noorden van het dorp ligt het buurtschap **Wimmenum**.

De waarden van Egmond aan den Hoef zijn:

- historisch dorp van schilders en de Heren van Egmond;
- beschermd dorpsgezicht met Slotkwartier in het hart van het dorp;
- lintbebouwing Herenweg en bebouwing Julianaweg met diverse karakteristieke panden;
- woonkern met enige voorzieningen o.m. voor sport;
- dorpshuis Hanswijck;
- bedrijventerrein.

EGMOND AAN DEN HOEF

Cultuurhistorisch waardevol dorp met slotkwartier in het hart

Kansen:

- Toevoeging van woningen mogelijk
- ◻ Verandergebied
- Verbetering inrichting en beeldkwaliteit Herenweg
- ◉ Verbetering verkeersknooppunt
- ▬ Verbeteren dorpsrand met groen
- ▬ Verbeteren dorpsrand in combinatie met woningbouw
- ☞ Verduurzamen bedrijfsterrain

Behoud:

- ▬ Beschermd dorpsgezicht met Slotkwartier, ruïne, gracht en park
- ◉ Slot en ruïne
- ← Zicht vanaf de Hoeverweg op het Slotkwartier
- ▬ Lint met gevarieerde bebouwing en doorzichten
- ☞ Sportveld

In het dorp **Egmond aan den Hoef** staat behoud en versterking van het cultuurhistorisch waardevolle dorp met slotkwartier centraal. De bijzondere waarden van het beschermde dorpsgezicht zijn goed omschreven in de structuurvisie Egmond aan de Hoef. Daarin wordt ook ingegaan op de te versterken verbindingen met dit gebied vanuit de omliggende wijken.

De situering van voorzieningen houden we compact in het centrum.

Voor woningbouw liggen er mogelijkheden aan de westkant van het dorp. Op de locatie van de voormalige AZC. Hier gaan we uit van bebouwing in een tot twee bouwlagen met kap. Dit met natuurlijke overgangen naar het duingebied.

De inrichting en beeldkwaliteit van het bebouwingslint van de Herenweg in Egmond aan den Hoef willen we verbeteren. We behouden daarbij het doorzicht naar de duinen op de plekken die zijn aangegeven op de kaart. Plaatselijk kan de overgang van de uitbreidingswijken naar het landelijke gebied worden verbeterd. Dit geldt voor de noordoostelijke en zuidelijke rand van het dorp. Ook kan het aanzicht van het verkeersknooppunt ten zuidenwesten van het dorp worden opgewaarderd.

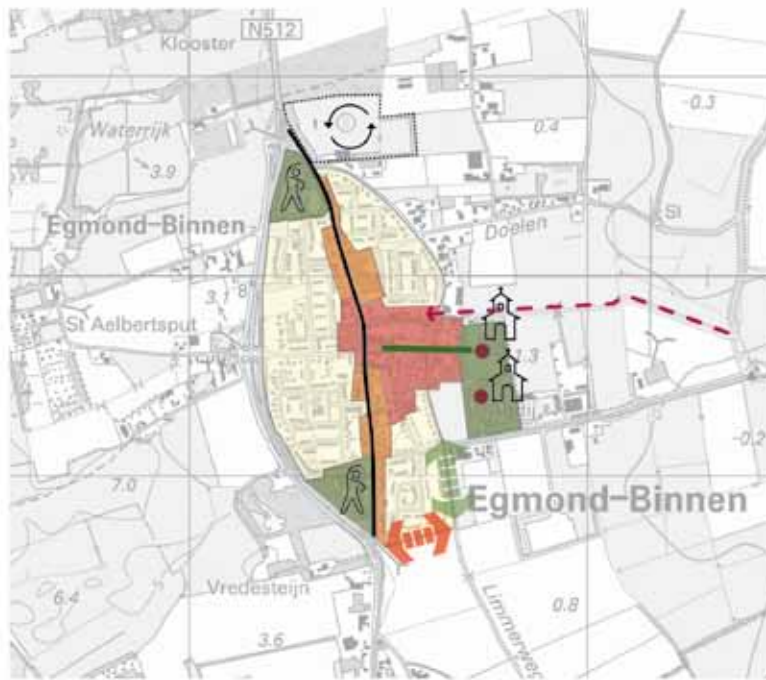
Het dorp beschikt over een van de weinige bedrijfsterrainen in de gemeente. Dit soort terreinen is over het algemeen sterk verstedend. Juist bij deze terreinen liggen er kansen om bijvoorbeeld met vegetatiedaken of aanplant van bomen beter voorbereid te zijn op veranderingen in het klimaat. En/of om grote daken te gebruiken voor zonne-energie.

De oude kern van **Egmond-Binnen** is in de 9e eeuw langs twee wegen ontstaan: de Herenweg en de Abdijlaan/St. Adelbertusweg. Aan de oostkant van het dorp ligt de karakteristieke abdij met daarnaast de kerk; beide omringd met groen. Egmond-Binnen is een typische kleinschalige dorpskern met woningen, een school en enkele winkels. Er komen verschillende typen woningen voor; vrijstaande recent gebouwde woningen, boerderijen en kleinere arbeiderswoningen. De bebouwing bestaat grotendeels uit een bouwlaag met kap. En in de latere uitbreidingswijken ook twee bouwlagen met kap. Even ten noorden van Egmond-Binnen ligt het buurtschap **Rinnegom**. Ook dit buurtschap ontstond aan de Herenweg.

De waarden van Egmond-Binnen zijn:

- kleinschalige dorpskern met een abdij;
- overwegend kleinschalige bebouwing ;
- Abdijlaan en kerk met omringende bomen;

- typerende lintbebouwing langs de Herenweg en Abdijlaan;
- bijzondere cultuurhistorische waarde van de Adelbertus akker;
- woonkern met enkele voorzieningen waaronder dorps huis De Schulp.

EGMOND BINNEN

Kleinschalig dorp met abdij en abdijlaan

Kansen:

- Kleinschalige toevoeging van woningen mogelijk

Verandergebied

Kleinschalige recreatie en cultuurbeleving, verbinding met wandel/fiets/vaarroutes

Mogelijkheden voor sport/spel/beweging

Verbetering dorpsrand met groen

Verbeteren dorpsrand in combinatie met woningbouw

Behoud:

Kerk/Abdij en Abdijlaan

Compact centrum

Karakter lint

Bestaande beplantingen/groengebieden

In **Egmond-Binnen** richten we ons op behoud en versterking van het kleinschalige dorp met de abdij, de kerk, de omringende beplanting en de Abdijlaan. En als bruisend en sociaal hart van het dorp het dorps huis De Schulp. De historie van het dorp en de aanwezigheid van de Abdij geven kansen om de aantrekkelijkheid en belevingswaarde van het dorp te versterken. Kleinschalige beleving van cultuur kan bijvoorbeeld worden gekoppeld aan de bij het dorp gelegen kanoroute.

We houden vast aan een compact kleinschalig centrum. In dit gebied zijn voorzieningen mogelijk. Bij Egmond-Binnen kan het aantal woningen door functieverandering of kleinschalige uitbreiding worden vergroot. Aan de noordkant van het dorp ligt een sportveld dat zijn functie verliest. Eén van de mogelijkheden is dit gebied te gebruiken als locatie voor duurzaam wonen en natuur. De bouwvorm waarin nieuwbouw plaatsvindt, blijft in de sfeer van een tot twee bouwlagen met kap, in aansluiting op de bestaande schaal van het dorp.

Egmond-Binnen is een vrij compact dorp. Aan de noordzijde en de zuidzijde van het dorp liggen groene gebieden waarin respectievelijk het dorpshuis en woningen zijn gelegen. Deze plekken lenen zich goed om mede te worden ingericht voor spel/sport of bewegen.

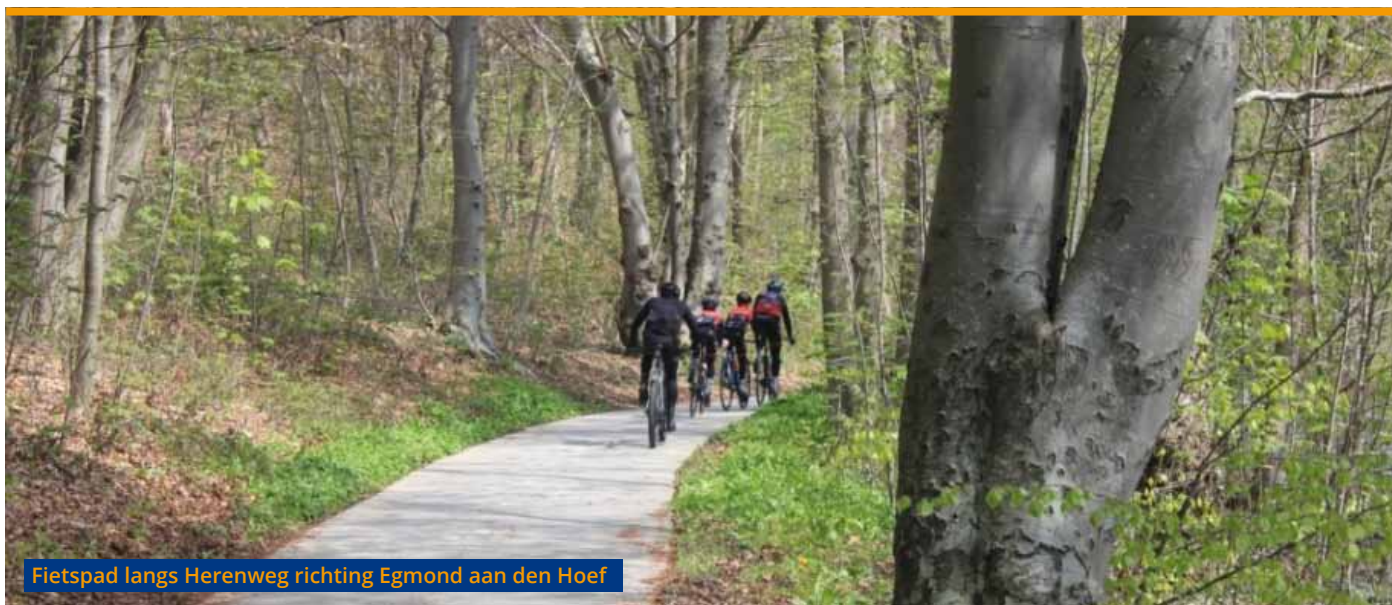
Bij de zuidooststrand van het dorp bestaan vrij harde overgangen van bebouwing naar landschap. Dit willen we verbeteren. Aanvulling met groen en eventueel water is een middel om de dorpsrand aantrekkelijker te maken. Dit in samenhang met woonuitbreiding van het dorp aan de zuidzijde.

5.3 Verbindingen

Zoals eerder omschreven moeten treinen naar de nabijgelegen treinstations van Castricum, Heiloo en Alkmaar aansluiten op duurzaam en betrouwbaar vervoer naar de dorpen en naar de kust. Dit is nodig voor de inwoners van de gemeente en voor bezoekers. En voor een groot aantal doelgroepen waaronder ouderen en mensen met een beperking die geen gebruik kunnen maken van de fiets. Dit vraagt om innovatieve oplossingen, met vormen van OV, die flexibel zijn omdat de vervoersvraag gedurende de dag en door de seizoenen heen varieert. Ook moet dit vervoer voldoende kwaliteit hebben om te kunnen concurreren met het gebruik van privé personenauto's. We gaan hierover in gesprek met de provincie, stichtingen, bedrijven en/of particulieren.

Daarnaast willen we het gebruik van de (elektrische) fiets aanmoedigen. We gaan in gesprek met de gemeente Alkmaar om het bestaande parkeerterrein bij de Meent in te richten als Park and Bike locatie. Een plek waar makkelijk van auto op (deel)fiets of shuttlebus kan worden overstapt. Zowel voor een bezoek aan onze gemeente als aan de binnenstad van Alkmaar. Het onderzoek naar meer goede plekken voor transferia wordt in regioverband voortgezet. Dit is belangrijk om de dorpen zoveel mogelijk te ontlasten van doorgaand gemotoriseerd verkeer naar de kust.

Naast deze Park and Bike locatie willen we ons fietspadennetwerk op enkele plekken aanvullen. Het gaat om de verbinding tussen Egmond aan Zee en Bergen aan Zee. En het gaat ook over een fietsroute vanaf Bergen, langs de Meent richting Heiloo die we in samenwerking met de buurgemeente tot stand willen brengen. We onderzoeken verder de mogelijkheden om de problemen tussen verschillende soorten fietsen en gemotoriseerd verkeer op de binnenduinrandwegen te verminderen.

Fietspad langs Herenweg richting Egmond aan den Hoef

Kunst in de openbare ruimte

6.1 Onze kernprincipes

In onze gemeente hanteren we 6 kernprincipes. Kernprincipes zijn manieren van werken. Werkwijzen die altijd gelden. Als we keuzes maken en als we plannen maken passen we de kernprincipes toe. Door toepassing van de kernprincipes vertalen we de intenties van de Omgevingswet naar onze gemeente en reageren we op trends en ontwikkelingen zoals de bovenmatige druk op de ruimte.

1. We¹³ geven het goede voorbeeld; wat we belangrijk vinden laten we zien in de praktijk.
2. We combineren zoveel mogelijk functies, zodat de ruimte optimaal wordt gebruikt. Ruimte is schaars en komt steeds meer onder druk te staan. Om die reden is meervoudig ruimtegebruik hard nodig.
3. We doen het samen; de gemeente met haar inwoners, instellingen, ketenpartners en ondernemers. Samen bereiken we meer dan alleen. Er spelen grote maatschappelijke thema's zoals de energietransitie of de noodzaak om ons voor te bereiden op klimaatverandering. We werken aan bewustwording onder onze inwoners en ondernemers en we vragen onderwijsinstellingen om aan dit soort thema's aandacht te besteden.
4. We spelen in op onze bestaande waarden zoals opgenomen in hoofdstuk 3 van deze visie.
5. We werken aan onze speerpunten zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van deze visie.
6. We werken vanuit ja, mits; een plan is een kans om de identiteit van onze gebieden te versterken en inhoud te geven aan onze speerpunten. Bij een initiatief onderzoeken we vanuit een positieve grondhouding of deze kans verzilverd wordt en of het initiatief kan worden uitgevoerd.

6.2 Afweging van initiatieven

Als er een verzoek bij onze gemeente binnenkomt kijken we:

- of het verzoek inspeelt of kan inspelen op de waarden zoals verwoord en verbeeld in onze Waardenkaart hoofdstuk 3 van deze visie);
- of het verzoek aansluit of kan aansluiten bij onze speerpunten zoals verwoord en verbeeld in hoofdstuk 4 en 5 van deze visie);
- of het verzoek past of kan passen binnen geldende wet- en regelgeving.

We bekijken verzoeken vanuit alle invalshoeken die van belang zijn. Dat doen we met elkaar; een integrale gezamenlijke afweging. We gaan na of het plan uitvoerbaar is en voldoende meerwaarde heeft. Of dat het plan met een aanpassing uitvoerbaar of van meerwaarde kan worden gemaakt.

Hoe beter een plan aansluit bij waarden en speerpunten, hoe groter de kans van slagen.

Het past bij onze tijd om goed te overleggen met iedereen die mogelijk hinder of overlast kan ervaren van een plan. Hoe eerder in het proces zulke gesprekken plaatsvinden hoe beter. We stimuleren het dat initiatiefnemers zelf nagaan of er bij belanghebbenden bezwaren zijn. En dat initiatiefnemers vervolgens kijken hoe eventuele bezwaren kunnen worden weggenomen. Daarbij kan het ook zijn dat meerdere initiatieven op een plek op een positieve manier met elkaar samen komen. Hoe beter het draagvlak is onderzocht, hoe meer kans dat win-winsituaties worden ontdekt. En dat problemen in of na de realisering worden voorkomen.

De manier waarop de gemeente zelf met participatie omgaat wordt nader uitgewerkt in de gemeentelijke participatienota.

13 We verwijzen naar de gemeente Bergen NH, zowel ambtelijk als politiek bestuurlijk.

6.3 Kosten bij ontwikkelingen en financiële bijdragen

Hoe gaan wij om met kosten bij ontwikkelingen en financiële bijdragen

De gemeente is verplicht om kosten voor werkzaamheden of maatregelen waar initiatiefnemers voordeel van hebben bij die initiatiefnemers in rekening te brengen. Dit geldt onder de Wet ruimtelijke ordening maar ook onder de Omgevingswet die 1 2022 in werking treedt.

Als de gemeente eigenaar is van grond waarop wordt gebouwd is dat makkelijk. De gemeente berekent de gemaakte kosten door in de verkoopprijs van de kavels. Als de gemeente geen eigenaar is van de grond kan zij vooraf een overeenkomst met de eigenaar sluiten. In deze overeenkomst staat welke kosten in rekening worden gebracht. Als het niet mogelijk is om vooraf afspraken te maken moet de gemeente op een andere manier kosten verhalen. Dit kan in het omgevingsplan (de vervanger van het bestemmingsplan) of in een omgevingsvergunning.

Financiële bijdrage aan ontwikkelingen van een gebied

Naast het hiervoor genoemde verplicht verhalen van kosten zijn er in de Omgevingswet ook mogelijkheden om een financiële bijdrage te vragen bij ontwikkelingen in een gebied dat niet het te ontwikkelen gebied zelf is (artikel 13.22 van de Omgevingswet). Het gaat hier om bijdragen aan bijvoorbeeld de aanleg van een park of een weg, waar toekomstige gebruikers van het te ontwikkelen gebied ook voordeel van hebben.

Het vragen van een financiële bijdrage kan via een vooraf af te sluiten contract. Onder de Wet ruimtelijke ordening werd dit een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen genoemd.

Het vragen van een financiële bijdrage is mogelijk als er een functionele samenhang is tussen de activiteit en het doel waarvoor een financiële bijdrage wordt gevraagd. Bijkomende voorwaarde is dat de financiële bijdrage is geregeld in een omgevingsvisie of een programma onder de Omgevingswet.

Programma

In onze gemeente wordt het verhalen van kosten en het vragen van financiële bijdragen voor bepaalde voorzieningen van algemeen belang door het college uitgewerkt in een programma.

6.4 Hoe lang geldt de visie en welk beleid blijft gelden

We actualiseren de omgevingsvisie elke twee jaar. Dit komt overeen met de beleidscyclus van de Regionale Energie Strategie. Het kan na twee jaar zijn dat de visie aangepast moet worden door gewijzigde inzichten op een thema of in een bepaald gebied. Daarmee wordt de omgevingsvisie geen star document. Het is aannemelijk dat de stip op de horizon en de hoofddoelen die we in deze omgevingsvisie hebben gesteld wel overeind blijven.

Voor een aantal deelgebieden bestaan op dit moment al vastgestelde visies. Dit zijn visies die stuk voor stuk interactief tot stand zijn gekomen. Ook is in deze visies al integraal naar verschillende thema's gekeken. Om deze reden worden deze visies als onderdeel van de voorliggende Omgevingsvisie toegevoegd. Het zijn deelomgevingsvisies onder de Omgevingsvisie gemeente Bergen NH. Het betreft:

- de structuurvisie Camperduin, vastgesteld 5 maart 2015;
- de structuurvisie Bergen aan Zee, vastgesteld 8 november 2012;
- de structuurvisie Mooi Bergen 2.0 inclusief het BKP Mooi Bergen 2.0, vastgesteld 29 januari -2015;
- de structuurvisie Bergen Oost, vastgesteld 2 juli 2020;
- de structuurvisie Egmond aan den Hoef, vastgesteld 15 december 2016, en
- de structuurvisie landelijk gebied, vastgesteld 9 december 2010.

De omgevingsvisie en deelomgevingsvisies zijn zoveel mogelijk in lijn met elkaar opgesteld. Mocht er toch strijdigheid blijken te zijn tussen de omgevingsvisie en de deelomgevingsvisies, dan gaat de Omgevingsvisie gemeente Bergen voor.

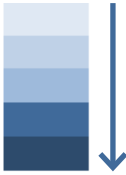
6.5 Doorwerking in het omgevingsplan

De omgevingsvisie is mede basis voor het opstellen van het gemeentelijke omgevingsplan. Dit is het juridische plan dat het bestemmingsplan vervangt en ook een aantal gemeentelijke verordeningen. Tevens worden verschillende milieuregels in dit plan opgenomen die voorheen buiten het bestemmingsplan werden vastgelegd.

Bij het opstellen van de voorliggende omgevingsvisie is het gemeentelijke beleid geanalyseerd en samengebracht in een notitie¹⁴. Deze analyse is gebruikt om de hoofdlijnen in deze omgevingsvisie te verwerken. Daarnaast zal de notitie tevens worden gebruikt bij het opstellen van het toekomstige omgevingsplan. Daarbij wordt nagegaan welke onderdelen van het bestaande beleid hun doorwerking krijgen in de juridische regels van het omgevingsplan en welke onderdelen eventueel komen te vervallen.

6.6 Uitvoering van de speerpunten en rol van de gemeente

De toekomst maken we samen met onze inwoners, instellingen en ondernemers. De hoofddoelen en speerpunten bereiken we ook alleen met elkaar. Per hoofddoel hebben we in hoofdstuk 4 aangegeven hoe we met verschillende omschreven stappen tot uitvoering komen. En in hoofdstuk 5 is dat nog eens verder uitgediept voor verschillende gebieden. De stappen om tot uitvoering te komen zijn opgenomen in de tabellen van bijlage 1 van deze omgevingsvisie. Daarbij is ook de rol van de gemeente aangegeven. Juist in de tegenwoordige tijd is dat belangrijk. Voor veel zaken is samenwerking nodig. En dan is het belangrijk om te weten wie waar verantwoordelijk voor is. De rol van de gemeente varieert van een lichte rol tot het niveau van uitvoering. We onderscheiden vijf verschillende niveaus:

- aandacht vragen voor
 - mogelijk maken (faciliteren)
 - in beweging zetten
 - trekken
 - uitvoeren
-

Van elk van deze rollen volgt hier een voorbeeld.

1. De gemeente wil het bewustzijn van inwoners en ondernemers vergroten op het gebied van klimaatadaptatie. De rol van de gemeente is dan 'aandacht vragen voor'.
2. Voor het behoud van maatschappelijk vastgoed wil de gemeente meer mogelijkheden bieden voor verschillende vormen van gebruik. Dit valt onder 'mogelijk maken'.
3. De gemeente legt een koppeling tussen dorpen die zwemvoorzieningen moeten missen en recreatiebedrijven die buiten het hoogseizoen ruimte kunnen bieden voor zwemlessen. De rol van de gemeente is dan 'in beweging zetten'.
4. De gemeente wil het beleid en de inzet op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie in samenwerking met ketenpartners, ondernemers en bewoners versterken. De gemeente doet dit in de rol van 'trekken'.
5. De gemeente wil de openbare ruimte in de kernen zo inrichten dat er meer planten en dieren kunnen groeien en leven. Dit is een kwestie van 'uitvoeren'.

Bijlagen

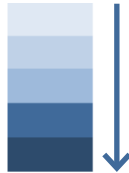
1

Tabellen uitvoering speerpunten en rol van de gemeente

Toelichting op de tabellen:

In de navolgende tabellen worden aan de hand van de vier hoofddoelen stappen ter uitvoering omschreven. Bij de rollen van de gemeente zijn achtergrondkleuren toegepast, zoals nader toegelicht in paragraaf 6.6:

- aandacht vragen voor
- mogelijk maken (faciliteren)
- in beweging zetten
- trekken
- uitvoeren

LEEFBARE KERNEN

	Stappen ter uitvoering	Rol gemeente
1 ontwikkelen met respect voor onze waarden	Gebruik maken van de waardenkaart/kernenkaarten en bestaand beleid op het gebied van cultuurhistorie en identiteit bij plannen van de gemeente	Uitvoeren
	Gebruik maken van de waardenkaart/kernenkaarten bij de afweging van initiatieven	Uitvoeren
	Vergroten van het aantal gemeentelijke monumenten	Uitvoeren
	Bescherming ensembles van monumenten, landschapselementen en historische structuren via omgevingsplan	Uitvoeren
2 vitale en aantrekkelijke kernen	Clustering voorzieningen in de centra van dorpen met mogelijkheid voor meerdere functies en terrassen	Uitvoeren
	Toewerken naar meer compacte centra	Trekken
	Onderzoek naar mogelijkheden om permanente woningen te realiseren binnen de bestaande contouren van kernen	Uitvoeren
	Waken voor te vergaande verstedelijking van het buitengebied (maximaal onttrekking van 0,5% van het oppervlakte van de gemeente voor verstedelijking in de periode tot 2040)	Uitvoeren
	Uitbreiding van de woningvoorraad in/bij kernen	Mogelijk maken
	Onderscheidend aanbod winkels, horeca, cultuur en evenementen	Mogelijk maken
	Toewerken naar autoluwe woonwijken en centra (in 2040 25% van de straten groen en autoluw)	Van aandacht vragen voor tot uitvoeren
	Onderzoek naar alternatieve locaties voor weinig passende bedrijven in woonwijken	Uitvoeren
	Inzet op hoogwaardig toerisme	Mogelijk maken
	Uitvoeren Airbnb beleid	Uitvoeren
3 woningen voor jong en oud	Realiseren van een ambitieus woningbouwprogramma	Trekken
	Extra aandacht voor starters (jongeren en jonge gezinnen), ouderen en kwetsbare groepen	Trekken
	Gerichte verbouw van woningen o.m. om woningen levensloopbestendig te maken	In beweging zetten
	Ontwikkeling nieuwe woonconcepten	Mogelijk maken
	Zorgen voor goede verbindingen (doorfietsroutes, OV)	Van aandacht vragen voor tot uitvoeren
	Zorgen voor werkplekken in eigen buurt	Trekken
4 netwerk van maatschappelijke voorzieningen en zorg	Combinaties maken van verschillende maatschappelijke voorzieningen	Mogelijk maken
	Meervoudig gebruik van maatschappelijke voorzieningen	Mogelijk maken
	Samenwerking met (recreatie)ondernemers om maatschappelijke voorzieningen in kernen bereikbaar te houden	In beweging zetten
5 openbare ruimte waarin maatschappelijke opgaven samen komen	Aandacht voor alle maatschappelijke opgave bij (her)inrichting openbare ruimte (in 2040 25% van de straten groen en autoluw)	Uitvoeren

TOEKOMSTBESTENDIG BUITENGEBIED

	Stappen ter uitvoering	Rol gemeente
1 ontwikkelen met respect voor onze waarden	Gebruik maken van de waardenkaart en bestaand beleid op het gebied van cultuurhistorie en identiteit bij plannen van de gemeente	Uitvoeren
	Gebruik maken van de waardenkaart bij de afweging van initiatieven	Uitvoeren
	Versterken beleid en inzet op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie in samenwerking met ketenpartners, ondernemers en bewoners	Trekken
	Vergroten van het aantal gemeentelijke monumenten	Uitvoeren
	Bescherming ensembles van monumenten, landschapselementen en historische structuren via omgevingsplan	Uitvoeren
2 vitale en aantrekkelijke buitengebied	Goede voorzieningen gericht op betrokken inwoners en bezoekers	Van mogelijk maken tot uitvoeren
	Spreiding en sturing van recreatieve druk	Uitvoeren
	Afspraken maken over zonering recreatie in duingebied	Aandacht vragen voor
	Meer bos en natuur in de binnenduinrand (vergroten van areaal bos en natuur met 10% in periode tot 2040)	Mogelijk maken
	Mogelijkheid bieden voor natuurinclusieve landbouw die tevens verandering van het landschap met zich meebrengt (bijvoorbeeld voedselbos of omzetting weiland naar akkerbouw) in het gebied van de binnenduinrand	Mogelijk maken
	Versterken stiltegebieden in polder	Van aandacht vragen voor tot uitvoeren
	Uitbreiding toeristischrecreatieve bedrijven alleen bij aanvulling op het bestaande aanbod en verbetering van kwaliteit	Uitvoeren
	Inzet op hoogwaardig toerisme	Mogelijk maken
	Uitnodigen om aan te sluiten bij de lokale kleur	Aandacht vragen voor
3 toekomstbestendig en lonend kunnen ondernemen	Mogelijkheid bieden voor schaalvergroting	Mogelijk maken
	Mogelijkheid bieden voor nevenfuncties	Mogelijk maken
	Overstap naar duurzame en circulaire bedrijfsvoering	Aandacht vragen voor
	Mogelijkheid om vrijkomende bebouwing her te gebruiken	Mogelijk maken
	Onderzoek verplaatsing bouwrechten van overtollige schuren	Uitvoeren
4 goede toegankelijkheid	Zorg voor een goed netwerk van paden voor verschillende doelgroepen gericht op rustige vormen van dagrecreatie	Trekken
5 inrichting en beheer van paden, bermen en waterlopen zo dat maatschappelijke opgaven samenkomen	Integrale inrichting en beheer van paden, bermen en waterlopen	Uitvoeren

GEZOND, SAMEN EN INCLUSIEF

	Stappen ter uitvoering	Rol gemeente
1 onze omgeving is gezond	Naleving en handhaving wet- en regelgeving	Uitvoeren
	Binnen woonwijken geen verruiming milieunormeringen	Uitvoeren
	Toezien op gezondheid bij afweging van initiatieven	Uitvoeren
	Sturen op gezonde locaties voor kwetsbare functies	Uitvoeren
	Geen zwerfafval en schone stranden	Aandacht vragen voor
	Verduurzaming van ons vervoer i.v.m. luchtkwaliteit en geluidhinder	Van mogelijk maken tot in beweging zetten
	Inzet op gezonde lucht, water en bodem. Minimaliseren van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	Van aandacht vragen voor tot uitvoeren
2 de inrichting van onze ruimte nodigt uit tot gezond gedrag	Door inrichting van openbare ruimte wordt uitgenodigd tot spelen, sporten, bewegen en ontmoeten	Uitvoeren
	Door inrichting van sportvoorzieningen wordt uitgenodigd tot spelen, sporten, bewegen en ontmoeten	Trekken
	Actieve vervoerwijzen worden gestimuleerd	Uitvoeren
3 iedereen doet mee en is betrokken	(Ver)bouw van woningen voor alle doelgroepen	Trekken
	Zorgdragen voor wijken met verschillende woningtypen voor een verscheidenheid aan doelgroepen	Uitvoeren
	Toegankelijke openbare ruimte gemeente	Uitvoeren
	Toegankelijke openbare ruimte terreinbeheerders	Aandacht vragen voor
	Toegankelijke publieke voorzieningen	Aandacht vragen voor
4 goede samenwerking aan maatschappelijke opgaven	Participatie vanaf het allereerste begin bij gemeentelijke plannen	Uitvoeren
	Participatie vanaf het allereerste begin bij plannen van derden	Aandacht vragen voor
	Ontwikkelen naar meer ruimte en middelen voor initiatieven van bewoners/bewonerscollectieven	Van aandacht vragen voor tot uitvoeren

DUURZAAM EN BEREIKBAAR

Onderwerp	Stappen ter uitvoering	Rol gemeente
1a duurzaam op het gebied van CO ₂	Optimaal inzetten op besparing	Van aandacht vragen tot uitvoeren
	Vormgeven aan duurzame opwek met respect voor natuur, landschap en cultuurhistorie	Trekken
	Bij duurzame opwek optimaal gebruik maken van combinaties met andere ontwikkelingen	Van aandacht vragen voor tot uitvoeren
	Goede begeleiding van plannen voor duurzame opwek door proces en financiële participatie	Trekken
	Opstellen en uitvoeren Warmtevisie	Uitvoeren
1b duurzame mobiliteit	Inzetten op duurzame mobiliteit (zoals ketenmobiliteit, actieve vervoerwijzen, OV en elektrisch vervoer)	Van mogelijk maken tot mobiliseren
	Bij locatiekeuzes sturen op duurzame vervoersmogelijkheden	Uitvoeren
	Zorg voor voldoende laadpunten	Uitvoeren
	Experimenteren met stabilisatie van parkeervoorzieningen, autoluw wonen/wonen met deelauto's	Uitvoeren
1c duurzaam op het gebied van klimaatadaptie	Werken volgens de trits besparen, vasthouden, bergen, aanpassen en afvoeren	Uitvoeren
	Bij inrichting van de openbare ruimte hebben we aandacht voor maatregelen tegen wateroverlast, voor wateropvang en tegen hittestress. We stellen het bodem en watersysteem centraal.	Uitvoeren
	Vergroten bewustzijn inwoners en ondernemers	Aandacht vragen voor
	Maatregelen nemen i.v.m. zeespiegelstijging en bodemdaling	In beweging zetten
1d duurzaam op het gebied van biodiversiteit	Natuurpotenties van duinen, binnenduintrand en polder vergroten	Mogelijk maken
	Herstel duinrellen	Mogelijk maken
	Versterken biodiversiteit openbaar groen en bermen	Uitvoeren
1e duurzaam op het gebied van circulariteit	Stellen van eisen aan circulariteit van bouwmaterialen	Uitvoeren
	Onderzoek naar mogelijkheid combinatie afvalstraat en kringloop en circulaire bedrijven	Uitvoeren
	Stimuleren kringlooplandbouw	Aandacht vragen voor
2 bereikbaarheid	Risico's op ernstige ongevallen minimaliseren	Uitvoeren
	Verbeteren verkeersveiligheid N9 in samenwerking met regio en provincie	Uitvoeren
	Verbeteren verkeersveiligheid verschillende soorten fietsen en fietsen in combinatie met gemotoriseerd verkeer (w.o. landbouwverkeer)	Uitvoeren
	Verbeteren bereikbaarheid kust	In beweging zetten
	Verbeteren verbindingen tussen dorpen en met treinstations	In beweging zetten
	PM het aspect duurzame mobiliteit is in deze tabel onder 1b opgenomen	PM

2

Trends en ontwikkelingen

We leven in een dynamische tijd. Er verandert veel en ontwikkelingen gaan steeds sneller. Deze trends en ontwikkelingen hebben hun weerslag op het ruimtegebruik en de druk op de ruimte. Belangrijk is dat we kennis hebben en voorbereid zijn op deze trends en ontwikkelingen, zodat we met beleid tijdig kunnen bijsturen. De belangrijkste trends en ontwikkelingen voor deze omgevingsvisie zijn hier beschreven.

1. ALGEMEEN

1.1 Technologische ontwikkelingen

De invloed van internet en nieuwe technologieën is groot. Zorg zal steeds meer op afstand kunnen door toepassing van domotica. De mogelijkheid om producten en diensten via internet te kopen maakt dat de detailhandel op andere manieren klanten aan zich moet binden. Pakjes worden in de toekomst misschien wel door drones bezorgd. Mogelijk zijn er meer bezorg- en afhaalpunten voor pakketjes, ook op wijkniveau, nodig.

In de coronacrisis is thuiswerken de standaard geworden. De verwachting is dat na deze crisis thuiswerken en thuis studeren een belangrijke rol blijft spelen. Dit zal gevolgen hebben. Omdat Bergen vooral een gemeente is van forenzen betekent dit dat er voor werk en studie minder wordt gereisd. En het kan betekenen dat zomerhuizen die nu slechts een deel van het jaar worden gebruikt, intensiever worden benut, als alternatieve werkplek.

1.2 Druk op de ruimte en ondergronds

De druk op de ruimte in Nederland is groot. Zo ook in de gemeente Bergen. De wegen zijn vol, er is een stevige vraag naar woningen, duurzame opwek van energie vraagt ruimte, en er is ruimte nodig om voorbereid te zijn op perioden van droogte, hitte en wateroverlast. Een goede afweging van het ruimtegebruik is van essentieel belang.

Ook onder de grond is de druk groot. Steeds meer kabels en leidingen worden in de berm en geplatest, waardoor de ruimte voor bomen steeds beperkter wordt. Mede door het toenemende gebruik van elektriciteit zullen systemen verzaagd moeten worden. Ook de verbeteringen in onze digitale ontsluiting en de noodzaak om neerslag vast te houden waar het valt, vragen om extra ruimte onder de grond. Tot slot zal het gebruik van omgevingswarmte nodig kunnen zijn om al onze woningen van het gas af te krijgen. Ook warmtekoude opslag in de bodem of in water heeft invloed op het gebruik van de ondergrond.

2. DUURZAAMHEID

2.1 Klimaatverandering en noodzaak klimaatadaptatie

De gemiddelde temperatuur op aarde stijgt. Er ontstaan extremere weertypen, zoals hete zomers, lange perioden van droogte en heftige neerslag. Deze weersextremen kunnen bijvoorbeeld leiden tot schade aan woningen door wateroverlast, schade aan de natuur door droogte of gezondheidsproblemen bij ouderen door hitte. Het is duidelijk dat klimaatadaptatie vraagt om een nieuwe manier van boven- en ondergrondse ruimteverdeling. Een klimaatbestendige omgeving is slim ingericht door water te besparen, door het vast te houden en te laten infiltreren. Pas in het laatste geval voeren we het af. Er is een beperkte hoeveelheid verharding en/of waterdoorlatende verharding. Ook is er meer groen. Bij een klimaatadaptieve inrichting is het bodem- en watersysteem bepalend voor de mogelijkheden van gebruik.

Bomen zijn waardevol omdat ze ervoor zorgen dat water kan infiltreren en verdampen. Verdamping en schaduw helpen ook om hittestress tegen te gaan in hete zomers. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) stelt dat vanaf iedere woning een miniparkje op loopafstand toegankelijk zou moeten zijn (op maximaal 300 meter en met minstens 0,5 ha groen).

Klimaatverandering heeft ook gevolgen voor de natuurgebieden, als het warmer en droger wordt heeft dat effect op de veiligheid (brand). Dan is het noodzakelijk dat voldoende bluswater aanwezig is.

Door klimaatverandering zijn er vaker clusterbuien. Blijft de bereikbaarheid gegarandeerd? En zijn gebouwen veilig tegen overstroming? Zitten de vitale functies boven waterniveau? Er is onderzoek gedaan naar deze vragen in de BUCH gemeenten. De eerste resultaten hieruit laten zien dat er redelijk grote gebieden zijn met overstromingsgevaar en lokale problemen met grondwater- of hemelwateroverlast. In de gemeente Bergen zijn weinig of geen gebieden die zeer versteend zijn en extra risico's opleveren voor hittestress.

2.2 Noodzaak energietransitie en daarbij horende ruimtevraag

Het energieverbruik zal in de toekomst gaan dalen door energie-efficiëntere apparatuur en bedrijfsvoering. En door isolatie van woningen en utiliteitsgebouwen¹⁵. Er zal een verschuiving plaatsvinden van aardgasverbruik naar elektriciteitsverbruik. Door het inzetten van alternatieve warmteopties (kleinschalige warmtenetten¹⁶, elektrisch verwarmen of andere innovaties) zal het elektriciteitsverbruik in totaliteit stijgen. Het elektriciteitsnet zal daarop moeten worden aangepast. Gezien de aandacht voor de energietransitie, worden veel technologische ontwikkelingen verwacht, zoals ontwikkelingen op het gebied van energieopslag, energieuitwisseling, alternatieve warmtebronnen en duurzame opwekking. Het is moeilijk in te schatten op welke termijn deze technieken beschikbaar komen.

Er moet ook rekening worden gehouden met veranderende wet- en regelgeving en financieringsmogelijkheden die de energietransitie moeten versnellen. De verwachting is dat gemeenten meer formele bevoegdheden krijgen in de energietransitie, zoals het aanwijzen van bestaande wijken die van het aardgas losgekoppeld worden.

Veel openbare ruimte zal moeten worden opengebrouwen om aardgasleidingen te vervangen, het elektriciteitsnet te verzwaren of om een kleinschalig warmtenet aan te leggen. Dit geeft extra druk op de schaarse ruimte onder de grond. De groeiende vraag naar elektriciteit heeft ook bovengronds effect. Niet alleen door zonnepanelen en mogelijke windmolens, maar er zal ook meer bovengrondse infrastructuur nodig zijn, zoals transformatorvoorzieningen.

In het kader van energieopwekking wordt gekeken of de landelijke opgave van de Regionale Energiestrategie (RES) in onze gemeente ruimtelijk in te passen is. De RES geeft voor ons gehele land aan dat er op het land voor 2030 zeker 35 TWh aan duurzame energie opgewekt moet worden, met bestaande bewezen technieken. Dit zijn op dit moment met name zonnepanelen en windmolens. De toepassing van deze technieken zal invloed hebben op het landelijke karakter van onze gemeente. We verwachten daarnaast dat het aantal zonnepanelen op daken in de komende decennia flink zal groeien. Afhankelijk van de snelheid van innovaties is het mogelijk dat ook gevels van gebouwen een rol gaan spelen bij de opwekking van elektriciteit.

2.3 Eindigheid grondstoffen, noodzaak circulariteit

Grondstoffen raken op, zoals fossiele brandstoffen of de edelmetalen die in onze telefoons, laptops, windmolens en zonnepanelen zitten. In een circulaire gemeente zorgen we ervoor dat grondstoffen en materialen (lokaal) worden gescheiden, hergebruikt en niet verloren gaan. Doordat we volop inzetten op hergebruik van grondstoffen zorgen we dat onze economie kan blijven draaien. Dit ondanks het feit dat primaire grondstoffen steeds schaarser worden. In een circulaire gemeente ontstaat meer lokale werkgelegenheid in de reparatie en verwerkingssector en ontstaan nieuwe businessmodellen voor lenen en delen.

De komende jaren kunnen we verwachten dat de Rijksoverheid steeds meer inzet op de Circulaire Economie. Zij zal dit in samenhang met de Energietransitie oppakken. Er zullen nieuwe programma's, verplichtingen en doelstellingen komen. We gaan naar 50 % minder gebruik van primaire grondstoffen in 2050. De ambities staan beschreven in Nederland circulair in 2050. Naast het terugdringen van het eigen afval van de gemeente kan daarbij ook gedacht worden aan het circulair inkopen van gemeenten.

2.4 Terugloop biodiversiteit

Op wereldniveau en in ons land is de biodiversiteit zeer sterk afgenomen.

Tweejaarlijks worden in onze provincie de resultaten van de monitoring van de biodiversiteit gepresenteerd. Uit de monitoring blijkt dat kwetsbare biodiversiteit, soorten van bijzondere leefmilieus, zeldzame soorten en soorten van landbouwgebieden nog steeds

15 Utiliteitsgebouwen zijn bijvoorbeeld scholen, kantoren, winkels en ziekenhuizen

16 Een warmtenet voor stadswarmte is in de gemeente Bergen NH niet haalbaar. Daarvoor is de bebouwingsdichtheid te laag. Kleinere warmtenetten op een lokaal aanwezige warmtebron, kunnen mogelijk wel.

afnemen. De sterke achteruitgang van biodiversiteit in natuurgebieden lijkt door alle gerichte maatregelen die daarvoor zijn uitgezet af te vlakken.

Ook in onze gemeente ging de biodiversiteit achteruit. Vooral in het agrarisch buitengebied. Boeren spelen een onmisbare rol voor verbetering daar waar zij natuurinclusief werken. Het draagvlak voor natuurvriendelijk beheer van stedelijk groen onder bewoners is sterk toegenomen. Binnenstedelijk groen kan bij de juiste inrichting, gebruik en beheer een toevluchtsoord voor flora en fauna bieden. Natuur wordt hiermee de kernen ingehaald.

3. DEMOGRAFIE EN VOORZIENINGEN

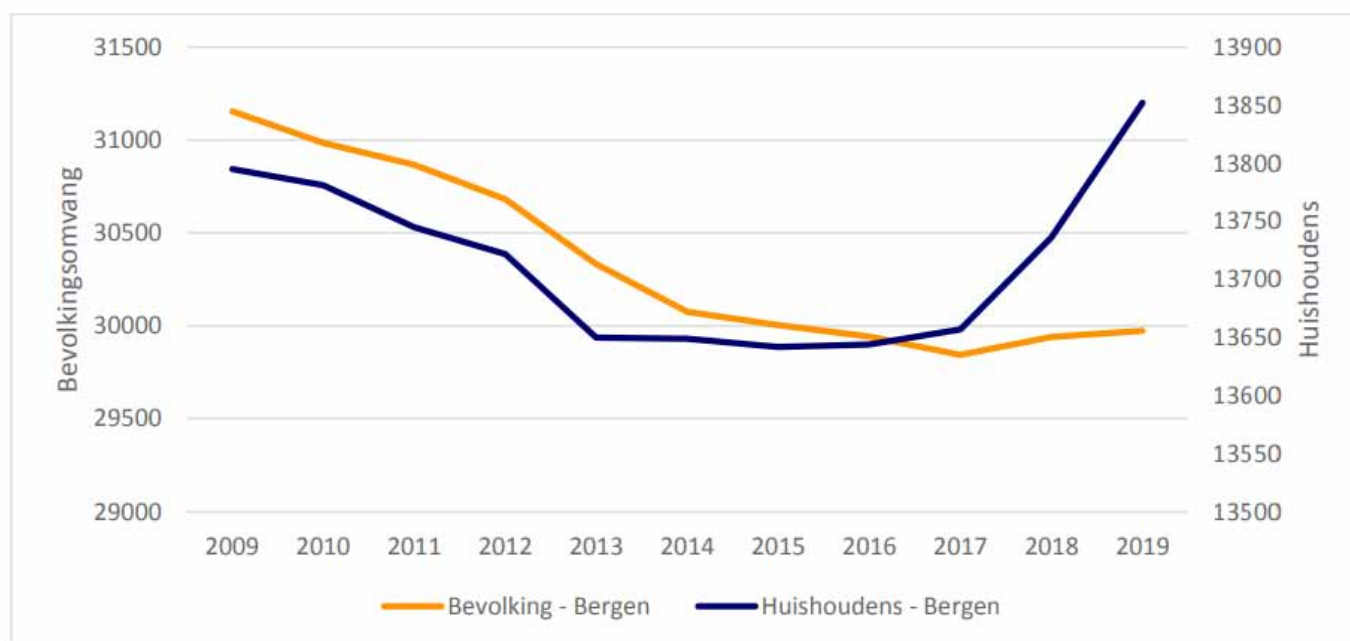
3.1 Vergrijzing en ontgroening

Vergrijzing en ontgroening zijn trends waarmee we in de gemeente nu al volop te maken hebben. Deze ontwikkeling in onze dorpen is niet uniek voor Nederland, maar de prognoses laten een beeld zien dat pas over 20 jaar voor heel Nederland zal gaan gelden. Zo zal, bij ongewijzigd beleid, in 2040 bijna de helft van de bevolking van Bergen bestaan uit mensen van 65 jaar en ouder. Op diverse gemeentelijke beleidsterreinen zullen we meer rekening moeten gaan houden met een veranderde toekomstige bevolking. Dat geldt zeker ook voor het beleid ten aanzien van wonen en volkshuisvesting.

Door de vergrijzing is er behoefte aan andere woningtypes. De bestaande woningvoorraad in Bergen bestaat overwegend uit (grote) eengezinswoningen. De vraag verandert naar kleine grondgebonden woningen en/of levensloopgeschikte woningen/apartementen.

In het rapport *Bergense behoefte*¹⁷ wordt uitgebreid ingegaan op de demografische ontwikkelingen in Bergen NH en de situatie waarin de gemeente al dan niet ingrijpt. Er worden twee scenario's bekeken. Het eerste scenario waarin niet wordt ingegrepen heet *Vergrijzend verder*. Dit scenario is gebaseerd op de prognoses van de provincie Noord-Holland. Het tweede scenario heet *Plan Bergense Jongeren*. Hierin heeft de gemeente het doel om het vertrek van jongeren naar andere gemeente tenminste te halveren in de eerstkomende 10 jaar. In de hierbij horende tabel is te lezen wat de voorspelling is voor de groei van de bevolking bij dit laatste scenario voor de periode tot 2030. Tevens zien we hier hoe de bevolkingsontwikkeling en ontwikkeling van huishoudens is geweest in de periode 2009-2019. En in welke mate de vergrijzing zich in de afgelopen periode heeft gemanifesteerd.

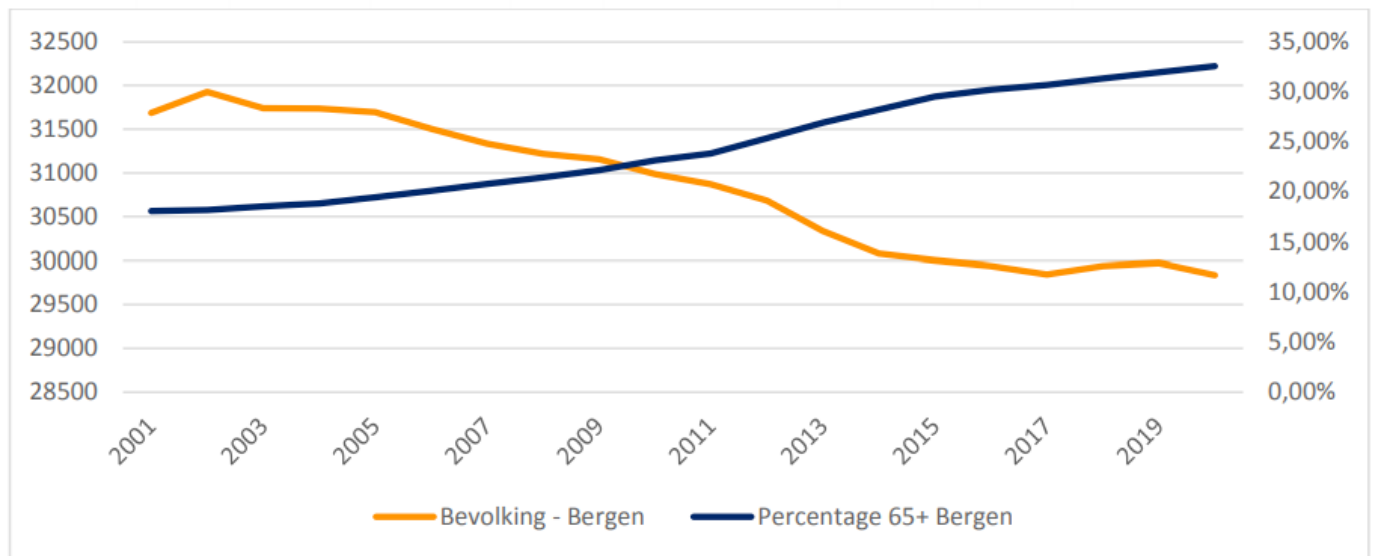
Figuur: Ontwikkeling van het aantal inwoners en huishoudens in Bergen tussen 2009 en 2019

Bron: *Stec (2019)*

17 *Bergense behoefte, een onderbouwing van de woningbouwbehoefte in de gemeente Bergen NH, januari 2021*

Figuur: Ontwikkeling bevolking Bergen en aandeel 65 plussers onder de bevolking

Bron: CBS (2020)

PROGNOSE Bergense Behoefte												
2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	Buitenlandse migratie (saldo)
314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314	Binnenlandse verhuizingen (saldo)
-270	-270	-270	-270	-270	-270	-270	-270	-270	-270	-270	-270	Natuurlijke groei (geboorte minus sterfte)
115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	Totaal scenario (personen)
30.056	30.172	30.287	30.403	30.518	30.634	30.749	30.864	30.980	31.095	31.211	31.326	Bevolking

Bron onderste figuur: Bergense behoefte, januari 2021

3.2 Verdringing op de woningmarkt

Een andere trend is de sterke huishoudensverdunning. Er is gemiddeld sprake van een kleiner aantal personen per huishouden (bijvoorbeeld eenoudergezinnen of alleenstaanden). Niet alleen de samenstelling van huishoudens verandert, ook is de verwachting dat de bevolking nog tot 2029 zal blijven groeien. Het totaal aantal huishoudens zal met ruim 1100 huishoudens kunnen groeien.

Doordat er onvoldoende aanbod van kleinere woningen en/of appartementen is, blijven ouderen in grotere (eengezins)woningen wonen. Hierdoor is er onvoldoende doorstroming. Voor jongeren is het lastig een goedkope woning te vinden, waardoor jongeren langer thuis blijven wonen of wegtrekken uit de gemeente.

Huishoudens die zijn aangewezen op sociale huurwoningen kunnen niet uitwijken naar andere segmenten. De gemiddelde inschrijftijd voor een sociale huurwoning is vrij lang. Maar ook middeninkomens merken dat er steeds minder geschikte woningen beschikbaar zijn door prijsopdrijving, als gevolg van de verstedelijkingsdruk en de forse koopkrachtige vraag vanuit de Metropool Regio Amsterdam.

Tot slot is er ook ruimte nodig voor beschermd wonen de huisvesting van nieuwe Nederlanders.

3.3 Eenzaamheid, meer vrije tijd voor recreatie en vrijwilligerswerk

Doordat de overheid langer zelfstandig thuis wonen stimuleert, wonen steeds meer kwetsbare groepen in een eigen woning en niet in een verzorgingshuis, instelling of op een instellingsterrein. Dit kan eenzaamheid veroorzaken. Ook onder jongeren is eenzaamheid een steeds groter wordend probleem. Om een maatschappij te krijgen waarin inwoners, vrijwilligers en professionals naar elkaar omkijken is een leefomgeving nodig die aanleiding geeft tot ontmoeting en verbinding. Dit vraagt meer ontmoetingsplekken, dagbestedingsvoorzieningen en verschillende activiteiten en zorg dichtbij en toegankelijk voor iedereen.

3.4 Detailhandel, horeca en voorzieningen onder druk

Door toegenomen mobiliteit en de webwinkels staat de kleinere detailhandel in de dorpscentra onder druk. Mede door de gevolgen van de coronacrisis staat ook de horeca en het meer exclusieve winkelbestand in Bergen onder druk. Gezien de veranderende samenstelling van de bevolking met veel ouderen is het van belang om voorzieningen zo veel mogelijk te behouden.

3.5 Individualisering en achteruitgang verenigingsleven

Vanwege de vergrijzing in de gemeente Bergen zijn er steeds minder jongeren die zich aansluiten bij (sport)verenigingen. Daarbij speelt dat landelijk de deelname aan groepsporten afneemt en individuele sporten zoals hardlopen aan betekenis winnen. Het aantal vrijwilligers neemt af. De exploitatie van sportkantines en dorpshuizen wordt daarmee moeilijker. Ook zijn voorzieningen soms niet meer afgestemd op het soort activiteiten waar vraag naar is.

3.6 Langer thuis wonen

De overheid stimuleert langer zelfstandig thuis wonen. Ook ouderen zelf kiezen daar vaker voor. Hierdoor verandert niet alleen de woonbehoefte van onze inwoners, maar ook de behoefte aan (het niveau van) lokale voorzieningen.

Er is meer behoefte aan levensloopbestendige woningen of appartementen met op korte afstand welzijns- en medische instellingen waarop een beroep kan worden gedaan als dat nodig is. Ook is er behoefte aan dichtbij gelegen, goed toegankelijke voorzieningen en aan woonvormen waarbij mensen voor elkaar zorgen zoals mantelzorgwoningen, kangoeroewoningen of een knarrenhof.

3.7 Decentralisatie begeleid wonen

Het is de wens van de gemeente en woningbouwcorporaties dat mensen die uitstromen uit instellingen verspreid gaan wonen in de gemeente. Het is moeilijk deze doelgroep te huisvesten omdat er beperkt woningen vrijkomen en er al veel druk op de woningmarkt is.

4. IDENTITEIT

4.1 Grotere behoefte aan diversiteit en lokale identiteit

De Bergense identiteit is zichtbaar in het afwisselende landschap en het gebouwde erfgoed. Het vertelt het verhaal van Bergen, gemaakt door een wisselwerking van natuurlijke processen en menselijke inspanningen. Dat is ook de basis waarop cultuur, natuur, economie en toerisme floreren. Hier heeft de gemeente ook de bovengemiddeld goede voorzieningen aan te danken op het gebied van horeca, musea, sport en winkelen. Onderscheidend is ook de positie van Bergen binnen Kennemerland en de regio Alkmaar; de bruisende Randstad is nooit ver weg, maar hier is ook nog volop rust en ruimte te vinden.

De samenleving globaliseert, maar de behoefte aan een plek waar je je goed voelt en die uniek is neemt toe. Naast de architectuur van de woning, is de identiteit (hoe ziet het eruit) van de directe leefomgeving en de openbare ruimte van invloed op het woongenot.

4.2 Druk op landschap (groene karakter en openheid)

De gemeente Bergen is een groene gemeente, niet alleen buiten maar over het algemeen ook binnen de kernen. Veel en gevarieerd groen draagt bij aan een aantrekkelijke, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving en biedt ruimte voor flora en fauna/biodiversiteit.

De grote groene gebieden staan onder druk. Vooral in de strandzone, in de duinen, in de binnenduinstrand en in de open polder. Steeds meer functies vragen om ruimte, zoals de duurzame opwek van energie, woningbouw, landbouw, natuur, recreatie en toerisme, waterberging en infrastructuur. Belangrijke doorzichten, contrast tussen de verschillende landschapstypen en de openheid

zijn waarden die moeilijk met al deze trends zijn te verenigen.

4.3 Dreigende leegstand en onderhoudslast karakteristieke (kerk)gebouwen

De gemeente Bergen is rijk aan erfgoed en mede hierom een gewilde gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. Het behoud van karakteristieke gebouwen is geen vanzelfsprekend. Het zijn meestal oude gebouwen met hoge onderhoudskosten en energielasten. Sommige eigenaren kiezen voor vervanging van de karakteristieke gebouwen door nieuwbouw. Dit zorgt voor verarming van de Bergense dorpsgezichten. Doordat kerkgebouwen leeg komen te staan worden ze onvoldoende onderhouden. Belangrijk is dat voldoende mogelijkheden worden geboden voor alternatieve functies die nieuwe draagkracht geven voor het behouden van dat wat karakteristiek is.

5. TOERISME/RECREATIE

De toerist, maar ook de recreant uit de wijdere omgeving, is op zoek naar een andere beleving. Het vroegere 'standaard vakantie-aanbod' voldoet niet meer. De toerist is mondiger. Daarbij wil de nieuwe consument graag kunnen kiezen.

Een aantal algemene trends zijn dat mensen meer willen genieten van een aantrekkelijke omgeving. Dat er een toenemende vraag is naar kwaliteit en goede dienstverlening. Ook is er een groeiende vraag naar recreatievormen afgestemd op (actieve) senioren en een toenemende belangstelling voor routegebonden recreatie (fietsen, wandelen, skeeleren, nordic walking, varen etc.). Onder toeristen en recreanten neemt het bewustzijn van gezondheid en levensstijl toe.

Daarnaast zien we ook andere trends zoals de behoefte aan 'gezellige' vormen van recreatie. Samen met anderen activiteiten ondernemen is daarbij wellicht belangrijker dan de activiteiten op zich. Tevens is er een trend van 'sensationalisering': toeristen zoeken steeds vaker naar nieuwe uitdagingen en extremen. Het gaat hierbij steeds meer om beleving, emotie en fascinatie.

Feitelijk beschikken steeds meer huishoudens over een auto, caravan en/of camper. De vraag naar camperplaatsen in de gemeente is zeker in de Coronatijd aanmerkelijk gestegen.

5.1 Toerisme neemt toe en wordt belangrijker voor de economie

De gemeente Bergen kent een atypische werkgelegenheid. Het merendeel van de inwoners is werkzaam buiten de gemeente. De gemeente vindt echter wel een flink aandeel van haar werkgelegenheid in recreatieve en toeristische locaties en accommodaties. Door haar ligging en geschiedenis zijn in de gemeente veel kwalitatief hoogwaardige voorzieningen aanwezig.

Amsterdam heeft al jaren te maken met een toenemende stroom van toeristen. Om deze druk op die stad te verlichten zijn er diverse campagnes geweest om andere gemeenten nadrukkelijker in de schijnwerpers te plaatsen. Het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen ziet het aantal verblijfgasten aan de Noord-Hollandse kustgemeenten dan ook aanzienlijk toenemen.

5.2 Woningen in de verhuur en het ontstaan van 'spkk' woningen

De toeristische verhuur van woonruimte heeft de afgelopen jaren een grote vlucht genomen. Voor veel bezoekers is deze vorm van verhuur een aantrekkelijk alternatief voor het bestaande aanbod. Vanwege het feit dat woningen structureel in de verhuur zitten, heeft dit zijn weerslag op de leefbaarheid van kernen en voorzieningen. Mede door de recreatieve verhuur worden woningen onttrokken aan de woningmarkt. Daardoor ontstaat weinig instroom van nieuwe inwoners en gaat het ten koste van sociale activiteiten en de sociale veiligheid in de kernen. Bijkomend probleem is dat veel woningen alleen in de zomer door toeristen gehuurd worden, waardoor woningen in de winter leeg staan en daarmee niet bijdragen aan de gemeenschap ('spookwoningen').

5.3 Minder gewone campings, meer luxe grote (recreatie)woningen

Een belangrijke ontwikkeling in de kampeersector is de tendens tot 'verstening' van kampeerterreinen. Veel ondernemers kunnen de dure grond en de hoge natuurlijke en recreatieve waarden van hun omgeving te gelde maken door de standplaatsen voor mobiele kampeermiddelen om te vormen tot huisjes. En huisjes 'uit te ponden'. Dat wil zeggen dat de huisjes verkocht worden aan individuele eigenaren. Als daarmee de bedrijfsmatige exploitatie verdwijnt, is dat vaak negatief voor het gebruik en aanzien van een dergelijk terrein. Daarnaast is het belangrijk om ervoor te waken dat deze verstening niet zodanige explosieve vormen aanneemt

dat daardoor de diversiteit van het aanbod onder druk komt te staan.

5.4 Toename aantal campers en behoefte aan camperplaatsen

Er is in de gemeente en in de regio een toenemende vraag naar camperplaatsen. Deze trend is door de coronacrisis versterkt. Vooral jonge mensen hebben sinds de uitbraak van het coronavirus een caravan of camper aangeschaft. Het totale aantal kampeerauto's in Nederland steeg in het begin van de corona-tijd met 3,2 procent tot een recordaantal van ruim 135.000, waar er vijf jaar geleden nog geen 100.000 werden geteld.

5.5 Overdruk recreatie en toerisme, effect op leefbaarheid, bereikbaarheid

De gemeente zal gewenst of ongewenst ook in de toekomst veel toeristen ontvangen. De druk op het strand en de duinen is al jaren groot. Deze druk blijft groot en is door de coronacrisis nog versterkt. Inwoners van Nederland kunnen immers nauwelijks naar het buitenland reizen. Maar ook los daarvan zal de toerist het aantrekkelijke strand- en duingebied van Bergen blijven bezoeken. Vooral op piekdagen levert dat problemen op voor betreft de verkeersdoorstroming en parkeercapaciteit. Dit levert ook problemen op met de bereikbaarheid van onder andere de hulpdiensten. Daarnaast kan (oneigenlijk) recreatief gebruik van permanente woningen of spaarzaam gebruik van zomerwoningen een negatieve invloed hebben op de leefbaarheid.

6. MOBILITEIT

6.1 Mobiliteit blijft groeien, druk op leefbaarheid en ruimte

De behoefte aan mobiliteit neemt al decennialang toe en de verwachting is dat deze groei ook in de regio Alkmaar doorzet. Dat komt onder meer door economische groei, toenemende woon-werk-afstanden, bescheiden groei van het aantal inwoners in de gemeente, groei in de regio Alkmaar en een forse groei in de MRA. Ook woningbouw in de regio, meer evenementen, een toenemende recreatiedruk in de kuststrook en een vergrijzende bevolking met ouderen die langer mobiel blijven, zorgen voor meer groei. Daartegenover staat dat thuiswerken en thuisstuderen mogelijk voor een afname van de mobiliteit zorgt.

6.2 Populariteit deelmobiliteit groeit

Ook kan de toenemende populariteit van "delen" zorgen dat er minder ruimte nodig is voor het parkeren van auto's. Deelmobiliteit en ketenmobiliteit kunnen ertoe leiden dat reizigers bewust andere manieren kiezen voor hun reis dan alleen de auto.

6.3 Technologische ontwikkelingen

Technologische ontwikkelingen kunnen bijdragen aan betere benutting van bestaande infrastructuur (Mobility as a Service, MaaS). Deze ontwikkelingen kunnen een impuls geven aan het behalen van doelstellingen op het gebied van de energietransitie en aan het opvangen en faciliteren van de groeiende mobiliteit. Denk aan openbaar vervoer dat zich aanpast aan de vervoersvraag en aan elektrische en autonoom rijdende voertuigen.

Dergelijke ontwikkelingen brengen echter ook tal van onzekerheden met zich mee, zoals het effect van zelfrijdende voertuigen, de laadstructuur voor elektrische auto's en de gevolgen voor het particuliere autobezit. Meer elektrisch rijden leidt tot minder geluidshinder (dit is niet altijd veiliger) en minder emissies. Dat kan ertoe leiden dat de (milieu-)belemmeringen van het verkeer minder zwaar gaan wegen in plannen voor bijvoorbeeld woningbouw of natuurontwikkeling, maar biedt geen vermindering van het ruimtegebruik. Door de uitbreiding van het aantal elektrische auto's, met name in parkeergarages, kunnen problemen ontstaan, omdat deze auto's alleen in een waterbak te blussen zijn.

Mensen ervaren de effecten van meer verkeer als negatief, door geluidsoverlast, de aantasting van de leefbaarheid, verkeersveiligheid en luchtkwaliteit en door de beperkte doorstroming van autoverkeer. Meer verkeer legt een claim op de beperkte ruimte. Dat geldt vooral voor het rijdende verkeer en nog sterker voor parkerende auto's in woonwijken en bij voorzieningen. Terwijl veel ondernemers in de kernen afhankelijk zijn van bezoekers, wordt het toenemend autoverkeer van die bezoekers steeds meer een probleem.

6.4 'Op fietsafstand' door elektrische fiets ruimer

Mede dankzij de e-bike is "op fietsafstand" een groter gebied geworden. Forenzen voor werk en studie kunnen door de e-bike wor-

den verleid om niet meer met de auto naar hun werk te rijden.

Ook ouderen kunnen met de e-bike langer blijven fietsen of grotere afstanden afleggen. Schaduwkant hiervan is een toename van ongevallen, waarbij ouderen betrokken zijn. Uitdaging is om de omgeving senior-proof te ontwerpen en ouderen veiliger in het verkeer te laten bewegen en de verschillen in snelheid op het fietspad veilig te laten verlopen.

7. GEZONDHEID EN VEILIGHEID

7.1 Toenemend belang van preventieve gezondheidszorg

Er is een toenemende behoefte aan een gezonde leefstijl. Een ongezonde leefstijl is een belangrijke risicofactor voor chronische ziekten. De leefstijl van veel mensen kan gezonder. Dit blijkt als we de vier belangrijkste leefstijlfactoren (roken, alcohol, beweging en voeding) op een rij zetten; 10% drinkt teveel, een kwart rookt, een derde beweegt te weinig en zowat iedereen eet te weinig groente en fruit.

Specifiek voor onze gemeente is de vergrijzing, de grotere groep ouderen met lichamelijke gezondheidsproblemen. Van de ouderen heeft 38,8% overgewicht en 8,2 % ernstig overgewicht. 4,5% van de ouderen is zwaar drinker. Bij 49,5% van de ouderen is sprake van langdurige ziekte of aandoening.

De omgeving kan zorgen voor een positieve invloed op een gezonde leefstijl. De omgeving moet zo ingericht worden dat deze uitnodigend is om te verblijven, recreëren en te bewegen. Het stimuleren van een gezond voedselaanbod in school- en sportkantines heeft positieve invloeden op de leefstijl.

7.2 Noodzaak om te bewegen/sporten

De behoefte van inwoners om te bewegen blijft groot. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor gezondheid. De wijze en de tijdstippen waarop inwoners sporten en bewegen verandert, ook binden inwoners zich minder makkelijk, langdurig aan sportverenigingen. Deze ontwikkelingen zorgen er ook voor dat het aantal leden van sportverenigingen over het algemeen stagneert of afneemt. Sportverenigingen spelen daarop in door het aanbod te verbreden. Mede door de vergrijzing is inclusief sporten en bewegen steeds belangrijker. Op late leeftijd zijn mensen nog steeds vitaal en voor hen is bewegen belangrijk om gezond te blijven. Verder is er meer behoefte aan beweegtuinten waar jong en oud (samen) kunnen sporten en bewegen.

7.3 Toenemend besef van belang kwaliteit bodem, water, lucht

Er is in toenemende mate aandacht voor het klimaat en een gezonde leefomgeving. Een schone bodem, schoon water en goede luchtkwaliteit is hiervoor uitgangspunt.

De luchtkwaliteit in de gemeente kan de komende jaren onder druk te staan. Dit komt deels door de toename van mobiliteit, maar bijvoorbeeld ook door toename van open haarden.

Dit betekent meer emissies van fijnstof en stikstofdioxide die afkomstig zijn van wegverkeer en industrie. De Bergense luchtkwaliteit voldoet op dit moment nog steeds aan de daarvoor gestelde normen. Fijnstof heeft echter ook onder de grenswaarde schadelijke gevolgen voor de gezondheid. Blootstelling aan luchtverontreiniging is nog steeds een substantiële oorzaak van ziekte en sterfte.

7.4 Noodzaak versterking kust i.v.m. zeespiegelstijging

Door klimaatverandering zal de zeespiegel gaan stijgen. Prognoses zeggen dat tot 2100 de zeespiegel ongeveer 2 meter zal stijgen. De kustzone zal moeten worden versterkt om het achterland te beschermen tegen het hoge water. Dit zal gevolgen hebben over hoe de kust, duinen en strand eruit gaan zien.

8. Landbouw

8.1 Verdwijnen traditionele boerenbedrijven, ontwikkeling nieuwe verdienmodellen

De landbouw is de grootste grondgebruiker en beheerder in het gebied van de polder en in de binnenduinstrand voor zover dit geen bebouwde kom is. Het agrarisch gebruik kenmerkt zich door veehouderij in het noordelijk deel. In het zuidelijk deel van de gemeente is bollenteelt geconcentreerd.

De agrarische sector staat voor een grote transformatieopgave. Zeker als agrarische bedrijven groter willen worden krijgen ze te

maken met de stikstofproblematiek. Voor een schoon milieu is het gewenst dat minder gewasbeschermingsmiddelen gebruikt. Voorts is het wenselijk dat een omslag wordt gemaakt naar kringlooplandbouw, meer duurzaam en meer gericht op biodiversiteit. Veel agrarische ondernemers in Bergen zijn overigens al bezig met deze opgaven. Aan kringlooplandbouw wordt hard gewerkt.

Agrarische ondernemers zullen hierdoor ruimte nodig hebben om om te schakelen en eventueel om nevenactiviteiten te ontplooiën. Activiteiten die helpen om de bedrijfsvoering rendabel te krijgen en tegelijkertijd te voldoen aan maatschappelijke ontwikkelingen.

Daarnaast zal er ook sprake zijn van bedrijfsbeëindiging, onder meer door opvolgingsproblemen. Waar agrarische bedrijven stoppen vindt een functieverandering plaats. Door ontwikkelingen op en rond erven of hobbymatige activiteiten vindt een afname plaats van de agrarische identiteit. Om verpaupering van vrijkomende agrarische bebouwing te voorkomen zijn ook in de toekomst goede hergebruikmogelijkheden nodig.

DEEL 1 KADERS**Omgevingswet**

De aankomende Omgevingswet is een landelijk geldende wet die een heleboel wetten en Algemene maatregelen van Bestuur samenneemt en vervangt. Het rijk bundelt de regelgeving voor de fysieke leefomgeving in deze wet. Haar doel is dat regelgeving eenvoudiger wordt, procedures worden verkort en dat er in samenhang wordt gekeken naar alle beleidsvelden in onze leefomgeving. Uitgangspunt is om meer ruimte te geven aan initiatief. En om in nauw contact te staan met de samenleving bij het opstellen van beleid. Met de stappen die we nemen om onze omgevingsvisie te maken, pakken we deze uitdaging op.

Het rijk en de provincie stellen ook een omgevingsvisie op. Iedere overheid mag de inhoud van zijn eigen omgevingsvisie bepalen. De omgevingsvisie bindt alleen de overheid die deze visie opstelt. De uitwerking in voor iedereen geldende regels vindt op provinciaal niveau plaats in de provinciale verordening. En op gemeenteniveau in het omgevingsplan.

Rijksbeleid/Provinciaal beleid

Als kader voor de Omgevingsvisie Bergen NH is de provinciale verordening Noord Holland van belang. Daarbinnen heeft het natuurbeleid en de aanwijzing van een groot deel van de gemeente als Bijzonder Provinciaal Landschap de meeste impact. Het natuurbeleid omvat de bescherming van de **Natura 2000-gebieden**; gebieden die op Europees niveau belangrijk zijn. En het omvat bescherming van natuurgebieden die op nationaal niveau van belang zijn en zijn opgenomen in het **Natuur Netwerk Nederland** (NNN-gebieden).

De provincie heeft ook beleid voor weidevogels. Dit kan via twee routes. Er is ofwel sprake van NNN gebieden die betekenis hebben voor weidevogels. Of er zijn leefgebieden van weidevogels aangewezen in de Bijzondere provinciale landschappen. In het onderdeel kaarten van deze bijlage zijn alle natuurbeschermingsvormen weergegeven.

Met de regels voor **weidevogelleefgebieden** wil de provincie het leefgebied van bedreigde weidevogels beschermen. Van belang zijn het beheer, de afwezigheid van opgaande begroeiing en gunstige omgevingscondities, zoals een relatief hoog waterpeil. Ook de afwezigheid van bebouwing is van belang voor het succes van weidevogelpopulaties. Daarom is vastgelegd dat bouwen in de weidevogelgebieden in principe niet is toegestaan. Als dat toch noodzakelijk is, dan moet het verlies aan weidevogelgebied worden gecompenseerd. Voor het planten van bomen en struiken betekent het provinciale beleid dat we geen nieuwe houtige beplanting in weidevogelgebieden planten. Vervanging van bestaande beplantingen en beplanting aan de randen van weidevogelleefgebied kan mogelijk wel. Lagere struikbeplanting is daarbij geschikter dan bomen. Overleg met de beheerders van het weidevogelgebied en de provincie is in deze gevallen gewenst.

In aanvulling daarop is er ook beleid voor **stiltegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, bijzondere provinciale landschappen een aardkundig waardevolle gebieden**. Als belangrijk rijks- en provinciaal kader geldt daarnaast dat bij het bouwen van woningen en andere stedelijke functies altijd eerst moet worden gekeken naar de mogelijkheden binnen bestaand stedelijk gebied voordat mogelijkheden daarbuiten worden benut. In de bijlage zijn de kaarten te vinden.

De omgang met erfgoed en specifiek de omgang met archeologische waarden, rijksmonumenten en de drie van rijksweg beschermde dorpsgezichten, is geregeld in de Erfgoedwet. In de gemeente Bergen zijn 3 beschermde dorpsgezichten aangewezen door het Rijk, namelijk Bergen Centrum, Meerwijk te Bergen en Slotkwartier in Egmond aan den Hoef. Voor provinciale monumenten is de **provinciale erfgoedverordening** van kracht, in de gemeente. Ook zijn er verschillende molens met molenbiotopen, stolpboerderijen (verschillende zijn ook provinciaal monument) en stolpenstructuren aanwezig. Deze stolpstructuren zijn benoemd in het Bijzonder Provinciaal Landschap Noord Kennemerland waar een groot deel van de gemeente in valt (zie de kaart Bijzonder

Provinciaal Landschap en de daarbij horende beschrijving in het onderdeel kaarten van deze bijlage).

Regionale afspraken

De afspraken op regionaal niveau werken door op het niveau van de gemeenten. In deze analyse worden alleen regionale stukken aangehaald, die een kader bieden voor de omgevingsvisie.

Kust

In het **kustpact** zijn de afspraken vastgelegd voor het vinden van een goede balans tussen bescherming en behoud van de kernkwaliteiten en de collectieve waarden van de kustzone enerzijds en de ontwikkeling van de kustzone anderzijds. Middels een vastgestelde **zonering** wordt bepaald en inzichtelijk gemaakt in welke delen van de kustzone geen nieuwe recreatieve bebouwing is toegestaan en in welke delen wel en onder welke voorwaarden. In de kaartenbijlage is de afgesproken strandzonering opgenomen. In het **convenant Noord-Hollandse kust** (februari 2018) wordt dit, nogmaals, ondertekend. In gemeentelijk beleid wordt dit verder uitgewerkt waarbij iedere strandopgang zijn eigen uitstraling heeft. Camperduin en Hargen aan Zee; sterk, stoer en sober. Nadruk Camperduin op sport en recreatie, nadruk Hargen aan Zee rust en natuur. Schoorl aan Zee: rust en natuur. Bergen aan Zee: "eigenzinnig". Egmond aan Zee: "familie badplaats".

Recreatie

In de **regionale visie verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord** (dec 2017) worden 7 leidende (ontwikkel) principes weergegeven voor de verblijfsrecreatie. De essentie voor uitbreiding van recreatiebedrijven of nieuwvestiging is dat gekeken wordt of een ondernemer zich met zijn bedrijf onderscheidt van andere bedrijven. Ook moet een ondernemer laten zien dat er een markt is voor zijn plannen. Voorts is de bedrijfsmatige exploitatie belangrijk. Tot slot worden ondernemers uitgedaagd om eerst te kijken of er ook bestaande slechtlopende bedrijven kunnen worden opgekocht om verbeterd te worden. Dit voordat een geheel nieuw bedrijf wordt opgericht.

Voor bestaande recreatiebedrijven richt de regionale visie zich op het verbeteren van de vitaliteit, het versterken van bestaand ondernemerschap en het creëren van nieuwe waarde voor niet vitaal aanbod.

In de regio Alkmaar: parel aan zee, toeristisch-recreatieve visie regio Alkmaar 2025 worden 3 doelen beschreven:

1. Gastwaarde: de Regio Alkmaar bevordert de gastvrijheid voor haar dagrecreanten en verblijfstoeristen.
2. Economische waarde: de Regio Alkmaar trekt meer verblijfstoeristen die langer verblijven, terugkeren en meer besteden en geeft hiermee een impuls aan de werkgelegenheid in de regio.
3. Omgevingswaarde: de ruimtelijke kwaliteit is de basis voor de aantrekkingskracht van het gebied en de Regio Alkmaar bevordert de leefbaarheid door deze kwaliteit in stand te houden en zo mogelijk te versterken.

Deze doelen worden bereikt door:

- Producten: kwaliteitsverbetering bestaand dagrecreatief en verblijfstoeristisch aanbod, nieuw aanbod ontwikkelen en verbinden van parels in arrangementen.
- Promotie en marketing: verbetering van de vindbaarheid en van het bestaande aanbod en betere positionering en zichtbaarheid van de (identiteit van de) regio.
- Samenwerking: werken aan herkenbare organisatiestructuren en regie op samenwerking en kennisontwikkeling

Dit wordt uitgewerkt in 6 speerpunten: Bijzonder overnachten, Inspirerende cultuur en verhalen, Inspirerende dagattracties, Natuurlijk sportief, Inspirerende steden en dorpen en Bewust ontspannen.

Detailhandel

De rijksoverheid en provincie hebben instrumenten in het leven geroepen om de verdere ontwikkeling van meters 'voor de leegstand' tegen te gaan. Een belangrijk instrument is de Ladder Duurzame Verstedelijking. Deze verplicht bij nieuwe ontwikkelingen aan te tonen dat er sprake is van een regionale behoefte. Het is hiervoor noodzakelijk regionaal beleid op te stellen en voorzienbaarheid te creëren. De regio Alkmaar voert al meerdere jaren regionaal beleid op de ontwikkeling van detailhandel. Afspraken zijn uitgewerkt en vastgelegd in de **detailhandelvisie Regio Alkmaar 2025**. In deze visie wordt een indeling gemaakt naar 3

typen winkelgebieden; recreatieve winkelgebieden (zoals Bergen, Schoorl en Egmond aan Zee), boodschappenwinkelgebieden (zoals Egmond-Binnen, Egmond aan den Hoef en Groet) en doelgerichte winkelgebieden (die in de gemeente Bergen niet voorkomen). Het hoofddoel van deze visie is het versterken/concentreren van winkels binnen deze structuur/indeling.

(duurzame) mobiliteit

In 2019 is een gezamenlijk **regionaal ontwikkelbeeld mobiliteit** opgesteld voor de regio Alkmaar. Het ontwikkelbeeld is uitgewerkt in een **Strategische agenda duurzame bereikbaarheid regio Alkmaar**. Voor Bergen zijn m.n. relevant:

- Projecten op het gebied van het fietsnetwerk.
- Bereikbaarheid met de auto: Ring Alkmaar
- Bereikbaarheid van de kust.
- Regionaal MobiliteitsProgramma Noord-Holland en Flevoland (RMP).
- Het Strategisch Plan Verkeerveiligheid 2030 (SPV) van het Rijk en de doorwerking daarvan in provinciaal en lokaal beleid.

Het **Regionaal MobiliteitsProgramma (RMP)** heeft als hoofddoel om de CO₂-uitstoot voor de sector mobiliteit en transport voor Noord-Holland en Flevoland terug te brengen van 5,4 naar maximaal 4,2 megaton in 2030. Om dit te behalen wordt voor drie subregio's (de gemeente Bergen valt hierbij onder Noord-Holland-Noord) een concreet adaptief meerjarig programma ontwikkeld, dat een samenhangend pakket aan maatregelen bevat voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Trias Mobilica is hierbij het uitgangspunt: voorkomen, veranderen en verduurzamen van mobiliteit. Op gemeentelijk niveau wordt hier uitvoering aan gegeven door: bijdragen aan de ontwikkeling van het RMP voor Noord-Holland-Noord en in aansluiting hierop het ontwikkelen van een gemeentelijke integrale visie op mobiliteit, gericht op gezondheid, leefbaarheid, duurzaamheid, verkeerveiligheid en bereikbaarheid..

In het **Strategisch Plan Verkeerveiligheid 2030** (SPV 230) wil Nederland de stijging van het aantal verkeersslachtoffers een halt toeroepen. Het streven is om het aantal verkeersslachtoffers in 2030 tot nul te verminderen. Per weg en situatie wordt gekeken welke situaties de hoogste risico's voor slachtoffers met zich meebrengen. Door juist deze plekken als eerste aan te pakken moet het aantal verkeersslachtoffers sterk verminderen.

Wonen

Het beleidskader wonen is sterk verankerd in **regionaal actieprogramma regio Alkmaar**, zodat gemeenten niet alleen te maken hebben met hun eigen doelstellingen, maar ook met die van anderen. Goede samenwerking binnen de regio is hard nodig. Regio Alkmaar staat voor een vitale en aantrekkelijke regionale woningmarkt voor eigen inwoners en als functioneel onderdeel van de Amsterdamse metropool, nu en in de toekomst. Daarbij werkt de regio naar een balans tussen vraag en aanbod op de woningmarkt op de korte en lange termijn. De BUCH gemeenten bieden woonmilieus (Centrum-Dorps) van grote voorzieningskernen met relatieve rust en ruimte op nabije afstand van de metropool. Binnen de BUCH gemeenten is Bergen een aantrekkelijke gemeente om te wonen en voor toeristen vanwege de kust en badplaatsen.

Met de uitgangspunten in het RAP heeft Regio Alkmaar een eerste stap gezet om te komen tot een regionale afspraak volgens de uitvoeringsregeling bij de PRV (Provinciale Ruimtelijke Verordening). De colleges in Regio Alkmaar hebben de notitie Woningbouwafspraken en programmering in 2019 vastgesteld. De regionale woningbouwafspraken zijn na intensief overleg tussen de regiogemeenten, de provincie en de Woningmakers tot stand gekomen.

Met deze notitie Woningbouwafspraken en programmering zijn de ambities en opgaven, programmering- en woningbouwafspraken uit het RAP nader uitgewerkt. Met de nieuwe woningbouwafspraken gaat Regio Alkmaar zich meer richten op realisatiecapaciteit. Hierbij wordt steeds gebruik gemaakt van de meest recente marktinformatie en huishoudensprognoses. Twee keer per jaar wordt er een regionale woningbouwprogrammering naar realisatiecapaciteit opgesteld.

Regio Alkmaar ziet een vijftal opgaven:

1. Het bouwtempo moet stevig omhoog om de huidige druk op de markt het hoofd te bieden;
2. Flexibiliteit creëren in planvoorraad door adaptief te programmeren¹⁸;
3. Inzet op diversiteit in woonmilieus, waarbij drie subregio's op basis van de verscheidenheid aan woonmilieus wordt gehanteerd: Alkmaar, Heerhugowaard/Langedijk en de BUCH gemeenten;
4. Voorkomen van verdringing;
5. Inspelen op de langetermijnbehoefte.

De regionale woningbouwafspraken hebben, door voortschrijdend inzicht, geleid tot een aanpassing van de afspraken uit het RAP Regio Alkmaar:

- zet in op een versnelling in realisatie van woningbouw;
- zet in op een woningaanbod dat aansluit bij de vraag;
- kies voor versterking van woningmarktsegmenten waar we tekort van hebben;
- zet in op een gezamenlijke aanpak voor de regionale behoefte: lokaal wat kan, regionaal wat moet;
- toets de planvoorraad continu aan de marktvrage en realiteit;
- kies voor plannen die een ruimtelijke versterking van onze regio betekenen;
- werk vanuit de bedoeling van de Ladder voor duurzame verstedelijking;
- streef naar een duurzame woningvoorraad;
- zit dicht op de markt en houdt de ontwikkelingen in nieuwbouw en bestaande voorraad bij.

Klimaatadaptatie

De gemeente Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo hebben elk eigen gemeentelijke ambities om klimaatverandering tegen te gaan en willen hier graag invulling aan geven op een manier die aansluit bij de lokale situatie. De afgelopen periode heeft de Rijksoverheid hier drie opdrachten aan toegevoegd: het Klimaatakkoord, het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie en het programma Nederland Circulair 2050. In **programma Klimaat 2021-2025** werken de BUCH-gemeenten gezamenlijk aan al deze opdrachten met 5 pijlers; Energietransitie, Duurzame mobiliteit, Klimaatadaptatie, Circulaire Economie en Duurzame bedrijfsvoering. Op het gebied van Klimaatadaptatie zijn inmiddels verkennende studies en inventarisaties gedaan. In 2021-2022 zullen deze verder worden uitgewerkt in een strategie.

Energie

De **Regionale Energie Strategie (RES) Noord-Holland Noord** kent uitwerking in 3 deelregio's: regio Kop van Noord-Holland, regio West-Friesland en regio Alkmaar. De RES wordt samen met stakeholders en samenleving opgesteld. Het RES-traject kent een doorlooptijd tot 2030 en geeft doorkijk tot 2050. Naast de invulling van de duurzame energie geeft de RES ook invulling aan een WarmteStructuurPlan (WESP). De RES van de regio Alkmaar waarin de gemeente Bergen NH valt, wordt nu opgesteld.

Circulariteit

Mede gezien het rijksbeleid in Nederland circulair in 2050 wordt begin 2022 een nadere uitwerking verwacht voor **circulaire economie** gericht op het behalen van de grootste impact. Vanwege de grote impact wordt gefocust op consumentengoederen, voedsel (i.v.m. CO2 reductie) en kleding.

18 Dit betekent dat steeds goed wordt gekeken naar de ontwikkelingen en daar op wordt gereageerd zonder het lange termijn doel uit het oog te verliezen

DEEL 2 KAARTEN

Beleidskaarten provincie Noord-Holland

- Natura 2000, NNN-gebieden, PRV, kaart 4 Ecologie (juni 2019, geactualiseerd voor wat betreft Weidevogelgebieden)
- Grondwaterbeschermingsgebieden, Dataportaal provincie Noord-Holland (2013)
- Stillegebieden, Dataportaal Provincie Noord-Holland (2013)
- Bijzonder provinciaal landschap, ontwerp-omgevingsverordening (september 2020)
- Aardkundige waarden

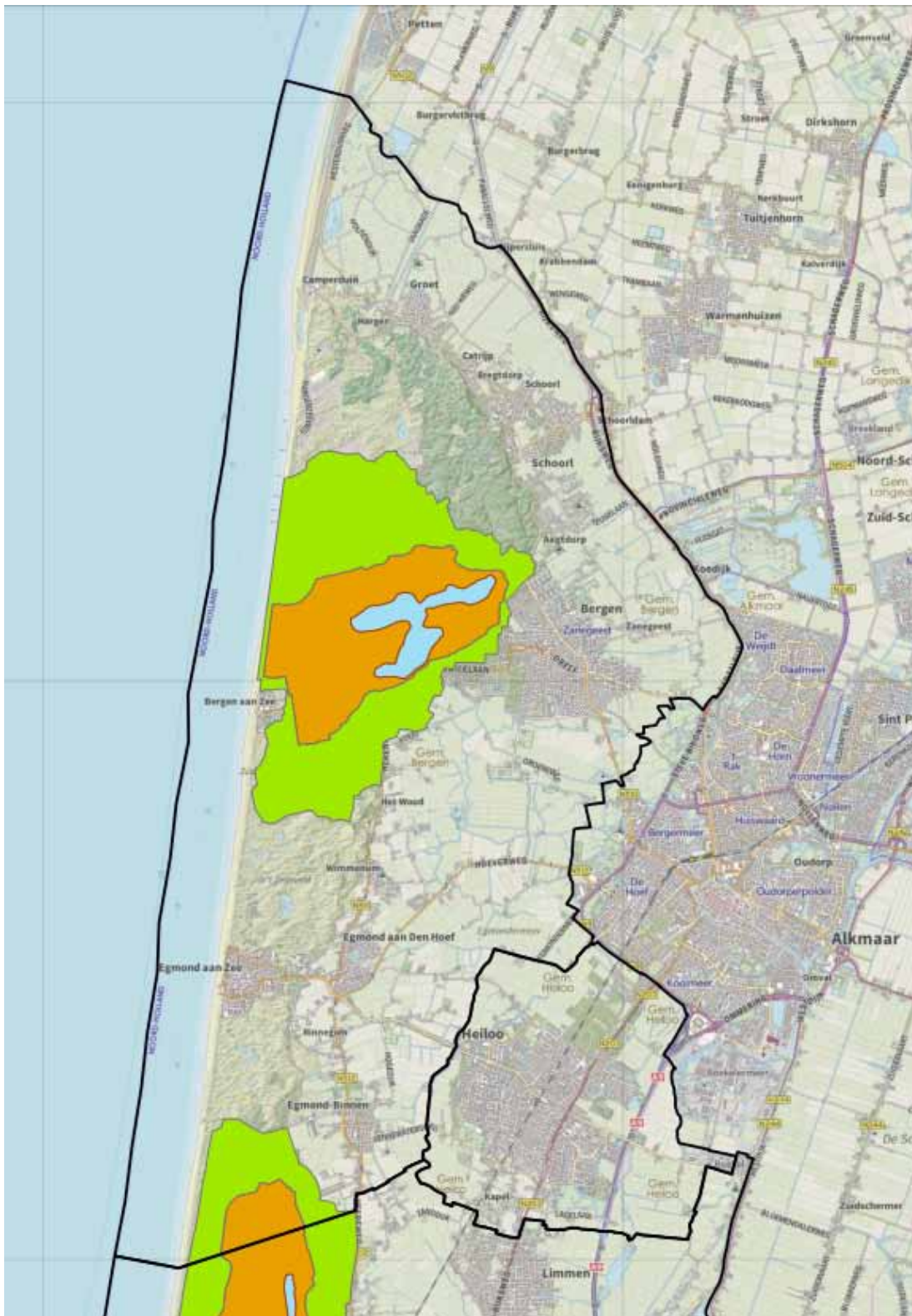
Kaarten regionale afspraken

- Strandzoning (februari 2018)

Ontwikkelingen in of in de omgeving van Natura 2000 gebieden mogen de natuurwaarden in deze natuurgebieden niet wezenlijk aantasten. Alleen als er een groot maatschappelijk belang is, kunnen daar uitzonderingen op worden gemaakt. Binnen de overige natuurgebieden die horen bij het Natuur Netwerk Nederland is de natuurfunctie de belangrijkste functie. Gebruik en beheer van deze gebieden mag niet in strijd zijn met deze functie.

In weidevogelleefgebieden staat het behoud van het leefgebied van de weidevogels centraal. Aanleg van wegen of paden die verstoring kunnen veroorzaken staan op gespannen voet hiermee. Ook aantasting van de openheid door bijvoorbeeld opgaande beplanting is hier niet gewenst omdat roofvogels die zich daarin ophouden een gevaar vormen voor jonge weidevogels. Voor verlies van weidevogelleefgebied gelden compensatieverplichtingen.

Grondwater- bescherming

- Gemeentegrenzen
- Grondwaterbeschermingsgebied I
- Grondwaterbeschermingsgebied II
- Waterwingebied

De grondwaterbeschermingsgebieden zijn aangewezen om de kwaliteit van grondwater te beschermen in verband met waterwinning. Activiteiten in deze gebieden mogen de kwaliteit van het grondwater niet aantasten

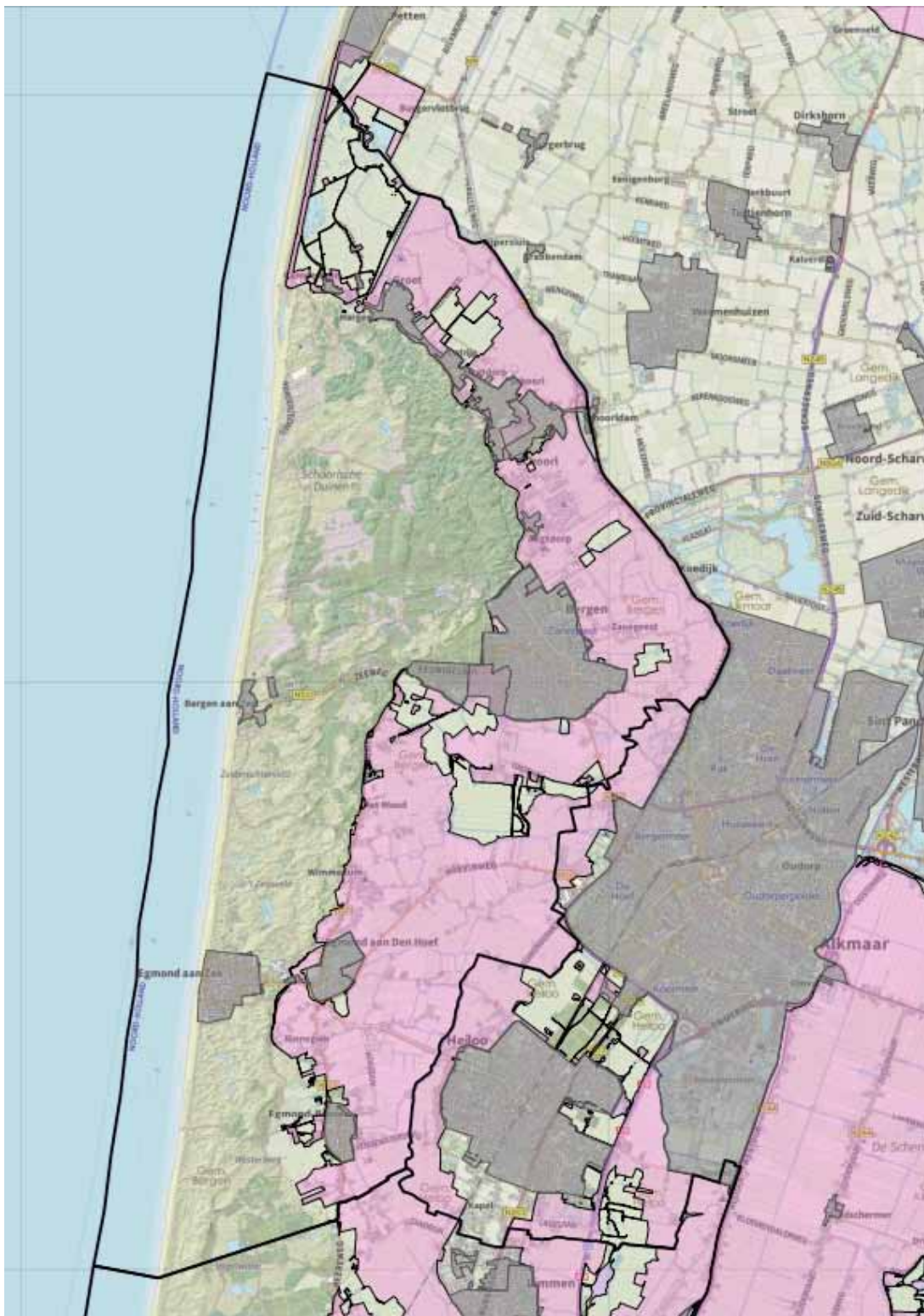
Stiltegebieden

- Gemeente Castricum
- Gemeente Bergen
- Bebouwing

Stiltegebieden

- 12, Petten
- 15, Schoorlse Duinen
- 18, Bergermeer e.o.
- 19, Duingebied Bergen-Egmond
- 22, Duingebied Egmond-Binnen
- 25, Duingebied Castricum

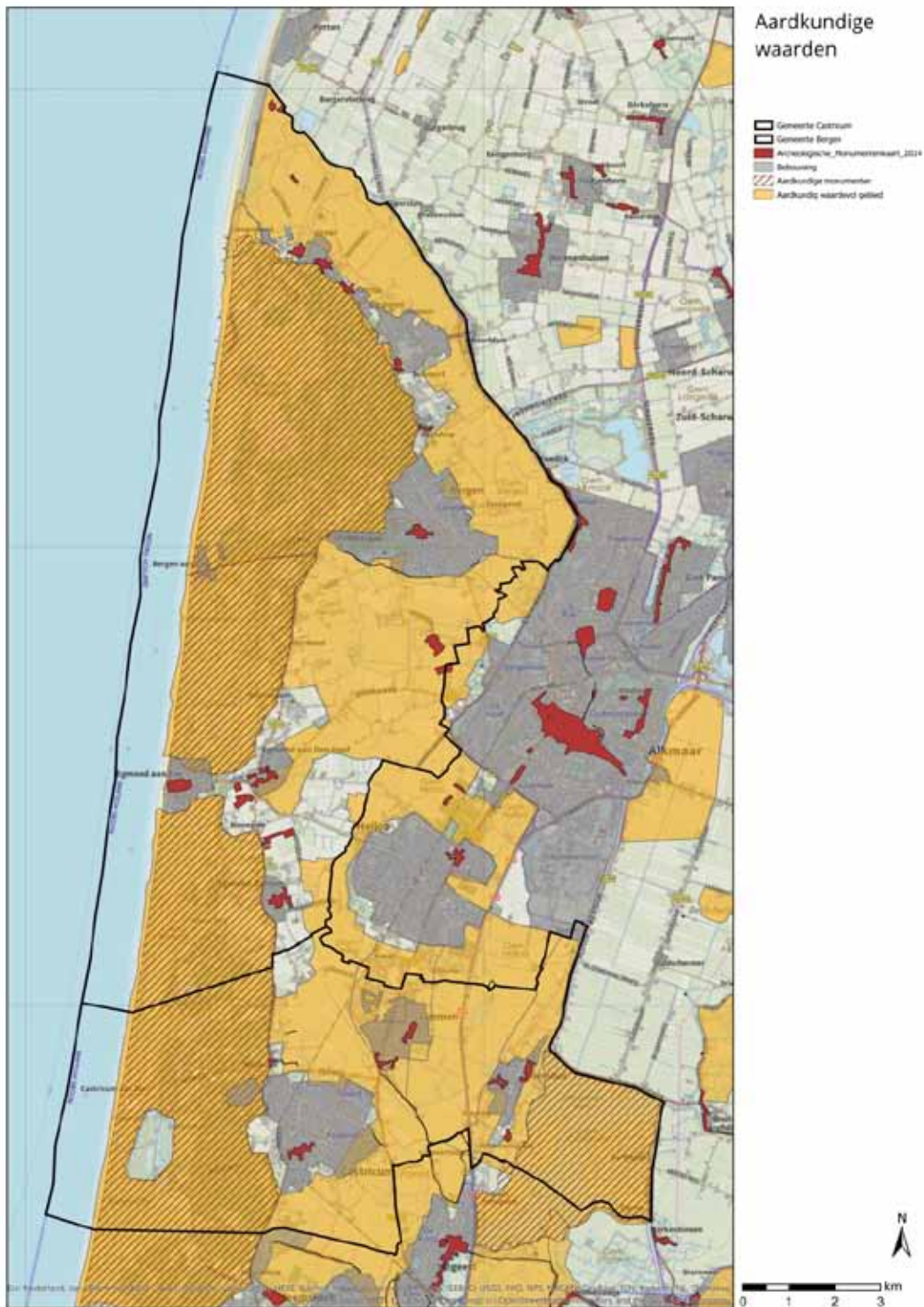
In stiltegebieden is stilte een belangrijke waarde. In stiltegebieden zijn geluiden toegestaan die bij het gebied horen. Bij agrarische gebied kan dat bijvoorbeeld het geluid van een tractor zijn. Activiteiten die lawaai produceren worden geweerd. Alleen bij uitzondering kan hiervan gemotiveerd worden afgeweken.

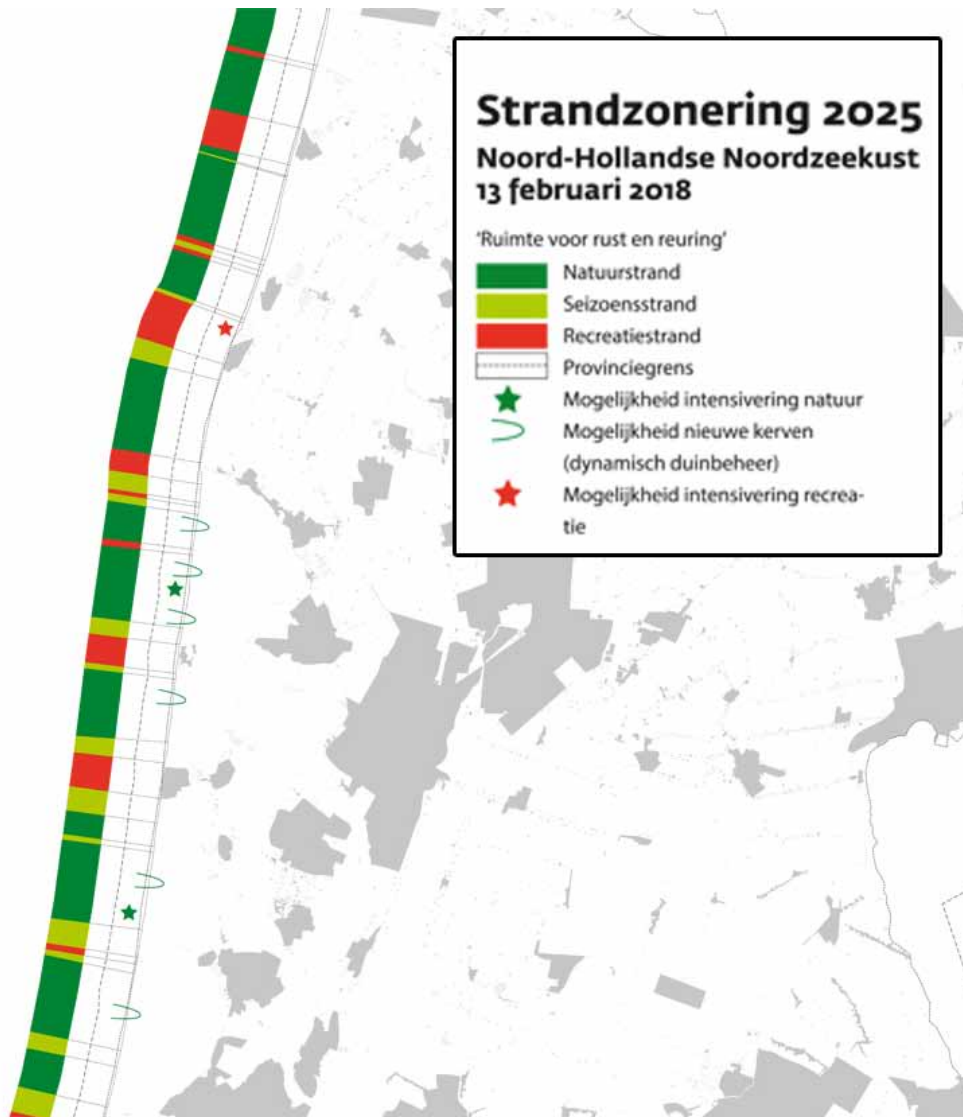
Bijzonder Provinciaal Landschap

- Gemeente Castricum
- Gemeente Bergen
- Artikel 6.1.2 Bijzonder Provinciaal Landschap
- Bebauwing

In het Bijzonder Provinciaal Landschap Noord-Kennemerland zijn hoge tot zeer hoge cultuurhistorische en landschappelijke waarden aanwezig. Kernkwaliteiten zijn het kleinschalige en bosrijke karakter van de strandwal en duinzoom. Behoud van de karakteristieke overgang van duinzoom/strandwal naar strandvlakte, de doorzichten, oude landgoederen en bosgroeiplaatsen staat centraal. Daarnaast is de aardkundige waarde in de duinzoom bij Egmond-Binnen van belang en de grillige verkaveling en de kleine droogmakerijen in de strandvlakte.

Op deze kaart staan de gebieden met aardkundige waarden. Hier mag de bodem niet beschadigen door te graven of door er met zware voertuigen te rijden. Aardkundige waarden worden beschermd via de regels voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL).

In de strandzoning worden 3 strandtypen onderscheiden. Hiermee wordt duidelijk gemaakt wat de mogelijkheden zijn voor de recreatieve bebouwing. Recreatiestranden zijn bij Egmond aan Zee, Bergen aan Zee, Hargen aan Zee en het Camperduin.

	Natuurstrand	Seizoenstrand	Recreatistrand
Voorop staat	natuur strand en/of achterliggend natuurgebied, dynamiek	natuurbeleving in de winter en recreatie in de zomer	ruimte voor intensieve recreatie
Mens	te gast	beleven	actief en passief genieten
Recreatieve bebouwing			
Algemeen streefbeeld*	geen	concentreren	dienstverlenend
<i>Jaarrond paviljoens mogelijk?</i>	nee	nee	ja
<i>Seizoenspaviljoens mogelijk?</i>	nee	ja	ja
<i>Jaarrond slapen mogelijk?</i>	nee	nee	nee
<i>Seizoenshuisjes mogelijk?</i>	nee	beperkt (alleen zomer)	ja (alleen zomer)
<i>Bodhuisjes mogelijk?</i>	nee	ja (alleen zomer)	ja (alleen zomer)
<i>Uitbreiding bebouwing mogelijk?</i>	nee	nee	alleen ipv "ster"
* bestaande rechten tav recreatieve bebouwing worden gerespecteerd, conform het Kustpact, maar waar/wanneer mogelijk wordt gestreefd naar het algemeen streefbeeld			

Als het om milieu gaat heeft Nederland in de Europese Unie afspraken gemaakt die altijd en voor alle gemeenten gelden. Dit zijn afspraken over de manier waarop we zorgen voor ons milieu. De afspraken worden ook wel de vier milieubeginselen genoemd. Deze beginselen gelden dus ook voor de omgevingsvisie.

De vier milieubeginselen zijn:

- Het voorzorgsbeginsel. Dit betekent dat we activiteiten voorkomen waarvan we verwachten dat ze slecht zijn voor het milieu.
- Het beginsel van preventief handelen. Dit betekent dat we vervuiling van het milieu zoveel mogelijk voorkomen. We nemen vooraf maatregelen om een iets wat slecht is voor het milieu te voorkomen. Denk aan de inzet van de beste technieken zodat er geen luchtvervuiling ontstaat.
- Het beginsel van bestrijding aan de bron. Dit betekent dat we als er een slechte invloed is op het milieu eerst kijken of er iets bij of in de directe omgeving van de activiteit zelf kan worden veranderd. Dit om de slechte invloed te voorkomen. Bijvoorbeeld door vuile lucht af te vangen of door geluiddempende maatregelen bij het bedrijf zelf toe te passen.
- Het beginsel de vervuiler betaalt. Dit betekent dat degene die de activiteit uitvoert ook moet betalen voor het voorkomen of opruimen van de negatieve gevolgen. Dat zijn bijvoorbeeld maatregelen bij de ontvanger, of het opruimen van vervuiling.

De gemeente kiest ervoor om een omgevingsvisie op te stellen zonder plan-m.e.r.-procedure. De Omgevingsvisie Bergen is een omgevingsvisie 1.0. Een visie die globaal is; te globaal om een goede milieutoets op uit te voeren. Ook zal in Bergen niet zozeer de omvang van ontwikkelingen aanleiding zijn voor een m.e.r. maar meer de nabijheid van kwetsbare natuur en de mogelijke stikstofuitstoot van ontwikkelingen. Juist op dat punt zijn nog veel ontwikkelingen gaande. Zowel op het gebied van beleidsvorming en jurisprudentie als op het gebied van innovaties waarmee stikstofuitstoot zoveel mogelijk kan worden voorkomen.

Voor zover er na deze omgevingsvisie plannen in lijn met de visie worden uitgevoerd zal een zelfstandige onderbouwing worden gemaakt die ook ingaat op de locatiekeuze. In deze vervolprocedures wordt vanzelfsprekend ook zorgvuldig naar alle milieuaspecten gekeken.

Colofon

- Alle inwoners, ondernemers/bedrijven, instellingen en organisaties van de gemeente Bergen NH die een actieve bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van de omgevingsvisie
- Kern- en projectgroep omgevingsvisie gemeente Bergen
- BügelHajema Adviseurs

Fotografie

- Gemeente Bergen
- BügelHajema Adviseurs